

ПЕТЪР БОБЕВ

**ТИГРИЦАТА
НА ОКЕАНА**

ПЕТЪР БОБЕВ
ТИГРИЦАТА НА ОКЕАНА

chitanka.info

1.

Духът на Антарктида нахлу изведнъж като чудовищно наводнение от мраз, като невидима убийствена лавина. Със снежни виелици и непрогледни мъгли. Скова доскоро топящите се ледени буци в неравна кристална броня, в която пленените тюлени и китове едва успяваха да поддържат незамръзнали пролуки за дишане.

Попадали не за пръв път в такава клопка, косатките решиха да се връщат назад, към по-топлите води на север. Водачът им, десетметров sameц с клюмнал гръбен плавник, загубил преди години всичките си другари при подобно бедствие, тоя път предпочете да не рискува.

Отдавна очаквали знака му, смутени повече от него, самките му и децата напълниха за последен път дробовете си с въздух и се гмурнаха подире му под враждебния леден похлупак. Тоя въздух трябваше да им стигне до следващата пролука. Не стигнеше ли — очакваше ги сигурна гибел Но те вярваха в себе си. Под синкавия покрив не беше съвсем тъмно. Светлината все успяваше да се процеди през него и да им показва каква е дебелината му, та така да преценяват в състояние ли са да го пробият при нужда. Солеността на морето, неговата температура, присъствието на други живи същества пък им подсказваха дали наблизо има отвор за дишане.

И все пак най-важна си оставаше изключителната им способност за ехолокация. Не само водачът, всички в стадото непрекъснато изпращаха напред ултразвуковите си снопове, чиито отражения ги осведомяваха по-точно и от очите, и от вкуса, и от всичките им други сетива, взети заедно, за предстоящия им път.

Светът за косатките, както за останалите делфини, за всички китообразни, всъщност представлява свят на звуци. Без звуците, без чудната си дарба за звуково виждане те биха се оказали съвсем немощни в тоя безпощадно враждебен за бозайниците воден свят.

Но за Глухото, току-що престанало да бозае косатче, тоя звуков свят почти не съществуваше. Близките му, които не можеха и да допуснат, че нещастното губеше слуха си от загнездилите си в ушите

му глисти, с явна тревога наблюдаваха неуверените му опити да се държи като другите. То се знае, най-смутена беше неговата майка, която все гледаше да не го изпуска от поглед и главно — от ехолокатора си. А това ѝ се удаваше все по-трудно, тъй като тялото ѝ е устроено от природата така, че да изпраща опипващия ултразвуков лъч напред, а не нагоре и назад, над гръбния плавник, където е мястото на децата.

А и то, клетото, вече не писукаше непрекъснато като другите младочета, та така майка му да го следи спокойно по гласа, а мълчеше упорито — не само глухо, а вече и онемяло. Следваше я само с поглед и по миризмата, която сродниците му усещат с езика си.

Най-сетне, след дълго очакване, ехото от ултразвуковите им сигнали показва на гмурналите се косатки, че приближават дупка в леда. И то тъкмо навреме. Защото дробовете им вече започваха да се свиват в мъчителни спазми. Достигнаха я скоро — кръгъл отвор, поддържан да не замръзне досега от морски леопард. По закона на рода допуснаха първи да се надишат малките, безспорно най-неиздръжливите, после майките им и накрай — останалите с водача.

Клюмналия плавник, едва проврял глава в тесния отвор, огледа околността. И в царящия полумрак, през гъстата мъгла като намножен във водата планктон съзря бягащия тромаво, като непохватна морска краставица, леопардов тюлен, който бе зарязал плячката си, един тюлен крабояд, при вида на дошлите по-опасни от него хищници. Отде можеше да знае, че сега вечните му врагове не мислеха да го нападат, че имаха друга грижа — да се измъкнат по-скоро от заплашителния мразовит капан.

Надишали се достатъчно, пътниците се гмурнаха отново, заплуваха пак на север в търсене на незамръзнало море.

Край тях, пред тях, сред смрачените сиво-зеленикави водни пластове бягаха подплашени рибни пасажи, изстрелваха се с бързи тласъци на водните си ракети еднометрови калмари, пулсираха припряно с прозрачните си чадъри едри медузи.

Косатките плуваха, плуваха, а кристалният покрив над главите им все не свършваше. Вече почваха да се задушават. Малките скимтяха мъчително, а майките им, загрижени, ги подканяха да бързат.

Преди да са го видели, ушите им откриха, че пътят е препречен от огромен, скован от новата ледена спойка айсберг, достигащ на

дълбочина няколко десетки дължини на косатки. Цяла отвесна планина, нацепена в дълбоки клисури и пещери, от която струеха мразовити потоци от безсолна вода вследствие на непрекъснатото му топене. Изключено беше да минат под него, затова се отклониха на изток да го заобиколят.

А той сякаш нямаше край.

Най-разтревожен, без да го издава, беше водачът. Защото си припомняше ясно, все едно отново го виждаше, надживяното по чудо премеждие. Беше преди години, преди да завладее след тежък двубой водачеството на това стадо. Плуваха шест млади самца. Все така пленени от леда. И не можеха да открият какъв да е процеп в него. Накрай единият не издържа. Взе да се дави. И изпищя сигнала за помощ. Тъкмо когато Клюмналия плавник вече бе открил с ехолокатора си в далечината свободно от лед море. Без да си дадат сметка, че тук, под ледения покрив, никой не е в състояние да помогне, другарите му се спуснаха да го издигнат на повърхността. То се знае, без успех. И не го напуснаха, докато не загинаха всички. Единствен Клюмналия плавник оцеля. Престанал да чува виковете им за помощ, полузадушен, почти в безсъзнание той успя да преплува останалото разстояние и да се измъкне от коварната клопка.

Този път имаха щастие. Звуковият му прожектор улови изплуващия от недостижимите за никоя косатка дълбочини тюлен на Уедел. Самецът прецени мигновено — значи наблизко трябваше да се намира отдушникът му. И скоро го откри. Малък кръгъл отвор в леда, през който всички отново поеха въздух по установения ред.

Видял враговете край дома си, тюленът, който също бе привършил въздуха си при дългия придънен лов, изплува отвесно към друга своя дупка, благоразумно поддържана за подобни случаи, подхвърли се на снега и запълзя тромаво по-далеч от нея.

Поведено от водача, стадото отново пое по своя подводен път. Ледът изтъняваше, ставаше все по-прозрачен, по-често разсичан от дълги накривени пукнатини, като се превръщаше в подмятан от вълните трошляк, подобен на начупено матово стъкло.

Косатките заплуваха по-спокойно. Дори се заиграха, заподхвърляха осемдесетметровите си туловища в плавни скокове над повърхността.

След късия мрачен ден настъпваше дълга антарктическа нощ. Мъглите се ометоха нанякъде, а по изчистеното от облаци небе заиграха пламтящите воали на полярното сияние, по-искрящо и по-замайващо от най-яркото светене на морето.

Едва сега усетиха глада, за който почти бяха забравили по време на опасната одисея под ледовете. Без да нарушават походния си строй, всеки опитваше да хване нещо пътем, да се позасити някак си. Подражавайки на другите, Глухото също подгони някаква плячка, но скоро я изгуби от поглед. Наложил се пак майка му да му улови едра риба треска и да му я подаде с уста.

Лишено от слух, от най-точното си сетиво, то вече не можеше да стори това само. Какво ли щеше да прави, когато тя по силата на природните закони престанеше да го храни, когато водачът го изгонеше от стадото?

Тревогата изпълваше цялото сърце на клетата майка. Улисана в грижи по детето си, тя самата не успяваше да ловува както трябва, почваше и тя да слабее, сякаш обречена да загине ведно с него. В семейството едрата плячка се дели на всички, но дребната, а тя е главната им прехрана — риби и калмари — всеки сам си набавя.

Върху един плаващ леден блок водачът съзря строени в редица пингвини. Уплашени от приближаването на хищното стадо, те бяха потърсили спасение върху тая крехка суша. Но безуспешно. Клюмналия плавник подаде сигнала си, после, изплувал под леда, го надигна с гръб. Нещастните нелетящи птици, неуспели да се задържат върху хлъзгавата му повърхност, се изсипаха във водата. И косатките на часа си ги поделиха.

Тогава Клюмналия плавник усети идващия съперник. Не го изчака да приближи повече, а нападна пръв. Връхлетя насреща му озъбен, с щракнали челюсти.

Не по-дребен от него на ръст, с голям белег от акулски зъби на главата, чуждият самец не отстъпи пред заплахата. Озъби се и той, пригответи се за борба, увиснал косо надолу с главата.

Никой водач на стадо не е годен да понесе такова предизвикателство. Без да се колебае, Клюмналия плавник връхлетя насреща му, бърз и решителен. Мина като запокитена скала под корема му и го перна с основата на опашката си. После се обърна, готов той

път да ухапе по всички правила на боя. Ала не стана нужда. Зашеметен от изненадващия удар, натрапникът обърна позорно назад.

Клюмналия плавник не го догони. То противоречеше на родовите му закони. При това не беше сигурен дали, докато той се разправя с нахалника, друг нямаше да заеме мястото му. Затова, прегладнял, поведе отново харема на север. Трябваше да намери храна, много храна, да засити наведнъж дивия им глад. За целта не бяха достатъчни дребните риби и калмари, трошици за ненаситните им гърла, с които женските му и децата се зальгваха пътем, повече за игра.

Търсеше едра плячка, тонове месо.

А тия тонове месо се намират рядко, те умеят да се пазят. Ето, огромна акула, едва уловена в ултразвуковия му прожектор, но успяла преди него да ги открие, потъваше бързо в дълбините, където щеше да бъде в безопасност пред по-силните от нея хищници.

Но това, виж, заслужаваше!

От далечината през водните слоеве достигаше непрестанният брътвеж на хранеци се финвали. Самецът отдаде заповедта си и хищната му дружина се втурна в колона по един след него, както се постига най-голяма скорост.

Ето, догониха ги. Клюмналия плавник изпищя новата си заповед да обградят китовото стадо от страни и отдолу, та никой да не се измъкне. Заподсвиркаха си, заподскачаха над водата, зацракаха опасните си челюсти. Та да вдъхнат ужас, да всеят паника сред жертвите си.

Тоя път бойната им уловка не помогна. Китовете ги бяха забелязали навреме и навреме се бяха построили в отбранителния си пръстен — самките с децата в средата, а около тях останалите китове с опашките навън, които шибяха бясно с ужасяваща сила, способни да убият дори и косатка.

Клюмналия плавник прецени на часа. Явно, нямаше изгледи за успех през този гигантски защитен прибой. И просвири за отстъпление, след което отново поведе стадото.

Този глад! Този вечен, ненаситен глад, който тровеше цялото им съществуване, който ги тласкаше към вечно странстване и нови опасности!

Тоя път като че ли би могло!

Сивите китове са по-дребни от финвалите, значи — и по-слаби. С нова команда водачът хвърли бойците си в нова атака. Сивите китове бързо се прегрупираха също с опашките навън. Самецът косатка вече се готвеше да се метне отгоре им, без да го е страх от техните опашки, когато един от обсадените се отдели от сродниците си и сам връхлетя към него.

Какво му ставаше? Обезумял ли бе от ужас?

Ала каквото и да бе — още по-добре! Щом сам се навира в зъбите му!

Косатките на часа изоставиха заграденото стадо и се спуснаха подир беглеца, вече предчувстващи очакваното пиршество.

Чак тогава Клюмналия плавник се досети за хитрата тактика на привидно безразсъдния кит, който така, с тая си уловка, излагайки се на смъртен риск, бе отклонил враговете от близките си, бе им позволил да се гмурнат на недостижима дълбочина.

Нямаше време за губене. Водачът на косатките се хвърли отгоре му, отрѫфа къс от кожата на хълбока му, ала героят бе постигнал целта си. Бе се добрал до борда на неусетно приближилия риболовен кораб и се бе скрил под него.

Клюмналия плавник не обичаше тия метални чудовища, по усет ги избягваше. Не се реши и сега да нападне спотайващата се отдолу жертва. При това хората от палубата откриха по него и по самките му пушечна стрелба. Шляпащите по водата куршуми по звук наподобяват сигнала за бягство. И макар да знаеше, че не са истински сигнали, той не устоя. Поотведе отново настрана гладното си, но достатъчно предпазливо семейство.

Дори по-гладни, по-възбудени отпреди, те продължиха още няколко часа да кръстосват сивото разбунтувано море, по което ту тук, ту там стърчаха проядените от топлите ветрове и дъждовете айсберги. Страшни над повърхността, още по-страшни под водата, защото подводните им части не се виждат, както не се виждат увисналите десетметрови пипала на физалията.

Водачът трепна, дочул далечна свирка. И си припомни. Така просвирваше дихалото на самотния кашалот, който бе срещнал неотдавна все по тия места. Свиреше, пицеше при всяко вдишване и издишване като сирените на металните страшилища, които ловуваха насам риба и китове.

По даден знак стадото му се втурна нататък. Заглушен от собствената си пищялка, докато проветряваше дробовете си след гмуркането в дълбините, Свирача не ги усети навреме. А когато ги усети, вече беше твърде късно. Хищниците го обградиха отзад, отстрани, отдолу. А отпред му се нахвърли водачът на косатките, впи зъби в гръдния му плавник, като разтърси цялото си тяло, та да го откъсне със замах.

Каталогът безспорно не мислеше да се предава без съпротива. Той се размята бясно. Опашката му успя да улучи една нападаща отзад хищница. И я перна с такава сила, че тя изгуби съзнание. Почна да потъва, успяла все пак да издаде сигнала си за помощ. Послушни на тоя властен призив, нападателите зарязаха жертвата си и се спуснаха към удавницата. Извадиха я с гърбове над повърхността. И там, щом пое въздух, сякаш нищо не било, тя отново се втурна в атака.

Отново догониха кашалота. Майката на Глухото, може би по-съобразителна от другите, опита да се метне върху дихалото му. И тогава, в тоя кратък миг на скока, зърна израслия в единствената ноздра на плячката си огромен морски жълъд — коронула, през която минаващият въздух издаваше познатото пищене. Косатката успя. Запуши дихалото с тялото си, попречи му да диша. Водачът пък отново захапа окървавения плавник. Няколко по-млади самки, без да се пазят от подобните на жълти колчета кашалотски зъби, посегнаха да докопат езика му — лакомство за всички косатки.

В този миг чуха гърмежа. Не можеха да допуснат, че този метален кит — корабът, по който се суетяха, както рачета щапукат по плаващо дърво, някакви малки същества, колкото една хапка за косатка, ще се намеси в тяхната саморазправа. Не можеха и да предположат, че хората искаха да ги прогонят не заради друго, а от жал към загиващия кашалот. Същите хора, които по-безпощадно от всички морски стръвници изстребват събратята му.

Чак когато Клюмналия плавник изръмжа от болка, схванаха опасността. Изоставиха лова си и се скупчиха край окървавения си повелител. Харпунната граната беше заседнала в основата на опашката му, но по някакво чудо не бе избухнала.

Самките се въртяха около ранения и се чудеха как да помогнат. Пък и не знаеха колко тежко е пострадал. По-наблюдателна от другите, майката на Глухото захапа въжетото на харпуна. Прецени, че то е

връзката с опасността. Загриза го ядно. Подражавайки й, заръфаха и останалите. Китобойците гледаха смаяни, дори неволно възхитени, тая чудна проява на другарска взаимопомощ. И преди те да преценят какво да предприемат по-нататък, якото въже се оказа разкъсано от остриите зъби, а пострадалият водач — освободен.

С отпадащи сили той даде нареждането си за отстъпление и опита да заеме водаческото си място отпред, пред всички. Уви, напразно! Взе да изостава. От изтичащата кръв усети непознато досега отмаляване, почна да губи съзнание. Но не издаваше сигнала за бедствие — още не бе почнал да се дави. Още пазеше мъжкото си достойнство.

Смутени, самките объркаха реда си, засуетиха се — едни продължиха пътя си по-далеч от опасното метално чудовище, което убиваше като калмар с изхвърляно напред пипало; други, верни на дисциплината, а може би и на някаква привързаност, доскорошни любимки на самец, изостанаха назад в колебливи опити да се върнат при него.

Следвал ги неотстъпно досега, дочакал най-сетне своя час, белязаният самец връхлетя върху обезсиления водач. Блъсна го с глава в гърба, до самата рана, с жестокото желание да му причини по-силна болка. И одра носа си в гранатата, която и при тоя удар не избухна. С разкъравена муцуна той нападна повторно, тоя път в корема.

И Клюмналия плавник не издържа. Изскимтя тихо, признал поражението си. Победителят не искаше повече. Заряза го и се втурна към суетящото се женско стадо. Издаде мъжкия си призив и ги поведе напред, по-далеч от предишния им покровител.

Майката на Глухото се обърна назад, улови в ултразвуковото си зрение отпуснатия безпомощно силует на доскорошния си водач и съпруг, после, покорна на родовия закон, догони отминаващите си сродници, като подканваше с леки докосвания на плавник изоставащото си глухо дете.

2.

Огромната бяла акула плуваше лениво почти до повърхността, над която при всяко отминаване на вълната се подаваше високата ѝ гръбна перка. В действителност акулите не плуват, те по-право летят. Защото са по-тежки от водата и ако не се движат, ще потънат.

Над нея синееше съвсем ясно небе. Ясно и тихо, без никакъв полъх. Толкова тихо, че гигантските албатроси, които не умеят да планират без вятър, бяха накацали във водата и се полюшкваха от вълните.

Винаги гладна, акулата се насочи към един от тях, в бързината забравила да се скрие под водата. И албатросът, зърнал гръбната ѝ перка, истински символ на смъртта, се надигна и затича по повърхността да се засили. Пое се във въздуха само десетина метра, но те се оказаха достатъчни да се измъкне от щракналите зад корема му челюсти.

Хищницата не повтори опита си, убедена от много несполуки, че повече не ще ѝ се удаде да издебне предпазливите птици.

Продължи пътя си, все така гладна. Както винаги. От първия час, в който се бе появила на света. Още оттогава, в мрака на майчината утроба, когато изяде намиращите се редом с нея свои братя и сестри. И после навън, на свобода, когато побягна в ужас от своята майка, за която не подозираше дори колко са близки, понеже по нищо не я различаваше от останалите врагове. Понеже и тя, рождената ѝ майка, като останалите врагове налетя да я налапа, та едва свари да се изплъзне от озъбената ѝ уста. И когато, умален стократно двойник на майка си, впиваше зъбки във всяка по-слаба от нея твар. Без да е видяла безгрижно детство, без родителска закрила. Саможива, не чакаща и не познаваща пощада. Акулски живот!

Та досега. Все така. Гонена безспир през синия простор, послушна на вечно ненаситения си глад. Зла, настървена. Обречена като неотменно проклятие на вечно движение без нито миг покой — при лов и в почивка. Дори насън. Създадена така от природата, че да

не спира, за да могат хрилете ѝ да се промиват от протичащата през тях вода. За да диша, трябваше да се движи. Спреше ли, дори за малко, почваше да се задушаваше.

И не само заради глада, не само заради участието си на вечен скиталец. И заради рибените въшки, непоносимите паразити, които се бяха впили в кожата, хрилете, дори в устата между страшните триъгълни зъби. Множеството риби прилепала, които тя търпеливо носеше върху си, опитваха да ѝ помогнат, като от време на време я пощеха от тях. Хем засищаха собствения глад, хем ѝ се отплащаха за услугите ѝ. Защото, ако тя не ги носи, и така в движение водата да промива и техните хриле, и те като нея биха се задушили.

Опитваха да сторят каквото могат и ескадрилите лоцмани, които пърхаха пред главата ѝ, в добре използваните от тях гранични слоеве на триенето, носени от хидродинамичните сили, които действат пред всяко плуващо тяло. Понякога някой лоцман отскачаше назад, зобваше забелязаното раче върху устата или хрилете ѝ и бързаше отново да заеме мястото си в строя.

Това бяха те, единствените: прилепалата и лоцманите. Не приятели, та тя не познаваше подобно чувство. Чисто и просто нито жертви, нито врагове. Някакво негласно сътрудничество по взаимен интерес. Нищо повече. При първа възможност те щяха да я зарежат и да се прехвърлят другаде, тъй също и тя щеше да приеме другите, които се присъединяваха към нея.

Наоколо се простираше безбрежният океан, привидно тъй пустинен и безжизнен, а в действителност кипящ от непресекащ живот. На всички посоки прелитаха единични риби или цели пасажи. Над повърхността изпърхваха орляци летящи риби, догонвани от искрящо обагрени корифени, от риби тонове и платноходи. Докоснали водата, те отново се подемаха във въздуха в напразни опити да избягат от безпощадните хищници.

Мъчена от глада, акулата се спусна подир корифените. Но всички риби, щом я усетеха, се пръсваха в ужас. Те различават отлично гладната хищница от ситата. А тя знаеше, убедила се бе отдавна от горчивия си опит — дори най-бързата ѝ сродница не е в състояние да настигне здрава риба. Само — остарели, болни или ранени.

Но това, виж, нямаше къде да бяга! Двуметрова черно-жълта морска змия опита да ѝ се изплъзне. Но акулата я догони бързо и я

нагълта с едно смукване. Някаква си двуметрова змия — все едно червейче за всяка друга по-дребна риба. Лоцманите се врътнаха към устата ѝ, в надежда, че ще остане и за тях някоя трошица, после с безразличен вид заеха отново мястото си в строя.

Водата наоколо изглеждаше замрежена от милионите, милиардите планктонни организми: медузи, малки и големи, разноцветни скарриди, едноклетъчни водорасли, рибни личинки, ситни калмарчета. Тласкани от вятъра, по повърхността плаваха сините панички на велелата, тия странни мешести създания, представляващи свой отделен свят в океана, загризани настървено от охлювчета янтини и отрупани с рачета, с морски патички, с хайвер на летящи риби и насекоми водомерки.

Из бездната неусетно полази мракът. Слънцето, наподобило око на чудовищен свръхкалмар, се скри зад хоризонта, а от изток сякаш преля все по-сгъстяваща се сепийна боя от океана към небосклона, върху който затрептяха като светещите точки на ноктилуците безброй ярки звезди.

Нейде из дълбините изплава малкото главоного наutilus, като сторък охлюв с лека прозирна черупка. Не достигна повърхността. С едно лапване акулата го нагълта.

После се надигна цял легион еднометрови калмари. Замаяна от това непредвидено изобилие, поради глада забравила пъргавината им, хищницата се хвърли отгоре им. И тогава отново се убеди, че не е способна да се справи с тях. Сякаш ѝ се подиграваха. Прелитаха като бледи мълнии пред самата ѝ муцуна, насам-натам, объркваха я, зашеметяваха я. Тя се втурваше ту след един, ту след друг, щракаше челюсти подир тях. И все напразно.

Най-сетне, все едно наиграли се с нея, като по команда главоногите се изстреляха отново надолу. И тя отново остана сама, още по-гладна. Какво представляваха за нейния стомах една змия и един наutilus?

А това? Тя усети мириса на наскоро преминало стадо делфини. Знаеше го добре, от дълъг опит. Подир делфините често може да се намери нещо за хапване: ту някое остаряло или болно животно, изостанало от стадото; ту някое мъртво делфинче или пък ведно с него и майка му, останала да пази трупа му.

Скоро усети близостта им не само по уплътнения мирис, усети ги с невероятната чувствителност на страничната си линия, която е в състояние да ѝ даде пълна представа за всичко, което я обкръжава, все едно ушите на китообразните.

Вечер делфините се престрояват — самките с децата заемат вътрешността на стана, а навън, в отбранителния пояс се подреждат мъжкарите и младите силни делфини. И ако не са разтревожени, те дремят близо до повърхността с отпуснати опашки, като само за секунди затварят очи. Понякога дори спят ту с едното, ту с другото око. И само когато поемат въздух, с леки тласъци на опашките достигат повърхността. По време на сън е най-лесно да бъдат изненадани.

Ала и делфините знаят това добре. Дори по-добре от враговете си. Затова винаги оставят часовои, които да бодърстват и да следят за опасност.

Тая нощ, въпреки че не бе длъжна да дежури, младата раздразнителна делфинка по прякор Свадливата, която напоследък страдаше от болки в гръбнака, улови в звуковия си прожектор прокрадващата се хищница преди онези, които бяха натоварени да пазят. Хората, които смятат, че знаят много, щом като на всяка болка дават име, биха нарекли нейното страдание „артрит“. Свадливата изпищя сигнала за опасност и се приближи до детето си, след което ведно с мигновено разбуденото стадо се втурна на север.

Акулата се въртна разочарована. Не опита да ги преследва. Съзнаваше колко е безполезно такова начинание. Дори опита и тя да поспи, макар и гладна. Но и насън не преставаше да се движи с реактивни тласъци на водата през хрилете си. Трябваше да се движи. Все напред, без спирка, от раждането до смъртта!

А това? Не само страничната ѝ линия, много по-чувствителна на звуци, а и ушите ѝ уловиха бумтежа на кораба. Разсънена мигновено, акулата се спусна нататък. Много често намираще нещо за хапване подир тия бучащи чудовища — всякакви изхвърлени зад борда отпадъци.

Сега беше друго. Ноздрите ѝ уловиха силния мирис на сардини. И на страх. На множество смъртно уплашени риби.

Водена от тоя мирис и от шума на пляскащите перки, тя ги видя скоро. След кораба се влачеше плътно набит с риба трал. Акулата не се

и двоуми. Забравила обичайната си предпазливост, тя връхлетя. Сгриза с подобните на бърсначи зъби опънатата мрежа и в устата ѝ рукна истински порой от хукнали да се спасяват сребристи сардини. На нея ѝ остана само да гълта и да гълта, колкото може по-бързо.

Най-сетне, преситена, с препълнен стомах, гладницата изостави ограбения траулер, който продължаваше напред, улисан да дебне с ехолота си рибните пасажи, за да ги вкарва в издънения трал.

Откога не е бивала тъй сита!

И сякаш цялото население на морето разбра това. Всички, които досега бягаха панически при нейното приближаване, вече съвсем непредпазливо се заиграваха почти пред носа ѝ.

Тогава, в тая сладостна тежест на преяждането, съвсем неочаквано я сполетя бедата. Откъде ли би могла да допусне, че рибата меч, която се стрелкаше напред-назад в далечината, е побесняла от пълчищата рибешки въшки, които я бяха облазили цялата — от устата до опашката — и че диреше кому да излее беса си. Връхлиташе върху всяко живо същество, върху всеки предмет, който се мернеше пред очите ѝ.

Преди акулата да си даде сметка какво става, никога не допускала, че това може да се случи, рибата меч се стрелна към нея, по-бърза от прелитащите във въздуха албатроси, и заби двуметровия си меч в тялото ѝ, прониза го малко пред опашния ствол.

Акулата се вцепени несъзнателно, стегна мускули и при това страшно, това свръхмощно напрежение мечът се натроши на парчета, които заседнаха в гръбнака ѝ.

Не предвидила този край, обезоръжената риба отскочи назад, за да налети повторно. Блъсна се в яката ѝ кожа с вече безопасната си муцуна и сякаш чак тогава осъзнала безпомощността си, се въртна назад, изчезна в далечината.

Акулата стоеше на място, замаяна от станалото, скована, с изтичаща кръв. Ала не за дълго. Защото почваше да се задушават. За да оживее, трябваше да се движи. Длъжна беше?

И не само заради дишането. А и заради другото. Примамени от кръвта, наоколо се събираха безброй други акули: сини, дългоръки, мако, нейни събрата, които друг път не биха дръзнали да се мернат пред очите ѝ. А сега кръжаха край нея, наистина отдалеч, но все

повече стесняваха кръговете си, дебнеха я да отпадне толкова, че да се справят с нея.

Чакаха?

Нека чакат! Тя нямаше да им се даде! Нямаше?

С неописуемо усилие на волята размърда опашния плавник. И не само усети болката, ами и чу изпращяването в тъканите ѝ на натрошеното вражо острие. Схванатата опашка вече не можеше да придаде на тялото ѝ предишната скорост.

Въпреки това! Дори така, съвсем бавно, но щеше да плува! Нямаше да се предаде?

3.

Целият му екип го смяташе направо непоносим. И то не само поради отблъскващата му външност — обгорено, плисирано в безредни светли и червени белези лице, върху което не личаха никакви човешки черти освен една скована вечно зла гримаса, наподобяваща усмивка; схванат в коляното, куц крак и сляпо ляво око, закрито с черна превръзка. Главно поради характера му. Такъв груб, невъздържан, готов за най-дребна нередност да обсипе провинения с куп ругатни.

По-чувствителните, които впрочем имаха и повече възможности от другите, го зарязваха бързо. При него оставаха само ония, дето нямаха никакви изгледи за успех другаде. Защото в същото време Циклопа, както го наричаха помежду си, плащаше добре. То и работата им беше такава, че трябваше да се заплаща както подобава. В днешната развихрена конкуренция можеше да оцелее само този филмов продуцент, който успееше да предложи на пазара по-опасни, по-изключителни кадри от другите. Затова при него идваха все отчаяни хора, които нямаха какво повече да губят в живота. Все неуспели, смазани в жестоката борба леководолази, оператори и техници. И сред тях — Ева. Не по-страхлива от останалите. Също член на ексцентричния клуб „Ездачи на акули“. Всъщност тя беше нещо като примадона в неговите извънредно рисковани постановки. Не толкова поради личните си качества, колкото поради това, че беше жена. А зрителите се вълнуват повече, когато видят нежния пол в опасност.

Яхтата му лежеше закотвена извън рифа, който се подаваше от време на време сред пяната на прибоя като гнили зъби. За да стигнат до лагуната, водолазите трябваше да отиват с лодка. Бяха избрали лагуната заради по-голямото богатство на живот и поради това, че можеха да минат без изкуствено осветление, което е безусловно нужно за снимки в дълбочините.

Задачата този път беше проста — Ева да мине няколко пъти пред една акула чук. Замисълът беше ясен — съпоставка на красотата и

нежността с уродливата кръвожадност в един план сред прелестите на кораловия риф.

Един водолаз, който плуваше редом с лодката, съгледа нужната им статистка, привидно равнодушна, отгоре заприличала на чертожен линеал с напречната си глава, която сновеше сред надигащите се коралови блокове като древни развалини, обрасли с нацъфтели пълзящи растения.

Пръв скочи шефът. Да разучи, да провери. Сред смелчаците си той беше най-смелият. Това никой не му оспорваше въпреки неприязънта си към него. Сякаш разум и воля, без никакви чувства — само разумно безстрашие.

Той се върна скоро на повърхността и даде знак да започнат. Чак тогава се спусна операторът, за да заеме навреме удобна позиция, последван на часа от Ева, безразлична към всичко както винаги и послушна като робот.

Тя се гмурна под вода и се застоя на място в очакване на по-нататъшните заповеди. Това харесваше шефът у нея, тази пълна липса на инициатива, едновременно жизнена и силна, издръжлива на всякакви усилия, а в същото време безволна. И безучастна към опасностите като кукла. Сякаш не ги забелязваше. Сякаш и сега не виждаше четириметровото чудовище, което сновеше над дъното, на външен вид по-безучастно и от нея.

А всъщност виждаше. Виждаше всичко. И акулата чук, и обкръжаващия я разкошен подводен пейзаж, същински жив калейдоскоп. Като картина на побъркан художник. На сушата никога не може да се види такъв невероятен, дори неправдоподобен колорит.

В междините на белия пясък, по който играеха подвижните като живак слънчеви отблясъци, се извишаваха чудноватите постройки на коралите, сякаш приказен декор за джуджета от сини храсти и дръвчета редом с гигантски гъби и лишеи, израсли пред фантастични пещери и странни непознати храмове. Редом с огромните буци на меандровите корали, наподобили оголени мозъци на невиджани великани, протягаха нагоре клони като набучени в земята трофеи от еленови рога мадрепорите. Все едно куполи на затрупани в пустинята джамии се надигаха масивите на поритите. А върху тях растяха висящи градини от варовикови водорасли, проснати като жилава мрежа, мъхове и червеи, по-пищно обAGRени от всяко земно цвете. С

тях опитваха да се мерят по красота само морските плужеци, които с ярките си багри предупреждават враговете, че не са за ядене.

И всичко — в синкава омара. Дори най-тежките коралови струпвания изглеждаха някак призрачно леки, въздушни, неземни.

Наоколо пърхаха пъстри рибки като украшения за елха: риби пеперуди със златисти и сини ивици, риби папагали, огнени крилатки, опасни скорпени, риби хирурзи с остри скалпелчета до опашките, риби флейти с такива трагични изражения на муцуните, сякаш всеки миг ще се разплачат подобно на крокодилите за жертвите си.

А под тях, по дъното, се полюшкваха плавно дългите пискюли на горгониите и пурпурните морски пера, ще речеш раздухвани от вятъра пламъци, между които люлееха като кобри глави до половина скрити в пясъка тръбни змиорки. Гълтаха пясъка колбасовидни холотурии. Яркосини морски звезди пълзяха на разни посоки в търсене на миди.

Заврели се кой където сварил, дочакваха нощта всякакви охлюви, каури и конуси. Полузаровена в тинята, дебнеше пляквата си грозна каменна риба, вирнала смъртоносните си шипове, без да разчита на многократно по-дългите, но неотровни игли на таралежите, сред които се потулваше.

Навред щипукаха крабове, като се озъртаха да не връхлети отгоре октоподът, заклетият им враг, който се бе свил в една пукнатина, слял се напълно с нея. Виждаше се само едното му око, сякаш инкрустирано в камъка, оглеждащо владенията си, което ту се разширяваше, ту се свиваше като бленда. Тук-там из тесните пещерички се подаваха мустаците на скрилите се през деня омари, които не допускаха, че враговете им, особено хората, могат да ги измъкват оттам и за мустаците. Краб паяк, маскиран с лишеи и водорасли, пропълзя набързо от една дупка до друга и изчезна, преди октоподът да съобрази какво му предстои. От тясната си пролука подаваше и бързо скриваше озъбена глава пъстра мурена, като все поглеждаше дали и октоподът най-сетне няма да напусне укритието си.

Навред, по пясъка, по самите корали, лазеха подобни на плевелите ветрогони едри, нанизани с бодли морски звезди „трънени венци“. А след тях явно личаха белите пътеки на смъртта, която те бяха причинили, изсмуквайки живите корали и оставяйки подире си само голите им скелети. Те бяха напад, заплашваща коралите с пълно унищожение. Барьерните рифове, които предпазват бреговете от

яростта на вълните, се рушаха, изчезваха. Какво ли бе предизвикало екологичния взрив на опасното бодлокожо? Дали замърсяването на световния океан, или изстребването на охлювите тритони, почти единствените му врагове, ловени от хората за красиви сувенири?

Ева обгърна с един поглед всичко това, вече напълно познато, след което, придружена от оператора и от Циклопа за охрана с взривен харпун в ръка, се насочи към шарещата над дъното акула с празни жадни очи, огрени от хладен блясък, отдалечени на метър едно от друго.

Ненадминат плувец беше шефът, никой не можеше да го отрече. Колкото трмав и непохватен, на вид безпомощен на сушата, толкова самоуверен и пъргав под водата. Сякаш роден в нея, роден за нея.

Както се луташе в някакво нервно очакване, хищницата изведнъж откри зарития в пясъка скат и го налапа, без да си послужи със зъби. Плячката изчезна в устата ѝ тоз час и само опашката остана секунда-две навън, като шибаше бясно по плоската ѝ глава с острия си шип.

Заранта Ева бе забелязала, че има хрема. А шефът забраняваше безусловно всякакво гмуркане при най-малко неразположение. Въпреки това тя не му се бе обадила. Заради някаква си нищо и никаква хремичка?

А и сега! Какъв ли дявол влезе в мозъка ѝ? Без да размисля, без да преценява, забравила може би за пръв път, че има роля на послушна кукла, поддала се на внезапен порив, тя се спусна и хвана акулата за опашката.

Правила го бе не веднъж, не и дважд. При това ѝ се прищя да покаже на кадъра по-вълнуваща сцена, не само обикновен „балет“ пред злоещата хищница.

В мига, когато вече посягаше, се закашля. И се уплаши. Кашлицата понякога може да се окаже фатална за аквалангиста. Изпусна зазъбника на дихателния шланг, започна да се дави.

Едва тогава видя сепнатата от непознатия шум зад гърба ѝ акула, която налиташе насреща. Видя отвратителния чук на главата ѝ с набучените по нея шипове, напомняне за последната съпротива на изядените скатове. Видя и ужасната раззината уста, в която трионените зъби изглеждаха като подредени бели керемиди.

Ева все пак успя да отскочи встрани навреме, имаше достатъчен опит в такива срещи. И с трепет чу нетърпимо отчетливия звук на щракналите напразно челюсти.

В следната секунда усети остра, парлива болка в бедрото. Излъганата хищница се бе отъркала в тялото ѝ може би случайно, а може би и нарочно, за да провери със зъбците по кожата си вкуса на набелязаната жертва.

И чу гърма. Шефът бе успял да настигне нападателката и да я докосне с харпуна. Заше метена от детонацията, тя се отпусна безпомощно към дъното. След такъв удар обикновено всяка акула загива.

Циклопа даде знак и водолазката, която и без неговата заповед трябваше да стори това, задавена от кашлицата и нахлуващата в устата ѝ вода, стремглаво излетя нагоре.

Хората от лодката я изтеглиха при себе си да се накашля спокойно в безопасност. Прехвърлиха се и шефът с оператора. Свалиха снаряженията.

Ева най-сетне успя да успокои кашлицата си, а операторът превърза ранения ѝ крак. През цялото време шефът седеше при руля мълчалив, с вечно безизразното си обезобразено лице, като я стрелкаше злобно с единственото си око.

Накрай, неиздържал, процеди през зъби:

— Знаете ли какво струва един ден бездействие на експедицията ни?

Тя го погледна смутено.

— С тази рана — добави той, — нямам право да ви пусна под вода, докато не заздравее напълно. Поне една седмица?

— Ще правите други снимки — опита да се оправдае тя.

— То се знае, че ще правим! А вие в това време ще се излежавате, така ли?

Той се наведе гневно напред.

— Отговорете ми, Ева! Аз забранил ли съм болни водолази да слизат под вода?

Тя мълчеше.

— Забранил ли съм да се прави каквото и да е, което аз не съм уточнил предварително? Защо не изпълнявате нарежданията ми? Какво искате? Да ви изгоня ли?

И повече на себе си подхвърли:

— Хомо сапиенс! А само той е годен на алогични постъпки?

После отново се обърна към нея:

— Това трябва да го знаете! Самохвалците, фукльовците не са за водолази? А след като се върнем от тази експедиция, можете да не се смятате за задължена да работите при мен?

Уволняваше я, изхвърляше я на произвола на съдбата.

Отдавна го бе забелязала, нима беше сляпа? Циклопа не можеше да я понася. Търпеше я само за едно — тя не се съмняваше, — търпеше я, за да има жена в кадрите му. Нищо друго не го интересуваше освен филмите му.

Да му отговореше ли и тя по същия начин? Впрочем каква полза? По-добре щеше да бъде, ако си отидеше още на следното пристанище, да го зарежеше като другите. Защо трябваше да усложнява още повече живота, който и без това е умопомрачително сложен?

Но тоя въпрос не можа да премълчи:

— Защо толкова ме мразите, шефе? Той я изгледа високомерно:

— Да мразя! Чуйте, Ева, никого не мразя! И никого не обичам. Никой не заслужава нито обич, нито?

Не довърши. Откъм брега наближи туземно кану с няколко полуголи мъже и деца вътре, сред които седеше брадат посивял мъж с дълго бяло расо, с черни очила, но бос. Безспорно мисионер.

Когато ги наближи достатъчно, той се поизправи и вдигна ръка в благослов.

— Бог да ви помага, братя!

— Амин! — отвърна с досада Циклопа. А тонът на гласа му съвсем не отговаряше на християнския му поздрав.

Мисионерът добави:

— Аз съм патер Себастиан. На тоя бряг живее моето паство. А вие кои сте и какво правите тук?

Циклопа все още не се бе успокоил:

— Вие — що? Любопитство? Или митническа проверка?

— Нито едното, нито другото — отвърна мисионерът. — А грижа, брате, грижа за тия клетки чада, които Бог ми е поверил.

Едно дете от кануто скочи във водата и заплува към лодката на чужденците.

Циклопа опита да запали мотора.

— Вижте, отче — през рамо подметна той. — Имам официално разрешение. И не се смятам задължен да давам обяснения всекиму.

Патер Себастиан сви устни. И той беше човек, и той имаше самолюбие, и той не понасяше така изявено незначитане. И то пред енориашите му. Но опита да се овладее:

— Искам да знам, защото Бог ме е поставил тук. Освен мен няма друг, който да се грижи за тия нещастници. Затова питам — какво възнамерявате да правите: туристически хотел или завод за седефени копчета?

— Нито едното, нито другото? Мисионерът се доизказа:

— Днес земята като че ли се сви, стана малка. С вашите самолети, телефони, радио, телевизия. И злото намери възможност да прониква бързо навред. Не остана място за Бога.

— Че вие против прогреса ли сте? — посрещна го заядливо Циклопа.

— Не, братко. Не против прогреса, а против злото, що върви редом с него. Човекът през хилядолетия се е стремил към спокойствие, а сега — към движение. Динамичен век — казвате. И всички са се втурнали да пътуват, някакъв туристически бяс?

Изведнъж той се изправи. Бе видял прорязалата блестяща повърхност черна акулска перка. Изкрещя. Развикаха се и другите.

Чуло тая врява, момчето се обърка. И вместо да се качи в лодката на водолазите, свърна обратно към кануто. И акулата пресече пътя му.

Пред нависналата опасност мисионерът не устоя, съобрази преди другите. И се хвърли във водата, хвана го и го измъкна почти от устата на акулата. Подаде го на хората в кануто, после се хвана в борда, за да се прехвърли и той вътре.

Не успя. Излъгана веднъж, акулата не повтори грешката си. Без да разучава повторно, както обикновено, без да обикаля около набелязаната жертва, тя се метна към него и го налапа. Краката му се озоваха в раззинатата зъбата паст до хълбоците.

Ала изглежда, хапката се оказа преголяма за глътване наведнъж. Натиснала глътката й, тя попречи на трионените челюсти да се затворят. А може би — и сукненото расо, омотано в зъбите й. Акулата се смути за миг — така, с тая странна запушалка в устата.

Циклопа решаваше бързо. Понеже нямаше подръка друго поопасно оръжие, той грабна веслото и с все сила стовари противовеса

му върху противната чукообразна глава.

Веднъж-дваж!

Зашеметена, акулата изплю прекалено големия си залък и потъна в дълбините. Но преди да изчезне от поглед, Ева успя да види нанизаните по широкото ѝ главище шипове на скатове. На същите места! Значи и акулата беше същата, която нападна и нея! Понякога и това се случва, понякога и след такъв взрив, хищницата оживява.

Изтеглиха пострадалия в лодката. И то тъкмо навреме. Защото само миг след това наоколо закръжиха дузина черни перки. Къде се бяха крили досега, как бяха успели мигновено да усетят шума от борбата и мириса на кръвта?

Ева превърза кървящите рани, сякаш получени от огромен трион.

Почти в безсъзнание от болка и от загубата на кръв, патер Себастиан промълви, като в бълнуване:

— Длъжен бях? Бог ги е поверил на мен? И душите? И телата им? Да ги пазя? От всяко зло? Цивилизацията носи зло? Зло в името на доброто?

4.

Морските лъвове се завръщаха на старото си лежбище, след като цяла зима бяха ловували из морските простори. Първи, както му е редно, пристигаха мъжкарите. Забързани. Който стигнеше по-рано, щеше да заеме по-хубаво място на брега, а това безсъмнено щеше да привлече в харема му повече самки. Всеки искаше да има повече самки — по инстинкт, да остави по-голямо потомство, да осигури безсмъртието на своята собствена наследственост; и по суетност, за да се изтъкне пред другите. Чувството за важност е присъщо на всяка жива твар. Не само на човека.

Старият самец с вече изтъкващите се жълти зъби, живял дълго на тоя свят, знаеше отлично това правило. И то представляваше напоследък предимството му пред по-силните и пъргави младежи, които още не бяха наясно какво искат.

Когато от върха на една по-висока вълна той съгледа родния остров, сякаш полудя. Размаха припряно плавници, понечи да изпревари другите. Но и те не мислеха да изостават. Втурнаха се в бясна гонитба към мечтаното каменисто кътче сред разпенения океан, където се бяха родили, където някои бяха изживели брачното си щастие, а други, младите, се надяваха тепърва да го изживяват.

Стария едва достигна брега, задъхан от напрежение. С бързото в гърдите му сърце. Тогава видя, че е изпреварен от друг, по-млад тюлен. Побеснял от гняв, макар и преуморен, той се хвърли насреща му настървено, с настръхнала грива. Посегна да го захапне за врата. Ала и съперникът му се оказа добър боец. Вирна глава, по-високо от него, изви се и го докопа със зъби за косматата грива. Раздрусва я жестоко, затърси да захапне по-дълбоко. Рукна кръв.

Стария разбра, че губи двубоя, убеден вече, че силите, въпреки безсъмнената му опитност, не са като преди. И все пак не смяташе да се предаде. Запъхтян, окървавен, той продължаваше да блъска с гърди врага си, сякаш не усещаше острата болка от раните.

Уви, безполезно! Безпомощен беше срещу устрема на младостта. Чувстваше, че времето му е отминало, че послушен на природните закони, беше длъжен да отстъпи, да даде път на по-жизнената младост, и въпреки това не се оттегляше от борбата. Продължаваше да блъска, да се извърта, да прилага припомнените набързо някога тъй успешни бойни похвати.

Неуморим, неизтощим, съперникът му го изтласкваше стъпка по стъпка извън спорната територия от десетина квадратни метра, застлана с каменен трошляк, която се полага на всеки харем.

Старият предчувстваше какво ще стане, та той знаеше отлично реда в своето племе, но не можеше да го предотврати. Врагът го изтикваше все по-вече във владенията на съседния салец, който безспорно нямаше да остане безучастен. Така и стана. Съседът изръмжа бойния си възглас и връхлетя върху Стария отзад.

Повече не можеше. Победен от един противник, Стария виждаше, че няма никакви изгледи да противостои на двама.

Изрева не толкова от болка, колкото от срам, от отчаяние и побягна, пресрещан и хапан от другите мъжкарци, през чиито леговища трябваше да мине в отстъплението си.

И накрая, облян в кръв, раздърпан, стенещ от унижение и мъка, се хвърли обратно в морето, откъдето прииждаха все нови и нови мъжкарци, настървени да си осигурят и те някакво местенце под небето. Прииждаха и връхлитаха срещу щастливците, които вече бяха успели да завоеват своите малки царства. По цялото крайбрежие се биеха мъжкарци, пълзяха тромаво като исполински гъсеници, блъскаха се — сякаш целият бряг бе оживял, разлюлян като чудовищен земеръс в безредни тъмнокафяви вълни.

Ясно, вече нямаше място за него там, на Мечтания бряг. Трябваше да се махне, да се пресели върху малката плоска скала, Скалата на излишните, където се събираха всички победени в живота мъжкарци.

Той се покатери по нацепения, заливан от вълните камък. Огледа тези, сред които бе попаднал, тези, които в миналото бе наблюдавал високомерно от съседния бряг, заобиколен от ухажващите го самки. Бяха все такива като него, изранени, проскубани, сразени. И по-зле от него, старци, които едва се бяха добрали до това късче суша след дългото морско странстване, за да умрат в родината, с обърнати към

спомените полуслепи очи. Мършави, бездейно отпуснати, с прогнили зъби и оскубани в боевете жилави мустаци. Редом с болните, дишащи тежко, и сакатите с отхапани плавници от акули и косатки — всички, които в своя отбор природата бе бракувала.

А младежите, неопитни и неукрепнали достатъчно, негодни още според ценза на живота за дом и семейство, след несполучливите си опити да се сдобият с някое местенце на Мечтания бряг, се трупаха на тясната камениста ивица до истинското лежбище. И те изгонени. Но не и отчаяни. Цялата им същност, младостта им знаеха, че бъдещето е тяхно. Ако не това лято, то догодина, по-догодина? Рано или късно?

Стария се отпусна омаломощен върху камъка.

Тук никой никому не обръщаше внимание. Тук никой не пазеше място. Успееш ли да се сместиш, лягай, почивай! Мри!

С грач и вой над острова се виеха облаци от чайки, рибарки, стридояди, албатроси и буревестници, пикираха във водата, грабваха кой каквото търсеше и отново се поемаха във въздуха.

Океанските вълни връхлитаха срещу брега с грохот и гейзери от водни пръски под смръщеното облачно небе, наподобили по цвят базалта на скалите — и те като полиран течен базалт, по който като кварцови жилки танцуваше въздушната мрежа на пяната. А когато се отдръпваха в шуртящи потоци и водопадчета, те оставяха изпукнатините и вдлъбнатините натрошени раковини, празни рачешки брони и омотани водорасли.

Вълна подир вълна, ден и нощ — и непресекващ рев на биещи се самци върху брега. Без сън, без почивка.

А когато след няколко дни започнаха да пристигат женските, врявата стана оглушителна. Два пъти по-малки от мъжките, те прииждаха групово или единично и изпълзяваха на този участък, който си избираха, най-често на който се бяха родили или те рамите бяха живели предната година. Надигайки се колкото могат по-високо, изпъчени, мъжкарите ги викаха при себе си с гърлено мучене, пристъпваха от лапа на лапа, зъбеха се един на друг, връхлитаха срещу съседите, които опитваха да примамят колебаещите се гостенки. Постепенно цялото пространство се изпълваше с тюлени и тюленки, почти прилепени едни до други, уж обособени, а те в почти слети семейства. Час подир час, след боеве между самците и съскащи свади между женските, всяка от които търсеше да заеме по-гладко местенце

за себе си и главно за бъдещата си рожба, врявата почваше да поутихва и в многобройното общезитие се появяваше нещо като ред.

Не по-малко възбудени ставаха и младите самотници, които също се разпълзяваха напред-назад, като някои отново се впускаха в боеве с вече обзавелите се със семейства съпрузи, за да се върнат повторно назад, победени и още по-посрамени.

Само безпомощните старци продължаваха да лежат безучастни в своя приют, свели погледи към плискащите се в тях вълни.

Стария, вече поотпочинал от пътуването и борбата, с позараснали рани, пак взе да обръща очи към някогашното си царство, към харема си, сред който сега се перчеше младият узурпатор. Какво ли чакаше? Нима още не бе изгубил напълно надежда?

Почти през цялото време, докато са на брега, самците не ядат. Разходват натрупаните в сланината им запаси. Какво друго му оставаше на клетника? Старият вече трябваше да запълва времето си с плуване. И сън. Спеше и на брега, и във водата. И сънуваше непрекъснато. Понякога — детството си на същото това място, едва опазващ се да не бъде стъпкан от войнствените мъжкари; друг път — кошмарни нападения на акули, една от друга по-огромни, нападения на калмари, озъбени челюсти на косатки. Сънища, сънища — които го караха да се сепва насън.

Но най-често — самки. Десетки, стотици самки, които мъркаха призивно, които се галеха край него, хапеха врата му. Една от друга по-миловидни, по-любвеобилни. А когато се събудеше, виждаше с огорчение, че те са отстъпили далеч от него, почти недостижими. А той дремеше върху Скалата на излишните, като от време на време се обръщаше по гръб с вирнати лапи да се разхлажда.

Всички самци са различни, с разни характери и темпераменти. Външно привидно по-еднакви, но всъщност не по-малко несходни по нрав са и женските. Едни по-кротки, други по-сприхави, отстъпчиви или нападателни, лениви или неудържимо игриви. Особено палава изглеждаше най-младата самка, която Стария не познаваше. През цялото време, откак бе стъпила на сушата, тя не се свърташе на едно място, а се въртеше непрекъснато върху малкото пространство на харема или пък плуваше сред вълните, та караше мъжкарят да се озърта неспокойно и да следи къде ли ще излезе след банята.

Беше ранна утрин. Буревестниците се готвеха за полет. Изкачваха се на безредни тълпи към върха на острова и оттам се засилваха по склона надолу, докато ги поеме въздушната струя.

Отново навлязла в морето, младата палавница лудуваше отвъд прибоя, там, откъдето дъното се спускаше стръмно в дълбините и където се мятаха дългите кичури на кафявите водорасли като грива на чудовищен семец тюлен.

Стария трепна, изправи се на лапи. Зад тюленката се мерна дълга несиметрична опашка на акула. Морска лисица! Тя също може да бъде опасна.

Тоя път — не. Друго бе привлякло вниманието ѝ — кацналата във водата чайка. Успяла да я издебне, лисицата я перна с опашка и тутакси я нагълта.

В следния миг побягна. Стрелна се към плитчината, усетила приближаването на голямата тигрова акула с разкъсана като парцал гръбна перка. Стария усети как новодошлата се поколеба — дали след лисицата или? Врълхлетя върху тюленката. С един замах отръфна къс от хълбока ѝ. Стария гледаше неспокойно. Но не се помръдваше. Не беше негова самка, нямаше право — не беше длъжен да я защитава.

Тогава видя как съперникът му се хвърли на помощ. С плясък и рев. Като запокитена скала. Всички се пръснаха при неговото минаване.

Ей на това бе разчитал Стария. Без да се двоуми, без да изчака развързката на боя, той скочи във водата и заплува към някогашното си миниатюрно царство. До самата му муцуна пулсираха пълчища опалово прозрачни медузи. Ала той не ги и погледна. Метна се на каменистия бряг, запълзя с възможната най-голяма бързина към харема си.

Уви! Пак закъсня. Черния, един друг младок с по-тъмна козина от другите, го бе преварил отново. Заел незабавно опразненото място, той го посрещна с такъв недвусмислен вид и с такова диво настървение, че Стария дори без борба предпочете да отстъпи.

И тъй като не бе забравил скорошното си отстъпление, за да не го нападнат пак съседните мъжкари, се измъкна по най-краткия път към водата.

И зърна младата самка, която се връщаше ведно с последните бягачи в паника тюлени към харема с кървяща рана, но жива, все още с достатъчно сили да стигне брега, където на сигурно да изчака оздравяването си.

А върху Скалата на излишните видя и предишния си съперник, който бе успял да спаси самката си, но с цената на безброй кървящи рани и жестоко нахапана лява лапа. Да я спаси за другия, за Черния, който я посрещна с любезно мъркане наскред път. Въобще не бе опитал да се върне в семейството си. Знаеше го с вроденото си чувство — за него, негоден за борба, вече нямаше място там, върху Мечтания бряг. И сам, без подкана се бе отправил към Скалата на излишните.

Стария се изтегна на предишното си място редом с него, отпусна глава върху обливания от вълните камък. Тук мъжкарите вече не бяха съперници. Затова можеха да живеят в съгласие. Та те всъщност нямаха за какво повече да живеят?

В морето, отвъд грохотеция прибой, който не дръзваше да прекоси, се стрелкаше настървено Раздраната перка, побесняла от гняв, че и днес не бе успяла да засити глада си.

5.

Делфините си набавят лесно храната. Със звуковите си локатори откриват бързо рибните ята, а улавянето на отделната риба в ятото е за тях по-проста работа. За такива бързи и пъргави гонци. Вследствие на това им остава предостатъчно време и за сън, и за странствувания, и за игра. Игрят без почивка, млади и стари. Гонят се, прескачат се, подхвърлят се в строй и без строй над вълните, гмуркат се в дълбините за прохлада, когато им стане горещо.

Но винаги вкупом, винаги близо до водача. Защото отдели ли се някой, изостане ли, заляпа ли се — тозчас се намира любител на делфинско месо, който връхлита отгоре му. Силата на делфините е в тяхната сплотеност, в непрекословното подчинение на водача, в годността на всеки за саможертва заради стадото.

От болката в гръбнака Свадливата едва понасяше своите съседки, а и те ѝ отвръщаха със същото. Тя играеше с детето си все накрая, все в усамотение, та предизвикваше водача непрекъснато да я следи и да я прибира със заплашително щракане на челюсти.

Наближаваха сушата, където възнамеряваха да си поиграят из топлите плитчини, по-далеч от опасните дълбокоморски страшилища, да се поотпуснат, а децата да се налудуват до насита.

Плуваха ту до повърхността, ту над повърхността, децата възседнали вълните на майките си, където водният поток от движението на майчините тела ги носеше почти без никакви техни усилия. Ехото от щракащите им звуци ги бе уведомило отдавна, че наближават брега.

Но и за да го видят с очи, те подскачаха групово нависоко и оглеждаха морето пред себе си. Свадливата го забеляза първа — лека зеленина над пяната на прибоя.

Във въздуха прелитаха с крясък птици, отиващи към морето и завръщащи се към сушата с пълни човки и гуши. Крадливи фрегати пресрещаха завръщащите се пеликани, чайки и фаетони, нападаха ги яростно, докато жертвите им захвърлеха уловената плячка, и я

догонваха, преди да падне във водата. Открили бяха за себе си, че е по-изгодно да се ползват от чуждия труд.

Ето и стръмния склон, от който рифът се спуска към дълбините. Тук е любимото свърталище на тоновете, баракудите и акулите, които причакват жертвите си, когато преминават към плитчините или се връщат назад, подгонвани от отлива.

Всъщност вече нямаше риф, имаше само някакви сриващи се останки от някогашните мощни постройки на коралите, унищожени напълно от нашествието на трънените венци и доразрушени от прибоя. Нямаше риф, нямаше и вътрешна лагуна. Само — полегато дъно, затрупано с коралов трошляк и празни раковини, премятани от вълните, които връхлитаха направо върху брега, подравяха пясъка, отвличаха го със себе си и оголваха корените на панданусите и палмите, полегнали на всички страни безредно, начупени и изсъхнали.

Делфините не спряха тук, на Мъртвия бряг, а продължиха на запад, където виждаха с ушите си още съществуващ жив риф. Навлязоха в лагуната. И мигом се заиграха, подгониха не от глад, а на шега уплашените от тяхното втурване рифови обитатели, които хукнаха да се спасяват кой където свари.

Свадливата, която бързаше да покаже колкото може повече делфински умения на детето си, съгледа два шарени мустака, подаващи се от една дупка, захапа ги и измъкна спотаилата се там лангуста. С омарите, чиито мустаци също така висяха от амбразурите си, не се закачаше. Уважаваше зъбатите им клещи. Пусна лангустата така, че малкото да я хване. Но когато то несръчно я изтърва, тя отново я улови и му я подаде.

Забавляваха се, докато я превърнаха на парцал. И я оставиха. После майката съгледа зарилия се в пясъка скат. Изцвърча сигнала си за внимание и се спусна надолу. Показа на сина си как се хваща такава опасна риба — никъде другаде, само за края на опашката, та да обезвреди единственото му оръжие, отровния шип. Обезумял от уплаха, напълно обезвреден, скатът се мята дълго пред главата ѝ, догонван и хапан от делфинчето.

Той също не ставаше за храна, само за забавление, като лангустата. Радостта на единия често означава мъка за другия. Накрая, зашеметена от играта им, плоската риба едва намери сили, след като я пуснаха, да достигне дъното и отново да се зарови в пясъка.

Улисани, майката и синът не забелязаха приближаването на акулата чук. Когато се озова лице в лице пред озъбената ѝ муцуна, малкото изпищя от ужас. Първа се хвърли на помощ, то се знае, майката. Умееше да се бие не само със съседките си, но и с опасните врагове. Тя изсвири сигнала за опасност и връхлетя. С целия устрем на самоотверженото си майчино сърце се блъсна с глава в корема на хищницата, която, сепната от неочакваната болка, заряза по-дребната плячка, за да нападне по-едрата.

Това се оказа погрешно, това малко забавяне. Ако не бе то, навярно вече щеше да бяга с пълна уста. Тоя път всички делфини се нахвърлиха отгоре ѝ, заудряха я с чела в хрилете, по цялото тяло. Едва накрая, когато се видя вдигната във въздуха, стръвницата се досети за подлия им план — искаха да я задушат, като я задържат обездвижена, без вода, във въздуха.

Най-ожесточено я подмяташе Свадливата, не само поради буйния си нрав, повече защото защитаваше детето си. И така, над повърхността, погледна наоколо. Откъм океана се надигаха гигантски вълни, гонени от пасата. И люлееха плавно закотвената яхта. На палубата се мяркаха хора, заети със своите си човешки работи. И една жена с бинтован крак, която се вглеждаше напрегнато към лагуната. Вълни — една подир друга. Извисяваха се като бляскави хълмове пред рифа и с яростен рев се разбиваха в нацърбения му гребен. А отсам него водата изглеждаше съвсем спокойна. Изумрудено искряща. Леки сатенени дипли, приглушен отклик на прибоя, накъдряха едва доловимо повърхнината ѝ.

Дълго след това делфините не можеха да се успокоят, а подскачаха възбудени над вълните, като продължаваха да си бърбят с резки свирещи звуци за вълнуващото приключение.

После възбудата постепенно премина. И те отново се отдадоха на прекъснатите си занимания.

Свадливата зърна прокрадващото се към дупката си уплашено октоподче, което я гледаше с ужасено око. Тя се спусна подир него и тъкмо пред скривалището му плесна умишлено с опашка. От причинения малък водовъртеж главногото излетя безпомощно навън. Ала преди делфинчето да го захапне, то се стрелна обратно, като изблъвна зад себе си черния си двойник. И преследвачът, помислил, че това е самият октопод, щракна със зъби в празното.

Свадливата отново претърси с очи и със звук околността. Жалките — мислеха, че са се скрили. Макар че не ги виждаше, тя ги опипваше сигурно със слуха си. Зарити в пясъка ракообразни, ежове, червеи, холотурии, скатове, морски дяволи, калкани, миди, охлюви. Наблъскани в кораловите пролуки, надзъртаха злобно боязливи мурени, змиорки, пъстри рифови риби.

От пипалата на огромна анемона, чиято основа бе загризал настървено морски плужек, надничаше с мрачното си лице риба амфиприон, още ненапълно убеден, че е в безопасност пред огромните лудуващи чудовища.

Отначало Свадливата не успя да види новата опасност. Ехолотът ѝ само откри някаква мека скала между две коралови грамади. Едва след като зърна как изчезна, сякаш се стопи във водата, опиталата да прибегне от едно убежище към друго морска змия, забеляза спотаения в засада групер, прикрит под отличната си маскировка. Успя да различи огромната му уста, осеяна с ножовидни зъби, която бе всмукала змията, без дори да става нужда гигантският ловец да напуска крепостта си. Груперите се подават навън рядко, затова доживяват дълбока старост.

С рязко подсвирване Свадливата извика детето си, което преспокойно можеше да изчезне като змията в чудовищната уста, и го отведе встрани.

Отдавна го бе открила с ушите си. Сега го видя и с очите. Човекът седеше върху една гъба нептунова чаша и правеше нещо странно. Впрочем всички постъпки на тия загадъчни същества — хората — са много странни, тъй различни от нормалното поведение на всяко живо същество. Бъркаше с пръчки в някакви раковини и нанасяше върху поставената насреща му плоча разноцветни шарки.

Отде можеше да знае, че Циклопа имаше тая страст, докато екипажът му почива, той да слиза на дъното, за да рисува своите подводни пейзажи?

Детето ѝ, младо и неопитно, издебна краткото ѝ разсейване и приближи до човека. Играеше му се. Насочи се към прозрачната кутия пред лицето му, погледна вътре. И дори се учуди, като видя едното му око, което го разглеждаше разумно, като истински делфин.

Но майка му не го остави да се върти наоколо. Отде да знае какво може да му стори човекът? И разгневена, невъздържана, го плесна

няколко пъти с гръдните си плавници, като звучни шамари.

Отдръпна се настрана, следвана от обидения малчуган, започна да наблюдава отдалеч подводния художник.

И настръхна. Отсреща, на синята мъгла, се зададе отново акулата чук. Изглежда, бе забравила урока, който ѝ дадоха преди малко.

Ала се успокои на часа. Акулата не се интересуваше вече от делфини. Види се, още помнеше боя. Насочваше се към водолаза. Не направо, а както обикновено, в бавно стесняващи се спирали. И все гледаше да го приближи откъм гърба.

Но той я бе видял отдавна и я следеше с крайчеца на окото си. А когато тя се престраши достатъчно, Циклопа я изтика спокойно назад с късата си тояжка. Безспорно, омаломощена беше хищницата, та да отстъпи пред такава слаба съпротива.

Впрочем не, не отстъпи. Закръжи отново. И отново доближи. Тогава човекът, раздразнен, се наведе да вдигне друга по-дълга тояжка, надебелена към върха.

Видът на това оръжие мигновено ѝ напомни страшния трясък, който за малко не я уби. Акулата тутакси свърна встрани, без да го погледне повече, отмина надолу по рифа.

Човекът сви устни в недоумение, убеден отново, че никога не ще успее да си обясни поведението на тия чудни твари — толкова непоследователни му изглеждаха винаги, при всяка среща. Като пратеници на друг свят. Не би допуснал, че имат памет.

Като отвеждаше детето си по-далеч от водолаза, Свадливата продължи да следи със звуковизора си отминалата стръвница.

Акулата отново се бе заловила с обичайното си занимание — да търси скатове по дъното, като поклащаше уродливата си глава наляво-надясно, та да се оправя по-добре с идващите миризми в дългата ѝ ноздра, разположена отпред на чука — един съвършен мирисов локатор.

И ето, откри още един — едър, добре охранен, добре поживял на тоя свят. Усети го, макар че се бе зарил напълно в пясъка. И го сгряза. Удълженията на главата ѝ имаха това предназначение да отдалечат очите от устата, да ги пазят от отровните шипове на жертвите им.

За беда тая опашка излезе по-дълга, пък и беше захапана по-встрани. При едно от отчаяните ѝ замахвания острието ѝ попадна точно в лявото око на нападателката. И остана там.

Ослепената акула се замята бясно. От болка, от изненада, от смут. Какво стана, та половината свят изчезна? Ала не пусна плячката си. Донагълта я цялата. И продължи да се носи над дъното в неправилни лъкатушки, със затъпено обоняние от собствената ѝ кръв.

6.

Глухото оглушаваше все повече. Все по-безпомощно се луташе сред връстниците си — като някакъв изрод, който всички отбягваха със съжаление и неприязън. Дори сляпа косатка има изгледи да оцелее в жестоката борба на морето, дори без плавник, дори без обоняние. Само без слух — не. Без слух е напълно безпомощна в тоя свят на звуци.

То се луташе напред-назад, като внимаваше само да не изпусне от очи майка си или другите косатки. А и тя през цялото време го следеше, като непрекъснато го завръщаше при себе си и понякога, съвсем изнервена, го наплескваше с плавници. А знаеше, чувстваше го, не беше виновно клетото. Виновно беше нещо друго, което тя не бе в състояние да си обясни.

Жестоко предчувствие стягаше майчиното сърце. Още по-жестоки бяха внушенията на сестрите ѝ. И главно — на водача. Ако то се бе родило така, тя по закона на всички номади по света, на сушата и в морето, щеше тозчас да го остави на произвола на съдбата. В стадото няма място за недъгави, които да пречат на здравите. Но сега, след като го бе почти отгледала, след като го бе обикнала така с цялата сила на своето диво сърце, злочестата все отбягваше да изпълни повелята на рода си. Продължаваше да се грижи за него, да го храни, да го варди — все едно да го води като слепец.

Над главите им сияеше безбрежно синьо небе, по което на север се надигаха страхотни накъдрени облаци, подобни на чудовищни мозъчни корали.

Водата наоколо внезапно побеля. Косатките се бяха врязали в облак ситни медузки, милиони, милиарди, все едно бавно падащи снежинки, сякаш не бяха в топлите води, а все още далече на юг, из ледените полета.

Понеже струпването на медузите пречеше на ехолокацията им, те се построиха в бойния си ред, като Белязания, водачът им, застана

отпред, винаги нащрек, готов всеки миг да пресрещне пръв опасността.

Накрай медузите изостанаха назад. Морето отново се ширна в изумрудената си прозрачност. Прозрачно и за очите, и за ушите.

Ято риба тонове още в далечината промени посоката си и потъна в дълбините. Дали ги бяха усетили и те толкова отдалеч? Няколко черни зъбци разсякоха повърхността и също побягнаха. Дори акулите предпочитаха да не се срещат с косатките.

Над главите им изпърха орляк летящи риби, ту под вода, ту във въздуха, преследвани от бързи ненаситни корифени, които при близостта на хищните бозайници мигновено свърнаха и те да се спасяват.

Не успяха да се спасят всички. По заповед на самеца косатките се спуснаха след тях, още неопомнили се от изненадата, и всяка успя да налапа по една риба, преди останалите да наберат нужната за спасението им скорост.

Възседнало вълната на майка си, Глухото я следваше неотлъчно. Прегладняло. Връстниците му отдавна ловуваха къде повече, къде по-малко сполучливо, а то все разчиташе на майка си. Гледайки го тъй безпомощно, забравила възрастта му, не виждаща ръста му, тя продължаваше да му дава своите вече безполезни уроци. Сега също. Пусна зашеметената корифена пред носа му. И то я улови. Тя му я отне от устата и я отнесе по-далеч, вече извън обсега на зрението му. Безпомощно да се оправя със слуха си, то се засуети наоколо. И тя трябваше да продължи нагледния урок отново по-близо до него. Накрая, отчаяна, го остави да изяде превърнатата на дрипа плячка.

Тогава Белязания даде заповедта си за новия лов. На петдесетина метра дълбочина преминаваха калмари, на големина колкото делфини, тръгнаха на брачно пътешествие.

Ловците се гмурнаха надолу, послушни на своя водач, изпълнявайки непрекословно бойните му заповеди. Едни препречиха пътя на жертвите, други ги обградиха отстрани, а трети се гмурнаха под тях, за да им отсекат пътя за отстъпление и към дълбините. Майката на Глухото поради грижите ѝ с детето имаше по-леката задача да нападне отгоре.

При такава организация, със сигурна сигнализация и дисциплина успехът им беше несъмнен. Смутените калмари се струпаха в едно

развълнувано кълбо, някакви полупрозрачни привидения, по които се чернееха очите и чернилните торби.

Белязания отдаде нареждането си за лов. И всички се нахвърлиха върху плячката. Започнаха да нагълтват цели мятациите се безредно главоноги.

В този миг майката чу вика за помощ на детето си. Извърна се, улови го в полето на звуковото си зрение. Отпусна долната си челюст. При липсата на външно ухо китообразните слушат с челюстите си. И чу, все едно видя, как връхлиташе отгоре му една огромна бяла акула. Някак по-тромава от другите, с вяли движения на опашката. Схваната.

Не се подвоуми. Изпищя предупреждението си за опасност, след което всичките ѝ сродници прекъснаха пиршеството, за да се спуснат след нея. И връхлетя. Връхлетя направо, с цялата си сила и цялото отчаяние на майка. Блъсна акулата така, че хищницата, спряла зашеметена на сред път, затвори раззинатата си уста, готова вече да захапне Глухото, което се бе вцепенило от ужас. После се мушна под нея, обърна се и нападна повторно, тоя път от другата страна. Стовариха многотонните си туловища върху гигантската риба и останалите косатки. Самецът загриза гръдната ѝ перка.

Дори здрава акула не би устояла на такава атака. Какво оставаше за Схванатата, която с мъка движеше вдървеното си тяло? Убедена напълно в безполезността на борбата, тя понечи да избяга, отказвайки се от плячката, предпочела да отървава своя живот.

Накрая успя. По-право враговете я оставиха да избяга, нагризана, смазана от жестоките им удари, с бързо пулсиращи от преумората хриле, които при нейната скованост и без това доставяха малко кислород за огромното ѝ тяло.

Макар и възбудени от преживяното, косатките скоро подновиха лова си, нахвърлиха се пак върху опиянените от любовта главоноги.

И когато позаситиха глада си, доволни, с пълни стомаси, те се заиграха. Заподхвърляха си като топка един неизяден калмар, удряйки го поред ту с чела, ту с опашки.

Тоя път и Глухото взе участие в играта. Само в такива игри над водата то се изравняваше с останалите. А угрижената му майка стоеше отстрани на стража и претърсваше околността с ултразвуковия си прожектор. Наплашена, очакваща ново нападение.

Най-сетне водачът прекъсна увеселението, поведе ги отново по познатия им път, нататък, където ги очакваше още по-обилна плячка. Поведете ги уверено, без да се двоуми за посоки и направления, указвани му безпогрешно от слънцето, луната и съзвездията. Познаваше отлично родния си дом — океана и сложните му течения с различната им топлина и соленост, а с ултразвуковия си локатор опипваше релефа на морското дъно, за него ясен като щурманска карта.

Пътуваха дълго в походния си строй, докато наближиха сушата. Не само Белязания, всички знаеха къде са попаднали. Всеки залив има своя температура, свой вкус, своеобразни течения, свой шум на прибой.

Но този, чудно, не беше същият. На същото място, но друг, непознат. Без рифове, без живот. Само коралов трошляк и пясък, размесени с натрошени мидени черупки.

И докато салецът се колебаеше, смутен от тая неочаквана промяна, заобиколен от още по-смутените самки, Глухото, безгрижно като всяко дете, макар и различно от другите, зърна една тигрова акулка, още неизгубила ивичестите си шарки, и се спусна подир нея, забравило забраната да се отделя от майка си.

Усетила на часа самоотлъчването му, тя изпищя подире му тревожния си призив. Защото знаеше какво може да сполети всяко китообразно, голямо или малко, в този кипнал прибой от пана и пясък.

Глухото не я чу. То виждаше само пърхащата пред носа му акулка, която като всяка малка твар търсеше спасение в плиткото. И нали отсъстваше слухът, който през размътената вода единствен можеше да открие бързо надигащото се дъно, изведнъж то се озова върху пясъка. Уплашено, косатчето опита да се дръпне назад. За нещастие никое китообразно не умее това — един фатален пропуск в еволюционното им устройство. Докато то се опомни, следващата по-голяма вълна го повдигна и отхвърли още по-навън в сушата. И — още една. Още една. Запремятаха го, запълниха с пясък дихалото му.

И то в отчаяние изпищя бедствения си сигнал. Този сигнал се подава само в крайна нужда, когато косатка се дави или задушана. И всичките ѝ близки са длъжни да ѝ се притекат в помощ. Рядко употребяван, но задължителен призив, при който всички изоставят заниманията си и се спускат да помогнат дори с риск за собствения си живот.

Задължителен за всекиго от стадото. Какво тогава да се каже за майката? В жестоко предчувствие, забравила напълно опасността, на която се излагаше, тя се втурна в посоката на неговия глас и само след секунда заседна в плитчината. Вълните запремятаха и нея из недълбоките локви на мъртвия коралов бряг.

Не го извика съзнателно. Съзнанието ѝ сега бе обладано от един-единствен порив — да стигне по-скоро до детето си, да помогне — без да е наясно как. Извика го инстинктът ѝ, слепият рефлекс при допира на тинята до дихалото.

Останалите косатки чуха двата отчаяни призива. Нямаха право да останат безучастни, нямаха право да се махнат от това злокобно място. Законът на рода — инстинктът за взаимопомощ, бе сподавил доскоро най-властния инстинкт — за самосъхранението.

Властваше законът на саможертвата, благодарение на който морските бозайници бяха оцелели през милион годишната им борба за съществуване сред враждебната водна стихия.

Трети се запремята върху трошляка Белязания. До него се нареди още една самка. И още една. И още? Ведно с децата.

Запищяха, застанаха. Разтревожени от глъчката, птиците се разлетяха над телата им, които бяха образували нов риф върху мястото на стария, пъстър черно-бял жив риф, в който сега се блъскаше прибойт.

Скоро престана да пици едно от малките, удавено, обърнато от вълните надолу с дихалото. После — още едно.

А прибойт леко, но неумолимо, се оттегляше към морето, издърпван от настъпилия отлив. Огромните тела на косатките се оголваха все повече и повече, докато накрай останаха изцяло на сухо.

Слънцето взе да припича по голите им кожи. Подкожната сланина, която ги предпазваше отлично от студа, тоя път се оказа най-големият им враг. Морето с неговите дълбини, където можеха да се гмурнат, за да се разхладят, се отдръпваше от тях, изоставяше ги. Бяха попаднали в някакъв ад — ад от сух въздух като пещ и изгарящи слънчеви лъчи.

Такива мъки!

Майката на Глухото, задъхана като всички от жегата, с нахлула в мозъка ѝ кръв, с притъмняващи очи и със сърце, което пресилено бъртеше в гърдите ѝ, сякаш друго същество, промъкнало се кой знае

как вътре, се мяташе безпомощно ведно с натръшканите наоколо нейни сестри.

Смъртта вилнееше. Издаваше я замлъкването на агонизиращите, издаваха я осмелилите се вече да кацат върху трупове им чайки и фрегати в предчувствие на предстоящия богат пир.

Клетата майка го чувстваше с цялото си същество — идеше крайт на рода ѝ. Стадото — това беше семейството ѝ, със сестрите ѝ, с майка ѝ, с лелите, с баба ѝ. Дъщерите остават в стадото, а синовете биват прогонвани от водача, който е чужденец, пришелец отвън, завоювал мястото си след бой със съперниците.

Без да ги вижда, само по гласовете им, тя разбираше кой вече е напуснал борбата. Най-първо престана да слуша стонове на баба си, после на своята майка, на една от лелите си? На друга.

Сред цялата мъка, сред неописуемото страдание и ужас, изгаряна от жарта на тропическия ден, нещастницата не можеше да помисли за себе си. В съзнанието ѝ властваше само една мисъл, една тревога — детето, рожбата ѝ! Не на себе си. Как да помогне нему? Тя не съществуваше, не съществуваше и нейната мъка. Само неговата. Виждаше единствено него, обърнато настрана, с болезнено свиващи и разпускащи се дробове. Единствено то — за нея цялата вселена!

Не можеше да стори нищо друго, така скована от тежестта си, притисната върху чакълестия бряг. Само едно — не спираше да го пръска с вода от още непопилите локви, която изплискваше с все по-отпадащи тласъци на опашния си плавник.

Пред очите ѝ тъмнееше. Но не преставаше. Плискаше, плискаше. Отчаяна, затъпяла?

Продължи да го плиска и след като локвите пресъхнаха съвсем, продължи да го засипва с изхвърлян от опашката ѝ влажен пясък. Часове наред, все по-вяло, все по-отпуснато. Но не спираше. Не спря да го ръси и след като то престана да пици, след като престана да стене, отпуснато безжизнено, млъкнало завинаги?

7.

Гигантският свръхкалмар изплуваше безшумно към повърхността. Поначало предпочиташе дълбините, там, където не достигаха непримиримите му врагове кашалотите. Затова, види се, бе доживял до тая дълбока старост. Защото никога не бе забравил как още в младини, самоуверен до безразсъдство, бе нападнал едно такова топлокръвно чудовище. И едва се бе спасил, жертвайки едно от осемте си къси пипала, което остана между зъбите на неприятеля му. По този белег морските обитатели вече го знаеха така — „Откъснатото пипало“.

С остаряването, докато силите му отпадаха, той ставаше все по-лаком. И храната близо до дъното, най-често дребни риби, все по не му достигаше. Гладът, този коварен съветник, го извеждаше по-често и по-често към горните слоеве, където се срещаше плячка, подходяща за големината му.

Подобно на жива космична ракета, той се носеше из мрака на черната бездна — черен до болка в очите, а в същото време прорязван от милиарди светлинки, сякаш кръстосваше из някаква побъркана галактика, в която звездите се стрелкаха безредно на всички страни, мигаха, угасваха и пак просветваха. Безброй светещи калмарчета, риби въдичари с грейнали примамки, медузки, червеи, ноктилуки и перидинеи, скариди, изстрелващи огнени залпчета — всички те със светлинните си знаци примамваха плячката, плашеха хищниците, съблазняваха любимите си.

Откъснатото пипало продължаваше да се издига с леки тласъци на водната си помпа, насочил както обикновено напред опасния си плавник. В царящия мрак очите, дори тъй добре устроени като неговите, не могат нито да уловят плячката, нито да предпазят от врага. Както кашалотът, както косатката, както делфинът се осланят на ушите си, тъй калмарът разчита главно да опашката си. Тези, които светят, са малки, не заслужават дори вниманието му. Големите, жертви и нападатели, не светят, невидими като мрака. Той притежаваше по-

сигурно сетиво, което при отсъствието на всякаква светлинка да замести зрението. Природата, иначе тъй свидлива, го бе надарила с топлинно зрение. Обсипала бе опасния му плавник с множество терморцептори, или просто казано — очи за виждане на топлината.

Ето, по незначителната разлика в телесната им температура, макар да ги смятат студенокръвни животни, той забеляза безкрайното шествие на дребните калмари. Не спря. Продължи нагоре. Ужасени от неговата поява, дребните му родственичета се пръснаха безредно, та да му направят път да мине.

После отгоре му се изпречи нов жив слой — облаци от планктонни ракообразни, които също не представляваха никакъв интерес за него.

Над тях пак по топлината откри пасаж скумрии, които се въртяха в кръг, всяка подир опашката на предхождащата я риба. Някакъв враг бе нарушил строя им, първите се бяха озовали зад последните и в неразумния си инстинкт за следване бяха затворили целия пасаж в някакъв омагьосан пръстен.

Тогава съзря с термоскопичните се очи виновника за това рибешко бедствие. С очертания много по-топли от другите риби. Бързо животно с по-висока телесна температура. Една риба меч се мяташе сред замаяните от безконечната си въртележка скумрии и опитваше да наниже някоя от тях на меча си. По-право на въображаемия си меч. Откъснатото пипало не знаеше, че той бе останал в гръбнака на Схванатата. Пък и не се тревожеше за това. Важното бе, че лишената от опасното си оръжие риба не можеше да достигне присъщата си скорост, че все по тая причина би следвало да е изтощена от глад. Затова представляваше добър прицел за лов.

Той всмукна до краен предел вода във фунията си, готов да се изтласка в светкавичен скок върху набеелязаната жертва.

А в това време Счупения меч беснееше. Като че ли не му стигаха мъченията от рибешките въшки, от безпомощността му, та и от глада? Роден самотник, сега той бе намразил още повече всичко живо. Налиташе срещу всеки, който се мернеше по пътя му.

Така озлобен, той откри плаващите на повърхността манти — осемметрова майка и наскоро родено двуметрово дете, размахали криловидни плавници, сякаш не плуваха, а летяха в тъмната вода, наподобили странни плоски птици с бели корем и черни гърбове. Те

размахваха приуствените си перки, като подвижни рога, и примъкваха в огромните си уста попадналите на пътя им скариди, медузки и рибки, с които се хранят и мустакатите китове, и китовите акули.

На коремите им висяха едри прилепала, а пред главите им сновяха пъстри лоцмани.

Сметнал, че е намерил кому да излее мъката и гнева си, Счупения меч връхлетя нататък и с неочакван удар се блъсна в тялото на малката манта. Без острието си не можа да я прониже, само я натърти болезнено. Слисаното животно се сви от болка, замята се безпомощно сред вълните.

Рибата меч налетя повторно, решила на всяка цена, макар и тъй безоръжна, да се доразправи с жертвата си.

Не предвиди поведението на майката. Разбрала мигновено какво става, старата полудя. Замята се из водата, заподхвърля се. На пръв поглед, безцелно. Оказа се, че не е безцелно. Добре премери действията си, след един двуметров скок във въздуха, тя се стовари с цялата си тежест върху оказалата се точно тоя миг под нея риба меч. Зашемети я с този удар, друго не можеше да й стори, после я заряза, като отведе със себе си още неопомнилото се от болката дете.

Счупения меч започна бавно да потъва.

Калмарът сякаш бе чакал точно това. Отпуснал се за малко при ненадейното нападение над двете манти, той отново се приготви за ракетния си скок. И неговото търпение, може би най-мощното му оръжие, имаше предел. Гладът притъпяваше бдителността му.

Вече се изстрелваше в атака, когато на пътя му се изпречи изплавалата почти отвесно от дълбините китова акула. Без да я види, Откъснатото пипало я позна. Идваше огромно студенокръвно същество. Ако беше кашалот, щеше да грее като подводен вулкан.

След зимния си сън в бездната китовата акула се изкачваше нагоре подир надигация се всяка нощ планктон, единствената храна за петнадесетметровото й туловище. Цял легион лоцмани се въртеше и пред нейните уста, а прилепалата се бяха окачили в безредни гроздове по корема й.

При нейното приближаване Счупения меч внезапно се съживи. Уплашен, размахва опашка и изчезна нанякъде.

Разочарован, побеснял от яд и глад, Откъснатото пипало се извъртя с пипалата напред и се метна върху огромната акула.

Всъщност — не тъй безразсъдно. Много добре знаеше, че е напълно безобидна за него. Оплете я в многобройните си ръце, застърга яката ѝ кожа с огромния си клюн.

Все едно не го усетила, акулата продължи да изплува нагоре. По-право усетила го бе, но нямаше друг изход. Продължи да се носи към повърхността, сякаш знаеше, че врагът ѝ не обича много-много да попада там.

Над океана лежеше светла лунна нощ. Безброй звезди мигаха по небосвода и във водата. Луната, лимонено-сребриста, ръсеше седефени отблясъци по вълните, сред които грееше още една луна — риба луна, грейнала от облепилите я светещи бактерии. Някакво плоско същество като срязана зад главата гигантска риба, една „Плаваща глава“, както си я представяха морските обитатели, която лениво зобеше преминаващите покрай нея рибни личинки, медузки, ракообразни и дребни калмарчета.

Изправена отвесно риба игла се носеше над повърхността, като се удържеше така с бързи махове на потопената във водата опашка. Тъй бягаше от неприятелите си, догонвана и надминавана от излитащите във въздуха ескадрили от летящи риби, след които се стрелкаха триметрови риби платноходи — бързи, но неповратливи при огромната си скорост, на което пък разчитаха жертвите им, като сменяха посока при полета си.

Калмарът явно не се чувстваше на мястото си в този чужд за него свят. Излишен, заплашен. Пък и знаеше, че китовата акула с нейната бронирана кожа не е глътка за неговата уста. Но в гнева и в яда си продължаваше да я мачка с пипала и да я стърже с клюн.

Изведнъж той трепна. Увисналият във водата опашен плавник усети заплашителната топлина на връхлитащ кашалот. Откъснатото пипало мигновено свърза тая топлина с деня, когато бе загубил едната си ръка. И мигновено се отхвърли от неуместната си плячка, готов да се гмурне надолу, в своето неоспорвано царство.

Ала Свирача не му позволи да избяга. Насочил към него ултразвуковия сноп на своя природен сонар, от който главоногото усещаше, че губи сили, той го настигна, преди водометът му да е дал първия си тласък. И по стар опит се блъсна с все сила в главата му, между двете огромни, искрящи със зеленикави блясъци очи — там, където намираще мозъкът му. Друг път такъв удар решаваше изхода на

борбата. Сега навярно не се бе прицелил добре или пък, винаги с оскъден въздух поради запушеното дихало, не бе намерил нужните за това сили.

Ударът му се оказа безуспешен. Макар и леко замаян, Откъснатото пипало успя да се отскубне от челюстта му и да се изстреля към бездната.

С привършен въздух, полузадушен, Свирача го остави да му избяга. А той изплува на повърхността и задиша учестено, като пронизваше морската тишина с оглушителните подсвирквания на повредената си ноздра.

8.

Омотан до половината в превръзки, с две патерици под мишници, мисионерът се дотътри до лагера на леководолазите, които бяха опънали палатките си на брега, та да си позволят за малко лукса да поспят на твърда земя. Завари ги заети с потягане на дихателните апарати и на кинокамерите, в промиване на заснетите ленти, в кърпене на облеклото.

Циклопа вдигна глава от харпуна, на който нагласяше нов заряд:
— Добре дошъл, отче Йона!

Намекваше за библейската легенда, според която пророк Йона бил глътнат от кит и след това отново излязъл на белия свят.

— Бог да ви закриля! — отвърна патер Себастиан, сякаш не забелязал задявката. — Мога ли да приседна за малко при вас? За разтуха.

Ева му поднесе походно столче, но той го отблъсна леко.

— Наказа ме Бог. Наистина, с лека казън. Да не сядам.

— По-зле щеше да бъде — подметна Циклопа, — ако нямаше на какво да седнете.

— Слава на Мадоната! — вдигна ръка да се прекръсти гостът.

И отпуснат върху патериците, ги загледа съсредоточено.

Циклопа явно се дразнеше от присъствието му.

— Вие какво пак? Разследване?

— Пазил ме Бог, брате! Ами пак ви питам — вие за какво? Хотел ли ще правите, та снимате, снимате?

— Няма да го правим под водата.

— Че знам ли? Казват, и такива замисляли. За богатите безделници. Да се забавляват, да гледат отдолу морето.

— Лошо ли е това? Да видят.

— Не съм аз, който ще ги съди. Но Бог е отредил всекиму място под слънцето: на птиците — въздуха, на рибите — морето, на човека — сушата. Всекиму — където е роден. Ако смяташе, че човекът трябва да странства като птиците и рибите, щеше да му даде крила и перки.

— А небето?

— Небето е за Бога и за ангелите. А човекът се възгордя с разума, който Бог му даде.

— Ако искаме да сме точни — разума, който Сатаната му даде под формата на ябълка?

— Грешен си, братко — поклати глава мисионерът. — Виждам, гневиш Бога.

Циклопа се изправи нетърпеливо:

— Я да оставим намира Бога и ангелите! Ами вие кажете какво току се въртите край нас?

Патер Себастиан едва сдържаше раздражението си от тая неприкрита недружелюбност, но намери още сили да отвърне кротко:

— Братя, в името на Бога, махнете се оттук! Не докарвайте зло върху главите на моето паство!

Циклопа се усмихна:

— Какво зло сме им докарвали? Мисионерът заговори бавно:

— Ще построите хотели и къмпинги, ще изсечете палмите, ще превърнете острова в пустош. А хората ми, от свободни хора ще направите слуги. И проститутки.

Отвъд пясъчната ивица, по която се валяха крабови черупки и рогати раковини, всички обсипани с морски жълъди, се зеленееше поясът на панданусите. Безброй сплетени едно в друго храстчета, издигнати върху корени кокили, с ветрила от остри листа, отдалеч наподобяващи плачещи върби, с плодове като ананаси. Зад тях се извишаваха разкривените от ураганите стволоче на кокосовите палми, по които се катереха, обхванали ги с ръце и стъпвайки с цели ходила, сякаш крачеха по тях, малолетни берачи.

Циклопа го изгледа дръзко с единственото си око:

— Това ли е всичко? Та то, отче, аз знам много повече. И за хотелите; и за консервните заводи, които превръщат крайбрежието в пустош; и за вълноломите, изместили теченията и унищожили омарите в заливите — единствено препитание на крайбрежните жители? И?

Той внезапно промени глас:

— Право казахте онзи ден, най-много зло е сторено в името на доброто. Но бързам да ви успокоя. Аз няма да правя нито хотел, нито завод.

— А какво?

— То си е моя работа, отче. Аз питам ли ви какво правите в черква?

— Елате и ще видите!

— Ами че и вие тогава елате под водата! — пресрещна го с тая възгруба шега Циклопа.

Мисионерът хвърли поглед към океана. — Наближаваше пладне. Вятърът се усилваше и водната повърхност се надипляше като люспите на чудовищна риба, които бързо се сливаха в добре подредени вълни и почваха да се пенят о рифа.

Все тъй търпеливо той продължи. Упорит беше, свикнал да убеждава в името на Бога.

— Правите филм? А знам и това. На друго място, не много далеч оттук. Дойдоха такива като вас. Направиха филм. И го пуснаха да се върти по света. И безделниците с пари, дето ги наричат туристи, плъзнаха натам като напаст божия? Туризмът — този бяс, вселен ни от Сатаната?

— Аз няма така — прекъсна го Циклопа. — Ще покажа на зрителите красотата. А в края на филма ще ги предупредя, че този подводен рай вече не съществува, унищожен от човешката намеса.

И сви устни в разкривената си зла усмивка.

— Впрочем няма да ги излъжа, защото, както е тръгнало, както е вече на двеста крачки оттук, след няколко години и вашият бряг ще заприлича на мъртвило.

При тези думи патер Себастиан преbledня, простря напред ръка, сякаш да се предпази от нещо.

— Вие сте зъл пророк — рече той глухо.

А Ева, досега слушала този разговор мълчаливо, повече не се сдържа:

— Черноглед? Той я стрелна с око:

— По-добре черноглед, Ева, отколкото късоглед? Като някои мои сътрудници?

Това безспорно се отнасяше за нея. Без да го е изрекъл, без дори да погледне към нея.

Едно босоного дете прекъсна разговора им, който заплашваше да се изроди в лични обиди.

— Китове! — извика то отдалеч — Заседнали китове в Мъртвия залив!

Циклопа скочи мигновено.

— Веднага! — заповяда той. — Камерите! Това не бива да се изпусне!

Само за минута всички се метнаха в лодката, ведно с мисионера, когото нагласиха вътре на ръце. Моторът избоботи и ги поведе на изток. Но щом навлязоха над самия риф, го угасиха. Хванаха веслата, за да не се нанижат в някой по-висок зъбер.

Огряно от отвесното слънце през прозрачната вода на лагуната, дъното се виждаше близко и отчетливо като през огромна, но недошлифована лупа. Наситено с такива багри, каквито не могат да се срещнат и в най-пищния есенен пейзаж. В лек ритъм като индуски танцьорки се полюляваха изящните ветрила на горгонариите и нежните подобни на облачета пухкави водорасли. По кораловите постройки, извезани с разноцветните бодове на полипите, с най-фантастични разцветки и форми като огромни тепсии, топки, чадъри, балкончета, козирки, храсти, бяха полепнали мехурести гъбки, бутилковидни оранжеви асцидии, жилави мъхове, огнени милепори във вид на сталагмити. А между тях, сякаш съвсем не на място в тая странна градина, се извишаваха причудливите акропори като зелени елички, осланени храстчета, заскрежени вейки. Трепкащите слънчеви снопове проблясваха в натрошените седефени черупки, отразени в удивителни спектрални взривове. Пълзяха сини морски звезди, ежове диадеми, охлюви трохуси и ципреи, бързаха да се зароят в пясъка крабове и раци пустинници, изпърхваха към скривалищата си невероятно нашарени коралови рибки. Усетила с множеството си прости оченца сянката на преминалата лодка, огромна тридакна с накъдрени краища на черупките си като боядисани в зелено устни, с трясък ги захлопна. И криещите се из вътрешностите ѝ крабчета се разпълзяха безпорядъчно по нея в търсене на друго укритие.

Лодката успя да се прехвърли през рифа извън лагуната, възползвала се ловко от една по-голяма вълна. Оттам изведнъж почваше бездната. Кораловата стена се спускаше стръмно надолу, стопяваше се в тъмнолилава мъгла, в която бродеха неясни, размазани сенки. Акули, баракуди, риби тонове. А по външния му горен ръб коралите бяха постигнали най-буйния си растеж, най-разкошните си багри и форми.

Циклопа посочи надолу:

— Ей тази красота искам да покажа на хората! Сякаш от друга планета, от друг свят, сътворен от чужд нам бог, способен да твори само красота.

— Брате, не богохулствай! — успя да се обади мисионерът. — Поне пред мен? Иначе?

— Какво, отче?

— Ще скоча от лодката, за да не слушам повече подобни сквернословия!

Всички го изгледаха слисани. Наистина, щеше да го стори. Целият му вид издаваше фанатичната му решимост.

А как нелепо, почти кошунствено, звучеше самата дума „красота“ в уродливата уста на Циклопа.

— Красота, още непокварена от човешкото „претворяване“, при която всичко е все още на своето място.

Чак сега се обърна към смръщения мисионер:

— Виждате, споделям разбирането ви — както е създадена от Бога.

После погледна Ева:

— А не както вашият Пикасо. Да слага ухото на корема, а носа — на гърба.

Тя трепна.

— Вие отричате и Пикасо, гения на двадесетия век!

— Горкият двадесети век! Гениалността на вашия гений се състои в това, че успя гениално да спре еволюцията на изкуството.

От дълбините изплува, сякаш зародена от нищото, огромна акула чук. Изплува плавно, леко, сякаш летеше. Като тежък бомбардировач. Тя приближи и едва ги погледна с едното си око, раздалечено почти на цял човешки ръст от другото. Неподвижно зелено акулско око, което като че ли искаше да ги хипнотизира.

— Това е моята! — прошепна патер Себастиан и се дръпна назад.

Ева също я позна. По разположението на набучените шипове върху главата ѝ.

— Но ослепена! — извика тя, съзряла пречупения шип в мястото, където трябваше да бъде другото око. — Циклоп!

Съжали на часа. Не беше умишлено. Никога не би го казала умишлено. Шефът ѝ се изсмя зло:

— Значи съименници!

Изключено беше да не знае своя прякор той, който всичко знаеше.

За да промени темата, да позаглади някак нетактичността си, Ева заговори за друго:

— Четох, че напоследък нападенията на акули върху хора зачестяват. Едни го обясняват с изчезването на главната им храна?

— Благодарение на човека — намеси се шефът. Ева добави:

— Други — със затоплянето на моретата, с топлинното замърсяване. Топлолюбивите акули се придвижват в по-големите географски ширини.

— Пак благодарение на човека — допълни я отново Циклопа.

Преди патер Себастиан да им покаже мястото, те го познаха по птичите орляци, които се виеха нататък с оглушителни крясъци. Възбудени, нетърпеливи. А във водата се мяркаха все повече и повече акули, надушили с безподобния си усет намиращата се на брега, засега все още недостъпна плячка.

Скоро пред очите им се откри зловещата картина — безредно натръшканите върху кораловата суша двадесетина трупа на малки и големи косатки, над които прелитаха шумни орляци чайки, буревестници и фрегати. Нетърпеливи, птиците кацаха по огромните камари месо и почваха да ги ръфат лакомо, зарязали лова си в морето.

Още отдалеч Циклопа заповяда на операторите да започнат снимането с обикновените кинокамери. А после, когато слязоха на брега, ги накара да се покатерят по оцелелите при бурите палми, за да обхванат целта и отгоре.

Тогава се обърна към останалите:

— Има една поговорка. За хората, но в случая напълно приложима: „Китовете се дават в плиткото.“

Патер Себастиан само цъкаше с език и се кръстеше:

— Господи, господи! Как си могъл да създадеш такива страхоти!

Циклопа отново го подкачи:

— Те не са дело на Бога, а на Сатаната. По-страшни хищници от някогашните тиранозаври. Наричат ги „Тигрите на океана“.

— Непоправим си, брате! — поклати глава мисионерът. — Но запомни, всичко е дело на Бога. И доброто — за награда на човека, и

злото — за негова казън.

В това време Ева обикаляше натръшканите безредно гиганти, едни по корем, други по гръб с белнали се като алабастър коремни. И стискаше устни, като си представяше цялата трагедия. И при човека, и при животните — това си е все трагедия! Колко евтин е животът в тоя свят! Без никакво замисляне случаят ги бе запокитил тук, пожертвал ги бе, без да му мигне окото. Такива исполини! А колко ли по-малко струваха за него, за случая, по-дребните същества: хора, птици, червеи, бактерии?

Случайно съгледа една косатка, която дишаше мъчително учестено и от време на време правеше слаби опити да напръска с опашка проснатото пред нея мъртво косатче.

— Жива! — извика Ева.

Патер Себастиан и шефът ѝ дойдоха на часа. Нямахше съмнение, още не бе издъхнала. Махаше вяло опашка в напразен опит да разхлади мъртвата си рожба. Навярно щеше да опитва така до своя собствен край.

— Моля ви, да я спасим!

— Да я спасим, но как? Я каква грамада! Това не е обикновен делфин.

— Чела съм. Може. Вързана за опашката и изтегляна на буксир от кораб.

Циклопа премисляше. Никакъв друг израз върху обезобразеното му лице не издаваше това — само мълчанието.

— Нито можем, нито знаем. А как да се уверим, че вече не е напълно увредена? И няма нужда от нашата помощ.

Той махна с ръка:

— Оставете я! А ние да си гледаме нашата работа!

Тръгна обратно.

А Ева, смутена, неуверена, застана до огромната глава, пред полуотворената грозно озъбена уста. Погледна неволно окото ѝ. Неправдоподобно малко за такъв исполин. И трепна. Какъв израз! Не почти — напълно по човешки осмислен. Разбиращ. И тъжен. Помътен от мъка, сякаш събрал в себе си скръбта на целия свят. Възможно ли бе това, подобен израз в едно животинско око? Наричат ги „тигрите на океана“, безпощадни, зловещи убийци. И изведнъж — в очите на една

от тия „тигрици“ — толкова страдание, призив за съчувствие, за някаква макар и безнадеждна помощ? Ева не издържа.

Изтича подир шефа си. И почти изкрещя:

— Помислете, ако я доставим на някой океанариум, ще получим двадесет-тридесет хиляди долара.

Циклопа я изгледа с втрещено око:

— И ще я дресират, ще я подчинят на своята воля, за да забавлява разни безчувствени безделници? Не аз, Кусто го казва: „Открие ли човекът у някое животно разум, бърза да го подчини на своята глупост.“

Готов беше да продължи безучастно пътя си. Но спря решително.

— Е, добре! Да опитаме!

Ева сви устни. Явно, само това можеше да го склони, да го омилостиви. Хилядите долари! За долари беше готов на всичко — да жертва другите, да пожертва дори себе си.

Алчността дава усърдие, дава предприемчивост, дава организаторски дар.

— Вие я плискайте с вода! — нареди ѝ Циклопа. — Дано издържи, докато я вкараме във водата!

А той се метна в лодката и с пределна скорост се насочи към яхтата.

Ева притича до водата, загреба една кофа, върна се тичешком, та я плисна върху главата на умиращото животно. Прибягна повторно, с нова кофа обля гърба ѝ. После — с трета, четвърта. След като охлади и опасния ѝ плавник, се върна отново към главата. Плискаше плискаше, задъхана от умора и напрежение. Трябваше да я запази до идването на кораба! Трябваше?

И всеки път, когато зърнеше окоето ѝ, сърцето ѝ се свиваше. Дали тъй ѝ се струваше само? В непоносимата мъка сега тя четеше и нещо ново, израз на благодарност, какъвто не бе видяла в никое човешко око.

Яхтата доплава скоро. Шефът и неколцина моряци извозиха с лодката телени въжета, които надянаха върху опасния ствол и пред гръдните плавници на косатката, където подложиха дунапрен. А по пътя, по който огромното тяло щеше да се провлече към морето, застлаха брезент.

Ева не можа да се сдържи:

— Погледнете! Това око! Колко човешко! И каква благодарност.

Циклопа я сряза:

— Ако е човешко, не може да бъде благодарно. Човекът е поначало непризнателен. Смята, че всичко, що получава, го получава по право. По това впрочем се различава от животните.

Нима можеше да се спори с него?

Спасителката продължи с премалели от умора ръце да залива с нови и нови кофи вода проснатото тяло, което тозчас изсъхваше от мазнината и вътрешния си огън.

А Циклопа застана на командния пост до рулевия. И даде нарежданията си. С бавни обороти винтът запени водата, пое леко, неуловимо напред. Стоманеното въже се опъна и притегли към морето товара си. Сантиметър по сантиметър, педя по педя. Останалите на брега водолази и дошлите на помощ туземци притичваха напред-назад да оправят дунапреновите подложки под въжетата и нагъващата се брезентова постилка.

Ева пристъпваше след отдръпващата се огромна глава и галеше с длан започналото да се изприщва от слънчевото прегаряне чело, върху което тежко дишащото дихало се издуваше и хлътваше с учестен ритъм. Като угрижена майка. Беше забравила ласките на своята майка. Ала никога нямаше да забрави как тя самата бе милвала своето дете, което никога вече нямаше да помилва?

Приливът, това мощно дихание на океана, настъпваше бързо, провираше се из пресъхналите от отлива пролуки между мъртвите коралови грамади, шуртеше, бучеше и навлизаше запенен към брега. Със своята намеса облекчаваше трудната спасителна работа, като с всяка вълна опитваше да вдигне и да понесе към морето агонизиращата великанка.

Ведно с косатката и Ева нагазваше във водата, като не спираше да я гали и да ѝ говори нежно.

А това? Какъв беше тоя приглушен бумтеж, който усещаше с цялото си тяло? Моторът на яхтата или? Не, моторът боботеше различно. И се досети. Биеше сърцето на звяра, освежен от хладината на родната стихия. Такава грамада, шест тона месо и кости, а жива, с пулс? Колко чудно, че имаше пулс?

Ето, тялото вече не се тътрюзеше по дъното, а се отпусна във водата, но безпомощно, като безжизнено, без да заеме обичайното си

устойчиво положение. Полегна настрана. И дихалото се оказа под водата.

Ева прецени мигновено.

— Назад! — изкрещя тя. — Назад!

Яхтата леко даде заден ход, а хората издърпаха на часа току-що спасената от слънчевия удар, а сега заплашена от удавяне косатка в плитчината.

Трябваше да се направи друго. И Циклопа го реши веднага. Нареди да докарат десет празни бурета, които свързаха две по две и свързващите ги въжета прекараха под пострадалата. Като люлка.

Придържана от тези приспособени поплавъци, косатката успя да застане правилно сред вълните. Но само толкова. Плаваше, така подпряна, и дишаше шумно. Но отпусната, неподвижна.

Яхтата я повлече бавно след себе си, сподирена от глутница акули, които все не се решаваха да нападнат изплъзващата им се друг път тъй опасна плячка.

Мисионерът и енорияшите му се прибраха на брега. Останалите пък се качиха на борда, за да продължат пътя си към близкия залив, подобен на малък фиорд, където бяха решили да поместят пленницата си, докато се съвземе от преживяното, след което по някакъв начин да я откарат, за да я продадат, в океанариумите на Брисбейн или на Сидней.

Облегнат на кърмата, загледан в полюшкващата се в килватера им, понесена с опашката напред, черно-бяла грамада, Циклопа подметна полугласно:

— Хекуба! Ева го чу.

— Какво казахте?

— Хекуба! Жената на Приам, майката на Хектор и Парис. От Троя? И нашата? Също така — загубила всичко: и деца, и съпруг, и близки. И откарвана в робство? Както Хекуба била отвлечена в робство от Одисея? Одисей значи Сърдития? Като мен?

Слънцето бързо потъваше зад хоризонта. По небето като по натопена в мастило попивателна хартия полазваше тъмносиният мрак, върху който припламваха една подир друга едри зеленикави звезди. С утихването на пасата откъм брега се усилваше бумтежът на прибоя.

А Ева гледаше назад. И шепнеше просълзена:

— Хекуба? Клетата? Тя също?

9.

Клюмналия плавник стана известен сред океанското население с новата си особеност. Самци с наведени на една или друга страна гръбни плавници се срещат понякога, но с неизбухнала граната в гърба — съвсем рядко. Така го знаеха вече — Косатката с гранатата.

По чудо се бе опазил от акулите, които след раняването му се трупаха край него в настървени глутници. Спасило го бе щастливото му хрумване, плод на размисъл и дълъг опит, да се намъкне в тясното устие на една рекичка, близо до тюленовото летовище. И там, с глава към океана дълго отблъскваше нападенията на прегладнелите хищнички, като дори успя той да докопа със зъби една от тях, с която да позасити своя глад.

От тая рекичка получи двойна полза — освен от акулите се избави и от мъчещите го напоследък китови въшки, които умират в безсолна вода. Това знание бе получил отдавна от майка си, когато още дете плуваше в родното стадо. После, когато поотрасна, водачът, навярно негов роден баща, го изгони, за да не оспорва господството му. Младият самец бе принуден да кръстосва морето с други младоци като него, водени от пропъдени извън харемите им стари самци, докато преди три пътувания до Ледената страна след тежък двубой успя и той да прогони един друг водач, да изпрати него на своето място в ергенската дружина, а той да поеме първенството в стадото му.

Кога ли е било това? Да бъде начело, сред самките. Горд, непобедим. И било ли е въобще?

А сега победен. Но не от съперник. Всички, изпречили се насреща му, бяха отстъпвали осакатени или напълно посрамени. Победило го бе коварството на човека, който изпраща болка и страдания отдалеч, с огън и гръм.

Здравите му тъкани дълго се бяха борили да изтласкат заседналия в тялото му невзривен снаряд, но острите зъбци държаха здраво. Тогава сланината го обгърна, покри го и зарасналата кожа. Сега

раната се познаваше само по подутината, от която стърчеше, още непокрит, един от шиповете на харпуна.

Разсъмваше се. Иззад нависналите на кръгозора слоести облаци, подобни на чадърести корали, полазваше по небосклона аленото зарево на изгрева, за да обагри като кръв и краищата на облациите, и трептящата повърхност на морето.

Косатката с гранатата още спеше. По-право дремеше ту с едно, ту с друго око, тъй както спят самотниците в океана, обградени отвред с врагове. Винаги нащрек, напрегнат, във вечно очакване на опасност.

Би трябвало да се присъедини отново към някое мъжко стадо. В стадо и заплахата се открива по-рано, и с дружни сили по-сигурно се отблъсква, освен това задружно се намира по-лесно храна. Той бе опитал да стори това. Но вече нямаше предишната скорост, не може да се мери с другите силни мъжкарни. Изостана от тях още при първото преследване на един дългорък кит. И те го зарязаха.

Повече не опита. Продължи да скита сам. Помъчи се да привикне към отшелничеството — сам да се пази, сам да търси плячка.

Беше съвсем тихо. Нощта е арена, в която нощните хищници засищат глада си. Денем пък е времето на дневните убийци. Само в този час, в предутринното затишие, клетите жертви намират за малко покой, да се поотпуснат, да си зобнат планктон и водорасли, да си дремнат.

Макар и тъй разкъсано, на пресекулки, самецът сънуваше. Странни сънища. И сладостни, и кошмарни. Ту се виждаше в харема си, заобиколен от любимите самки, които се галеха безгрижно в него; ту го нападаше в следния миг гигантски калмар, по-голям от всички срещани досега, който го оплиташе в жилавите си пипала, всяко от тях на дебелина колкото косатка, стягаше дробовете му, задушаваше го. А чудовищната му човка, самата тя колкото гръбен плавник на самец, ръфаше тялото му. И задух? И кръв? Задух?

Той се събуди. Отначало не може да си даде сметка за всичко. Докъде беше сънят, откъде почваше действителността? За щастие нямаше никакъв калмар. Само една голяма физалия, блестящ син мехур върху вълните, от който висяха надолу тънки, но дълги, по-дълги от тяло на косатка, парливи пипала, се бе омотала около главата му.

Той се отдръпна от нея и дълго плю парливите парченца от пипалата ѝ, които бяха останали в устата му.

Вече се бе разсънил напълно. С бодростта се върна и гладът му. Такъв глад, какъвто може да изпитва само хищник, не ял три дни.

А наоколо нямаше нищо, с което би могъл да се засити. Само планктон, дребни рачета и медузки, които обагряха морето в маслено-червено петно, толкова гъсто, че заглаждаше вълните, приглушаваше и ехото на неговия ултразвук.

Самецът с гранатата трябваше да се довери на зрението си. Изправи се отвесно, поддържан с бързи махове на опашката, издигна се до гръбния плавник над водата и оттам, от високото, огледа околността. На двеста метра успя да зърне една малка синя акула, чиято гръбна перка браздеше червеникавата повърхност.

Повече не му трябваше. Той се гмурна стръмно надолу и когато прецени точно къде трябва да изплува, хванал най-сетне жертвата в ехолокатора си, излетя отвесно нагоре, нагълта акулата, без да пусне в ход острите си зъби, и се изтегна над вълните. Рядко му се удаваше такава сполука.

Но незадоволителна. Какво представлява една петдесеткилограмова мръвка за глада на осемтонния хищник? Само раздражни охотата му за ядене.

Той отново заплува нататък, към познатото му струпване на морски лъвове, в близост със сладководната река. По-бавни от другите морски обитатели, напоследък разчиташе на тях да засища глада си. То се знае, когато успееше да ги надхитри. Сега трябваше да се осланя повече на хитрост, отколкото на сила и пъргавина. Но и това рядко му се удаваше. Те също имаха ум, не бяха тъй глупави, че да не се пазят. Часовоите им оглеждаха непрекъснато морето и тозчас надаваха тревожните си възгласи, когато зърнеха перка на акула или на косатка, при които всички тюлени, намиращи се във водата, с най-голяма скорост се втурваха към брега.

И срещна китовата акула. Друг път не би си губил времето с нея. Тоя път я нападна. Впи зъби в долната ѝ устна, тъй жилава и твърда, раздруса глава в опит да я откъсне.

Изведнъж бавната, равнодушна жертва се съживи. Размаха опашка, наведе глава и заби в бездната. Самецът косатка, то се знае, не успя да я задържи. Де можеше да се мери със силата на газии

исполинска планктоноядка, къде-къде по-голяма от него? Сподири я така, впит в устната ѝ, в помръкващите дълбини. Лазурът на морето бързо посиня, ведно с него посиняха всички морски жители, иначе тъй пъстроцветни, после причерня.

Акулата не спираше. Сякаш не плуваше, сякаш се сгромолясваше в нищото. А косатките не обичат тия дълбини, отбягват ги, защото им внушават ужас. Техните владения са горе, докъдето достига някакъв светлик. Там те са господарите, от които другите треперят. А тук те треперят, заплашвани от неимоверния натиск, от отдалечеността на въздуха, от дълбоководните чудовища.

Акулата ги усети, ала не се отклони, проби изпречилото ѝ се препятствие, огромно струпване, долепени един в друг безброй калмари, самозабравили се в любовния си унес. И продължи.

Наоколо заиграха зловещи, заплашителни светлинки. Палеха, гасяха, прелитаха в луд хоровод. Някаква огнена оргия от светещи животни: скумрии, медузи и калмари, червеи и холотурии. Както лудува звездното небе при буря, когато те премятат кипналите безредни вълни. Както тогава, когато пред очите му настана мракът след раняването му с гранатата.

Повече не устоя. Преди да се пусне, косатката зърна неголяма риба пеликан, огряна от сиянията на жертвата си, която опитваше да нагълта няколко пъти по-едрата от нея плячка.

После излетя нагоре с притиснати от водните пластове гърди, със свиващи се в мъчителен спазъм за кислород дробове, с поглед, пред който почваха да танцуват други светлинки, не тия, които преди малко блещукаха наоколо му. Не извън, а вътре в очите. Губеше съзнание.

Разбил повторно лигавия слой на калмарите, той продължи, изнасян нагоре не само от маховете на опашката, а и от подемната сила на водата.

Не можа да спре на повърхността, а излетя над нея пет метра. И още там, преди да се сгромоляса обратно във водата, задиша учестено.

Отново неуспех! А трябваше да се нахрани! Трябваше!

Още замаян от неравната борба в бездната, той заплува към брега, към по-леснодостъпната плячка — тюлените.

Но скоро дочу глъчката на дългоръките китове. Настигна ги, доколкото можеше безшумно. И дълго се колеба дали би могъл да отмъкне някое малко китче. Ала те не го оставиха да се надява на

такова щастие. Показаха му, че са го усетили, като се построиха по китовия си обичай в кръг с опашките навън. Ще не ще, трябваше да се откаже и от тях. Разярени, те са опасни, особено защищаващите децата си майки, които са по-едри от мъжкарите. Телата им са тежки и масивни, опашките им удрят по-силно от най-силната вълна на прибой, а дългите им гръдни плавници, всеки от тях почти колкото женска косатка, тежки и ръбести, могат с един удар да зашеметят дори по-голям противник.

Тогава му хрумна старата ловна хитрост. И нея бе научил още по времето, когато плуваше в майчиното стадо. Вместо да напада китовете, с които самотен ловец не може да се справи, да ги използва за прикритие.

Той се присламчи тихо към тях, без никакви враждебни намерения. Понякога и това става — китове и косатки да се хранят мирно едни до други. Дългоръките престанаха да предават тревожните си сигнали, които са разбираеми и за другите морски жители. Но не изоставиха бдителността си. Предпочетоха да се изтеглят по-близо до брега, където обикновено се спасяват от враговете в плитчините. А такъв беше и умисълът на косатката.

Морските лъвове не разбраха тая уловка. За тях китовете не представляват никаква заплаха. Мъжкарите продължиха да пазят царствата си с оглушителни резове, а женските — да кърмят и да гаят новородените си малки. Само няколко бездетни самки играеха сред вълните.

Черния, все още несигурен за властта си, въртеше глава на всички посоки да не го издебне изневиделица някой съперник и завръщаше в харема си всяка самка, която понечеше да се окъпе в морето.

А Стария, понеже нямаше какво да пази, се излежаваше по гръб сред вълните, с притворени очи и вдигнати нагоре лапи. Искаше му се, много му се искаше, да се приближи до някоя от лудуващите на стотина крачки от него женска, ала не дръзваше. Съпругът ѝ тозчас щеше да го нападне, а Стария нямаше сили за нова битка.

И все пак нагонът надделя. Озъртайки се боязливо, той заплува нататък. Нащрек, в очакване рева на оскърбения владетел.

Вече се бе изравнил с една от тях, която в своето женско кокетство се бе заиграла пред него, когато чу връхлитащата, успяла да

издебне сгодния случай, косатка. Опитен и хитър, Стария се гмурна под самката и изскочи зад нея. Не беше негова, та да я защитава. Старческият егоизъм надделя над жертвогодността на влюбения младок.

И косатката впи зъби в изненаданата жертва. А подплашените тюлени, изоставили другарката си на произвола на съдбата, в случая една зъбата уста, плуваха с удесеторени сили към брега, пицяха ужасени и се мятаха с огромни скокове по скалите, след което продължаваха да бягат по-далеч от водата, като не зачитаха граници и газеха малките тюленчета, които не успяваха да се отстранят от пътя им.

10.

Хората на Циклопа бяха опънали една мрежа при изхода от наподобяващата миниатюрен фиорд лагуна. Отначало се безпокояха много, и то напълно основателно, дали пленницата им няма да се възползва от страшните си зъби, за да си пробие с тях път към свободата. Ала косатката въобще не направи опит за бягство. Първите дни лежеше в плитчината, напълно безпомощна, изтощена от страшното премеждие. Ако я бяха оставили на свобода, в дълбокото, безсъмнено щеше да се удави.

После почна бавно да се оправя. Познаха го, като я видяха, че отстъпи от брега и се отпусна сред лагуната, вече устойчива, сигурна в себе си.

И толкова! Нищо повече. Никакъв признак, че е оздравяла. Стоеше на място, дишаща тежко. Нито плуваше, нито приемаше храна. Каквото и да ѝ предложеха. Водолазите ѝ ловяха баракуди, тонове, меру, ала тя не ги поглеждаше. Лежеше и въздишаше.

Ева бе забелязала първа — наистина, това не беше обикновено дишане, а — направо изпълнени с мъка въздишки. И очите ѝ, съвсем не в унисон с озъбената морда, изглеждаха тъй тъжни, тъй безнадеждно тъжни.

Хората вече се бяха разколебали дали има смисъл да я държат повече. Кой океанариум ще вземе да купува такава безучастна, а ако ставаше дума за човек — меланхолична, бъдеща своя атракционна звезда? При това Циклопа знаеше, че китовете и делфините страдат като човека от всякакви психични заболявания. И главно, дори да я купеха, колко щяха да платят за нея?

Само когато на брега излезеше Ева, косатката се пооживяваше. Приближаваше и я следеше с втрещен поглед. Неподвижна, безразлична, само втрещена в нея. Никакъв друг признак на живот. Един жив труп, огромен жив труп сред залива.

Махнеше ли се Ева, и Хекуба отново се връщаше в средата на лагуната, изпаднала отново в мрачното си безучастие.

Циклопа се сети:

— Не виждате ли, че признава само вас? — обърна се той към служителката си. — Я вземете да я нахраните вие!

И тя реши да опита. Толкова ѝ бе мъчно за клетата великанка, че превъзможна боязънта, що ѝ внушаваше страшният ѝ вид, пое един петкилограмов къс от риба тон и застана с протегнати ръце на издадената сред водата скала.

С идващия прилив водата се надигаше, сякаш се издуваше като кипнало мляко. Ревящият прибой настъпваше към брега. От морето пъплеха равни водни дюни, твърде големи за лекия бриз, който лъхаше от океана. Не беше на хубаво — тъй думаха туземците. Когато зареве в тихо време, прибойт предвещава заплаха.

Доскоро съвсем червени, органите корали почваха да позеленяват. От тръбичките им се подаваха зелените полипи и от техните размахани пипалца рифът заприличваше на тучна ливада. Отгоре им плуваха пъстро нашарени риби пеперуди. Една от тях мина съвсем непредпазливо пред дупката на дебнещата мурена. И мурената стрелна шия да я хване.

Едва тогава Ева проумя хитростта на рибката, която не бе плувала както трябва, а заднишком, с опашката напред, като рак. И това, което изглеждаше око, се оказа тъмно петно до опашката, а истинското око беше маскирано с черна отвесна ивица. Мурената се бе излъгала, сметнала, че там, където се вижда окото, там е и главата. А плячката винаги се поглъща с главата напред.

Не и тоя път. Усетила опасността, рибата пеперуда плесна с опашка и хукна да се спасява, но вече както подобава — с главата напред.

Сред червените рогови корали се провираше жълта офиура. След нея мъкнеше бодливия си възел „трънен венец“. Ясно, и тук скоро щеше да започне смъртта и разрушението, както бе подметнал Циклопа.

Около едра, добре охранена анемона се въртеше пъстър амфиприон, оранжево-син, с три напречни бели ивици като превръзки.

Внезапно той трепна и се спусна към съдружничката си актинията, преследван от друга риба. Тогава, едва докоснала разпростретените пипала на актинията, преследвач като се разтрепера и се отпусна сред тях, поразена от отровата им.

Амфиприонът пък отстъпи настрана, привидно безучастен към станалото, с вечното си мрачно изражение, което му придаваха увисналите ъгли на устата.

Ева неволно си помисли: Подлец, с угризения, че примамва подло други риби към гибел. Тогава чу гласа на Циклопа:

— Колко малко красота остана на света?

И видял недоумението по лицето ѝ, се разсмя злъчно:

— Аз и красота! Как ли звучи тая дума в моите уста? Но няма що. Тъкмо аз. Грозният Данте, грозният Бетховен, грозният Микеланджело, грозният Толстой, грозният дебелак Балзак подариха на хората най-хубавото. И сакатият Сервантес, и слепият Омир. Само Байрон е бил красавец. Но куц. Впрочем и той като мен. Весело, нали? Аз и Байрон.

Ева опита да му върне заядливата закачка:

— Види се, нямате чувство за малоценност.

Сякаш не я чул, повече на себе си шефът ѝ добави:

— Искам да покажа на хората последните останки на истинската красота. Тая, която днес бива гонена отвред.

Ева го изгледа недоумяващо. Какво се бе разприказвал?

— Никъде няма място за нея — натърти той. — Нито в изкуството, нито в архитектурата, нито в литературата, нито в модата. Още по-малко в човешките отношения. Днешният закон гласи: „Не красота, а оригиналност!“ Оригиналността, доведена до ексцентричност, изгони естетичното. Може да е грозно, но да бъде различно от онова, което е било.

— Че какво лошо в това? — пресрещна го Ева.

— Какво ли? Красотата е една-единствена, както е една-единствена истината. Красота, истина, целесъобразност — това е едно и също. Като математическа задача. Има само едно решение. Но е еднообразна, вярно е, обикновена, неоригинална. Всичко различно от красотата е все грозота, всичко различно от истината е все лъжа. Ей това виждаме днес — всеки художник е по своему оригинален, което значи по своему твори своя собствена грозота.

— Нима отричате, че тъкмо оригиналният творец създава прогреса? В изкуството, в науката, в живота.

— Не толкова оригиналният, колкото проникателният. Първият гледа да не е като другите; вторият не се страхува, че е като другите.

Той търси към многото открито преди него да прибави малко нещо ново: ново щрихче, нова багра, нов тон, ново преживяване — някой още неоткрит детайл в разкошния храм на красотата. Но истински нови — малки стъпчици, но стъпчици нагоре, към съвършенството. А оригиналният, понеже е неспособен да направи такова откритие, понеже не се задоволява с малката стъпчица, понеже търси лесния успех, той деформира, създава изроди и в изобразителните изкуства, и в литературата, и в музиката, и в модата. И в живота. Всички мадони си приличат, различни са само дяволите — всеки неповторим в своята грозота. Днес светът е потънал в морето на грозотата. Под властта на най-големия декаданс, който познава историята, най-всеобхватния — Великия декаданс. С две главни букви.

Ева се отдръпна потресена. Никога не бе слушала толкова дълъг монолог от неговата уста.

— Подочула бях нещо за вас. Но чак толкова. Такъв мизантроп?

Той я изгледа с единственото си око:

— Мизантроп е този, който се е напатил от филантропите.

Понеже никога не бе могла да го наддума, Ева отново се обърна към косатката:

— Хекуба!

Звярът трепна леко с очи. Но не откликна.

— Хекуба! — повтори нежно Ева. — Ела, вземи!

Пак никакъв отзвук. Клетата Хекуба!

Ева усети сълзите в очите си. Не само Хекуба, и тя самата. Еднаква участ, еднакви страдания. Изгубили всичко на този свят — Хекуба пленница на хората, Ева — на мъката си.

А беше щастлива някога. Но кога, къде? И била ли е въобще щастлива, има ли въобще щастие? Или ние наричаме с това име самото минало? Шефът ѝ веднъж бе казал: „Страдам — следователно съществувам.“ Как стана всичко това? Как я срази злочестината? Изненадващо, неочаквано, както връхлита злото. Няма случайно добро, дори на лотария, то се подготвя дълго, с усилия, с търпение, след дълго очакване. Единствено злото идва случайно и нечакано. И никога само. Най-първо майка ѝ и баща ѝ. Едновременно. Както вървели по тротоара. Един пиян шофьор връхлетял? И двамата, на място? Заради чашка уиски? Това беше цената на смъртта им?

Безсмислена, нелепа? Ако не бе тая чашка, те още щяха да са живи, при нея, зад гърба ѝ, опора? А то?

После и мъжът ѝ. Той имаше една слабост — футбола. Там намираще отдих след тежката работа. Веднъж в седмицата. Да погледа пъстро облечените спортисти върху зеленото игрище, на открито, подскачащата топка — да гледа, без да мисли, без да пресмята, да си почива.

Толкова зло има на земята — по необходимост, злоещо и неотменно — нали, за да живее, лъвът трябва да убива, а хората да ядат месо? Защо трябва да причиняваме и безсмислено зло?

Възбудени запалнянковци почнали да хвърлят бутилки. А може и те да са били пияни. И една бутилка улучила него. Една нищо и никаква бутилка — толкова ужас!

А то, нещастieto, не било само!

Още не махнала траура, загуби и детето. Единственото, което ѝ бе останало — всичко, което ѝ бе останало в опразнения свят!

Вървяха по улицата. Тя, както винаги — умислена, печална. То — жизнерадостно, любопитно като всяко дете. От просто любопитство отвори вратата на телефонната кабина. Нима някой би могъл да допусне? Че хора, които уж се борят за доброто? Хора, които също имат деца? Хора, които също обичат? Ще дръзнат? За да докажат, че съществуват? За предупреждение? Борба за добро чрез зло?

Взривът я отхвърли назад. Но мисълта за детето не я остави да изгуби съзнание. Окървавена, полусляпа, тя припъльзя до него. Да помогне. То лежеше безчувствено на тротоара. От разкъсаното му бедро плискаше на талази кръвта. Тя опита да я притисне с ръка. Уви! Не помогна. В болницата предложи своята кръв. И още при преливането изгуби съзнание.

Когато се свести, разбра всичко. Не бе успяла да помогне. Изгубила бе и него. Изчезнало бе единственото, заради което живееше, единствената нишка, която я свързваше с този свят. Изгубила смисъла, за нея цялата вселена се бе превърнала в нищо, празна като космичната бездна?

Нищо? Нищо?

И когато вече премисляше кое да избере — да скочи пред влака или да си пререже вените, — срещна Циклопа. Прие предложението

му. Не намери смелост да свърши отведнъж, да сложи отведнъж край на всичко?

Така, унесена, замаяна от кошмарния спомен, не усети приближаването на косатката. Когато я видя, беше много късно. С лек тласък Хекуба повдигна глава над водата и я захапа за ръцете, после се дръпна с нея, увличайки я със себе си.

Циклопа видя само това — как огромната хищница с неподозирана за досегашното ѝ състояние пъргавина свали Ева във водата. А тя е опасен звяр, слушал бе толкова страхотии за нейната кръвожадност. И коварство. За ненаситната ѝ лакомия. В стомаха на една косатка намерили погълнати цели тринадесет делфина и четирнадесет тюлена. Тигърът на океана!

Без да размисля, той скочи подире ѝ във водата, опитващ се да я догони. В тясното заливче тя нямаше къде да бяга.

Когато я настигна, косатката се извърна насреща му. Такава грамада! Като кошмар! А устата ѝ празна. Тази огромна уста, осеяна с остри зъби, зад която не се виждаха очите ѝ, не се виждаше нищо. Само уста и зъби! А Ева?

Челюстите ѝ щракнаха пред лицето му, после главата ѝ го избута назад. Леко наистина, но непреодолимо, като настъпваща скала, скала от полиран чер и бял мрамор.

Циклопа се обърна към брега, където се суетяха объркани помощниците му.

— Бързо! — извика той. — Харпунът ми!

И зърна окото ѝ. Тъй малко, незабележимо на гигантското тяло, не по-голямо от човешкото око. И тъй изразително като човешкото. Без ярост, без злоба. Само тиха, кротка решимост.

Един вече бе насочил донесената пушка в главата на Хекуба.

Тогава Ева се провикна:

— Не стреляй! Не стреляй!

Циклопа я видя. Жива и здрава. Върху гърба на косатката. Седнала пред извишаващата се над главата ѝ „коса“, високия гръбен плавник на голямото животно, тъй малка и крехка, като алабастрова статуетка, поставена върху обливана от вълните базалтова канара.

— Не я убивайте! — изкрещя повторно тя. — Не виждате ли, че играе с мен?

Навярно си играеше, но как можеше да се проумее играта на такова чудовище, как да се различи от свирепостта му?

Хекуба плуваше в кръг из тясната лагуна, като от време на време се потопяваше изцяло, после се гмурваше под Ева и отново я понасяше на гръб.

И пръхтеше, видимо доволна.

Малката ѝ ездачка също се бе променила. За пръв път Циклопа я виждаше такава — ободрена, с усмивка върху устните, радостно възбудена. Не както преди това — безчувствена, като замръзнала маска. Пляскаше я с длани по огромния гръб и ѝ говореше нещо, което не можеше да се чуе от плисъка на водата.

А Хекуба направо лудуваше. Все по-бързо и по-бързо. Тя се изтегли в единия ъгъл на залива, засили се и подскочи във въздуха на три метра над повърхността. Ева успя да се задържи върху гръба ѝ и при тоя скок, като не преставаше да вика:

— Както в Калифорнийския океанариум. Гледайте!

И се изправи пред „косата“, на височина колкото нея.

Какви ли лудории не измисляше — не Ева, а Хекуба?

Накрая като че ли ѝ омръзна. Гмурна се към дъното и остана там. Ева заплува към брега. Но не доплува. Косатката я превари. Изскочи пред нея, захапа крака ѝ и я отмъкна в дълбокото.

Циклопа хвана донесения харпун, готов отново да скочи. Да сложи най-сетне край на тази „косаткина“ игра.

— Хайде, излизайте вече! — заповяда той разгневен.

Ева отвърна:

— Не ме пуска.

И се закашля. Още не бе оздравяла. Хекуба тозчас спря играта, издигна я на гръба си и я държа така, докато се изкашля добре. Тогава Ева извика:

— Не ми е причинила никаква болка! Тя е тъй снизходителна към мен. Сякаш съзнава колко съм по-слаба от нея.

Опита да притича по тялото ѝ, но се подхлъзна и цамбурна във водата. Косатката тозчас я вдигна на главата си.

Най-сетне Ева послуша шефа си. Опита да се измъкне на брега. Ала разлудуваната косатка всеки път я завръщаше назад, щом усетеше намерението ѝ. Неволната дресьорка вече премръзна.

И разтреперана от престоя във водата, се разсмя:

— Не мога да разбера аз ли нея дресирам или тя мен.

Стана нужда да ѝ хвърлят въже, за което тя се хвана, за да я изтеглят, преди звярът да е разбрал какво става.

Ева стъпи на скалата, задъхана от умора, премръзнала. Омота се в донесената хавлия, но не се прибра в палатката, а седна наблизко. И на нея не ѝ се щеше да се раздели с това чудно страшилище, към което бе почувствала и тя някаква нежност, това отдавна забравено чувство, което ужасната хищница явно проявяваше към нея.

— Дали съзнава, че играе с мен, някакво чуждо същество? — помисли си гласно Ева. — Или си въобразява, че това е все още детето ѝ?

А Хекуба стоеше във водата пред нея и тихо мъркаше. Като котка. Нежно и призивно. С подобно мъркане ѝ отвърна и Ева.

После се обърна към шефа си:

— Защо да я продаваме? Не е ли по-добре ние самите да даваме представления с нея?

Той я стрелна с намръщено зло око:

— Вие забравихте ли, че сте уволнена? Как си позволявате да ми давате съвети?

Наистина беше забравила, улисана в грижите по Хекуба. За да осмисли живота си, човек трябва да се грижи за някого. Без тия грижи — всичко е празно.

— Но аз свикнах с нея, шефе. Не мога да се разделя? Толкова нежност? В такова чудовище?

Той само изсумтя:

— Не променям решенията си!

Ева отново усети бездната под краката си, която преди малко като че ли се бе поотдръпнала от нея. Отново в празното.

— А тогава защо? Защо скочихте във водата? При косатката.

Циклопа се обърна рязко:

— Вие какво? Да не си въобразявате, че заради вашия чар? Вие още сте мой персонал, за когото отговарям? Не желая после да си имам неприятности със следствени органи? Ей затова?

11.

Тигровата акула, позната на океанските обитатели като Раздраната перка, плуваше по своя акулски път, примамвана от призивния мирис на шарещия наоколо самец. В суровия живот, в ужасната борба за оцеляване, сред безбройните врагове, лишена от друго нежно чувство, без другари, без майчина милувка, без минута покой тя само в любовта намираше малко топлинка, тъй нужна за всяко живо същество. Само тогава не пускаше в ход зъбите си, в краткото акулско ухажване. Без ревност между съперниците, без кървави схватки, както е при другите животни. Само тогава забравяше своята същност, преобразяваше се в някакво друго, непознато същество. Ще помислиш, не две обикновени, кръвожадни акули, които преди това, в борбата за плячка са били готови да се разкъсат взаимно, а две галеци се котета, замаяни от милувки.

Неотлъчните ѝ спътници, лоцманите и прилепалата, не ѝ бяха приятели. Не ѝ бяха и врагове. Те като че ли бяха част от нея, по-право вещи, принадлежности, без които не можеше да си представи живота.

Покорна на най-властния зов в природата, Раздраната перка се носеше с най-голяма скорост на север, поклащайки често-често глава и цяло тяло, за да улови по-точно мамещото ухание и възбуденото пърхане на търсещия я самец. И не виждаше нищо по своя път, забравила глада, забравила и инстинкта за самосъхранение.

Над света тежеше черна безлунна нощ, забулена в невидими облаци. А звездите от небето сякаш се бяха изръсили в притихналия океан, превърнали го в разтопена лава, такава, каквата бе видяла веднъж да се отича от един вулканичен остров в морето. Но друга лава — студена, спокойна, незаплашваща никого. Отдалеч — сребърна лава, а отблизо — хаос от пламтящи зрънца, лентички, чадърчета, сред които се стрелкаха, озарени от хладния им блясък, тъмните силуети на риби и калмари.

Като сляпа Раздраната перка налетя върху огромния гребенест крокодил, макар че и той целият светеше от облепилите тялото му

микроорганизми. Едва в последния миг успя да се отклони от опасната среща, припомнила си в тоя миг една стара, полузабравена среща с тая зъбата морда. Тогава, съвсем млада, все още с тигровите шарки по гърба, се бе отървала с ловък отскок, при който бе пострадала само перката ѝ.

Страшното влечуго, много по-голямо от нея, опита да я догони. Но скоро изостана. Не можеше да се мери с пъргавината на здрава акула.

Миризмата се усещаше по-силно, пърхането се долавяше по-отчетливо. Наближаваше целта. Вече ѝ бе напълно ясно къде да търси.

Но чудно! Защо от същата посока идваше и друг мирис, и друг шум? Чужд, враждебен, издаващ присъствие на човек.

После самецът изчезна. Облъхна я дъх на кръв. Засилен, опияняващ дъх.

Какво ставаше?

Всъщност нямаше нужда да проверява. Страничната ѝ линия ѝ говореше ясно, че преминаваше огромно метално чудовище, от което понякога пада нещо за ядене, но което по-често с бързото въртене на желязната си опашка нанася смъртни рани на всяка акула, която не успее да се отклони навреме.

Всичко, свързано с човека, всяко дело на човека носи смърт на целия ѝ род. Това бумтящо чудовище — също. Мирисът на кръв, на прясна акулска кръв, ставаше все по-властен, заличаваше напълно предишния дъх на очакваната нежност, превръщаше разчувстваната допреди малко акула в предишната ненаситна стръвница.

И ето, видя го. Видя премятащия се в порозовялата вода обезобразен труп на самец. За нея той вече не беше желанието кратковременен другар. Сега той беше само един голям, един лаком къс месо.

И бликащото на вълни на вълни ухание на кръв мигновено угаси любовния ѝ плам. Събуди отново за малко притъпената кръвожадност. Без да се замисля, без да си дава сметка, че този е същият, когото тъй дълго бе търсила, тя се нахвърли към него.

Но отскочи в ужас. От бездната се надигна бързо едно ново страшилище, грейнала като огнен облак бяла акула, която, без да спира, без да разучава, налага накълцания от корабния винт самец и се насочи към Раздраната перка.

То се знае, не я дочака. Плеснала с опашка, тя се понесе през вълните, ръсейки по пътя си огнени пръски.

Тежък живот! Акулски живот! Толкова рядко се среща плячка, достъпна плячка — я болна, я ранена! А врагове — на всяка крачка! Само врагове. Светът гъмжи от врагове. Нищо друго — глад и неизчислимо множество врагове?

Схванатата постепенно изостана, а Раздраната перка все още се носеше ужасена из океана.

Вече се развиделяваше, когато наближи брега. Морското светене бе престанало. След като милиардите живи фенерчета бяха потънали в дълбините, върху грозно причернялата повърхност заиграха първите проблясъци на процедената през облачната завеса предутринна здрачина.

Ставаше все по-светло. Но с друга, по-приглушена, мътна светлина. Светлината на мрачния дъждовен ден. Откъм брега, над вълните, се разлетяха неразсънени чайки и буревестници, които почваха да се вият все над едно място.

Където са морските птици, там има храна!

И тигровата акула бързо се устреми нататък. Но скоро намали ход. Оттам лъхаше на неравни вълни друга миризма, опасна и заплашителна.

За малко не се оплете и тя в опънатите мрежи. Отклони се рязко вляво и мигом обърна назад. Макар и за кратко успя да зърне омотаните в едрите бримки трупове на други акули, малки и големи, които, сковани в устрема си, лишени от движение, се бяха задушили. Десетки, стотици трупове, почващи да се разлагат.

Не беше нужно да го осъзнава, тя го чувстваше. И това беше дело на човека, на този, който, ако ѝ паднеше, щеше да разкъса, без да се подвоуми, но уви не ѝ попадеше. Този, с когото водеха вечна война, откак свят светува; с когото, уверена беше, щеше да воюва, докато се свършеше или нейният, или неговият род. Този, който срещу една-две жертви от неговото племе изстребваше стотици хиляди нейни сродници. И то не в открита борба, а подло — с въдици, с мрежи, с взрив.

А миризмата на мъртва акула прогонва надалеч всяка жива нейна сродница. Не устоя и Раздраната перка. Понесе се бясно обратно.

По-далеч! Пак в движение! Пак гладна!

Подранил корморан се завръщаше от лов с пълна гуша. Бързаше да отнесе риба на гладните си рожби в гнездото върху панданусите. Но не го достигна. Насред път го пресрещна освирепял фрегат. Риболовецът опита да се отклони. Ала нападателят беше по-бърз. Пресрещна го и го удари с клюн по опашката за предупреждение. Корморанът знаеше какво иска от него — да изплюе плячката си, та морският разбойник да я догони във въздуха и да му я отнеме. За храна на своите деца в гнездото редом с корморановото гнездо, което бе построил с отмъкнати оттам съчки. Много по-изгодно е да откраднеш наготово уловена риба или събрани съчки, отколкото ти сам да се бъхтиш. Корморанът не отстъпи. Отвърна му с удар с крило. И продължи, стиснал човка. Фрегатът налетя повторно и нападнатият отново му отбягна. Трета атака, четвърта? Грабителят побесня, несвикнал на подобна съпротива. И вече, без да мисли за грабежа, налетя за бой. Да излее яда си. Заудря го с якия си клюн по главата, по тялото.

Ала жертвата все не отстъпваше. Спусна се към морската повърхност. И понеже не се досети за готвената му уловка, фрегатът я последва. По-бързо, по-бързо.

Изведнъж корморанът се хвърли сред вълните, гмурна се, както умееше, в дълбините. Нападателят опита да се задържи, но късно. Цопна и гой след него. Отличен летец, той е неспособен за излитане от водата, обречен на вярна смърт.

И тая смърт се показва мълниеносно в двоен образ. От едната страна към безпомощно пляскащия с крила крадец се стрелна Раздраната перка, а от другата — акулата морска лисица, която ѝ бе избягала преди няколко дни далеч оттук, край поселището на морските лъвовете.

Като по-пъргава, превари лисицата. С едно лапване нагълта фрегата. Но не свари да избяга. Побесняла от глад, още по-бясна от това, че ѝ бе измъкнала плячката изпод носа, Раздраната перка, без да оцени големината на неприятелката си, вирна нос, раззина до краен предел уста и я нагълта. Нагълта я цяла-целеничка. Както му е редът — с главата напред. Но се оказа, че не може да я побере в стомаха си. Дългата лисича опашка остана да стърчи извън устата ѝ.

И така, в това състояние, победителката се оказа подходяща плячка за Самеца с гранатата, който, проследил отдалеч с ехолокатора

си кратката схватка, бе решил да се възползва от щастливия случай.

Пред смъртната опасност Раздраната перка доби неподозирана сила. Тигровите акули, привидно лениви и тромави, при нужда показват учудваща ловкост и бързина. Тя се извърна пъргаво и хукна да бяга. И може би така, преяла, с щръкнала из устата ѝ лисича опашка, не би успяла да избяга надалеч, ако раната в гръбнака не сковаваше устрема на преследвача ѝ.

Имала бе късмет. И тоя път. С увиснала от устата ѝ опашка, сякаш двуопашат звяр, тя продължи да се носи из океана, като се мъчеше да накъса на парчета задавящия я огромен залък, а в същото време следеше с всичките си сетива да не попадне срещу друг, по-силен от нея хищник. Особено сега, така обезвредена?

12.

Прогнозата за времето не предвиждаше промяна. Обаче хората на патер Себастиан ги предупредиха, че видели до самия бряг луна риба — безсъмнено лош знак. Но Циклопа не можеше да се бави повече. Всеки излишен ден означаваше хиляди долари загуба. Защото плащаше на екипажа си, плащаше и лихви по заема за закупуване на яхтата и снаряженията. Затова веднага, щом сковаха клетката за Хекуба, той даде заповед за отплаване.

Денят не предвещаваше нищо лошо. Обикновен слънчев ден. Корабът вдигна котва и пое на запад, повлякъл на буксир поддържаната на вода с няколко прикачени варела дървена клетка, в която стоеше тихо и кротко пленената косатка.

Ева, която я примами вътре, поиска да остане до нея, върху клетката, близо до новата си чудовищна приятелка. Но когато шефът ѝ видя кръжащата наоколо бяла акула, заповяда веднага да се прибере на борда.

А Ева се тревожеше, сериозно се тревожеше. Кашлицата ѝ вече беше преминала, ала сега кашляше Хекуба. И нейната кашлица изглеждаше много по-тежка. Човекът е винаги на въздух, а морският бозайник — повече под вода. И там клетото животно, непознаващо дотогава, до допира с човека, това страдание, се давеше мъчително, издигаше се все на повърхността, където слънчевите лъчи отново подлютяваха едва заздравелите рани от предишното жестоко обгаряне.

Личеше си, че има висока температура. Това издаваше ясно учестеното ѝ дишане, съвсем непривично за такива великани.

Клетата! Ева я бе обикнала за това кратко време. А виждаше, не можеше да не го почувства, че и косатката ѝ отвърщаше със същото. Може би и с повече. От никого другото вече не приемаше храна, играеше само с нея. Циклопа опита няколко пъти да я замести в лагуната. И все безуспешно. Хекуба винаги го изблъскваше към брега, не враждебно наистина, внимателна, но неотстъпчива. Отказваше въобще да се занимава с други. Само с Ева. Та какво не правеха вече

заедно? Езда, скокове, танци. И ръкостискания, при които и без това малката женска ръка едва задържаше огромната лапа на косатката.

Ева внимаваше само едно — да не попадне около опашката ѝ. Боеше се, не без основание, че огромната ѝ другарка може и да не си знае силата.

Циклопа бе скочил във водата да я измъкне насила, когато тя си бе сложила главата в отворената уста на хищницата, докато в същото време я чешеше успокоително по венците около зловещо остриите ѝ зъби. То се знае, не бе успял. Без да прекъсва играта, Хекуба го бе изтикала с плавник извън лагуната.

Върхът на изкуството им се оказа номерът с фуражката, капитанската фуражка на Циклопа, която не друг, а той самият на шега постави върху главата на пленницата си. И тя я издуха леко през дихалото си, вдигна я във въздуха, и то така, че да се застои на място, без да отлита, без да пада. Само да виси на метър над главата ѝ. Като някакъв факир — Голиат.

— Вие сте родена дресьорка — бе подметнал някой.

Но Ева знаеше. Това не беше дресура. Дресурата е друго — налагане една воля над друга. На човека над животното. А тук имаше дружба, взаимно разбирателство, желание да се угоди на другаря.

Яхтата се носеше по своя път на малка скорост, а подир нея, в леко запенената ѝ диря се влачеше, като се поклащаше плавно, теглената клетка със затворената вътре косатка.

На двеста-триста метра напред лудуваха делфини. Две манти, малка и голяма, подскачаха над водата, подобни на ескортиран от изстребител тежък бомбардировач, отгоре черни с кореми от бял емайл. Корифени с неописуеми разцветки, подобни на живи спектри преследваха ята летящи риби. Вдясно, на не повече от половин миля, пускаха фонтани стадо кашалоти — единични, наклонени наляво водни пръски. Летяха птици. Като че ли закачен над мачтата, позираше огромен албатрос. Сякаш изкуствен. Дори по въртенето на главата си наподобяваше повече играчка, отколкото живо същество.

Редом с клетката Ева съгледа някаква белезникава маса с оловни отблясъци. На големина колкото Хекуба. При изплуването ѝ по-близо до повърхността я разпозна. Акулите са царете на морето, бялата акула е цар на царете.

Това беше Схванатата. Наистина, по-бавна от сестрите си, но достатъчно бърза да следва кораба при тоя му ход.

Ева я наблюдаваше неспокойно. Дали щеше да нападне?

Но не нападнаше. Явно, смущаваше я дървената решетка, зад която се намираще толкова месо и тъй неподвижно. Боеше се не от косатката, а от някоя нова човешка подлост.

Потъваше надолу, сякаш се стопяваше в морската синина, после отново изплуваше. И то тъй близо, че по гърба ѝ се виждаше как играе мрежата на пречупените от вълните слънчеви лъчи.

Някога са вярвали в това — щом акула следва кораб, значи някой ще умре на борда.

Безспорно, тая не предвещаваше нищо. И все пак, опасна беше — поне за Хекуба.

Привечер, преди още барометърът да покаже някаква промяна, закован на „хубаво време“, Ева забеляза изчезването на птиците от порозовелия небосклон, по който полазваха изкривени облачни нишки като гигантски отскубнати нокти. Може би се прибираха за сън на сушата. Но изчезнаха и делфините. Кашалотите свиха на север, изгубиха се и те от поглед. Дори и бялата акула потъна в дълбините. И мантите, и корифените, и летящите риби. Морето опустя съвсем.

Тогавя Циклопа заповяда:

— Затваряй люковете! Ева се прибра бързо.

— Какво има?

— Барометърът пада! Катастрофално!

И сам хвана руля от дежурния да отклони кораба от пътя на приближаващия, внезапно зародил се тайфун.

— А Хекуба? — пошепна смутена Ева. Той се сопна:

— Сега мисля как да спася яхтата. И хората. Затова не ми пречете на мостика! А се прибирайте!

Без да го вижда, цялото ѝ същество усещаше приближаването на нещо страховито, някакво заплашително напрежение. И задух. Неусетно цялото небе се бе опушило. Океанът просветваше с мрачен сивкав блясък, сякаш не вода, а люспестата кожа на тръпнецо исполинско влечуго. В далечината се трупаха плътни облаци като тъмно синя стена, която бързо се носеше насреща им. И откъм нея, огрявана от мъждукащите сияния на още безшумните мълнии,

достигна някакъв стенец звук, който се усилваше всеки миг. Лъхна ги вълна от хладен въздух като изблъвнато дихание на дълбините.

Настъпващата стена се уплътни, разчлени се. Откроиха се грамади от черни облаци с кехлибарени очертания, под които се стелеха ниско над водата дрипави мъгли. Започнаха да се долавят откъслечни отзвуци на гръмотевици.

Вълните нарастваха бързо, източваха се, заострени, разпенени. Корабът взе да накуцва, подмятан от безредния им танц.

Тогава плисна и дъждът. Но не отвесно, както се полага, а хоризонтално, понесен от побеснелия вихър, който плющеше като камшик. Облаците надвиснаха толкова ниско, сякаш да ги докоснеш с ръка. Яхтата зариваше нос във вълните и пред нея се разперваха ветрила от пяна. Стеснилият се кръгзор полудя. Заподскача и той нагоре-надолу, наляво-надясно. А дъждът плющеше и тропаше по каютите като картечница.

Какво ли ставаше с клетката? Здрава ли бе още? Можеше ли да оцелее и клетата затворничка в нея?

Мълниите следваха една подир друга и в огнени спирали се завинтваха в кипналата бездна, близвайки полуделия хаос с адските сияния.

А като по чудо над кораба, дори в тоя ад, в тая бясна схватка между въздуха и водата, между небето и океана, албатросът продължаваше да прелита, безчувствен като истински автомат. И да оглежда наоколо с резки отсечени завъртвания на главата си.

Вече не беше и вятър, не беше и буря. Уплътнен от скоростта и от понесените водни пръски въздух удряше със силата на прибойна вълна. Грохотът ставаше все по-оглушителен. Морето не ревеше, то гърмеше, надвикваше тъгнежа на гръмотевиците. Отвътре, от каютата, този грохот се сливаше с пукота на дървените стени, със стоновете на мачти и ванти, със зловещото скърцане на корпуса. Като ръждясала панта.

Водните хълмове подхвърляха кораба с такава сила, сякаш решили да го разглобят до винтче. Цялата палуба се люшкеше, обливана от запенените съскащи вълни, които протягаха своите кристални езици в настойчиви опити да близнат в бездната всеки, който им се мерне.

Смазана от пристъпа на морската болест, Ева лежеше обезсилена на койката, като гледаше само да не падне от нея. Безучастна. Съзнаваше, че иде краят. И имаше само една мисъл, едно желание — да свършва по-скоро!

Ала не свършваше.

Вятърът внезапно утихна. Спря дъждът. Но океанът вече бе освирепял. Отвсякъде връхлитаха вълни, по-право водни могили, които се тръскаха безредно една в друга. От всички посоки. Къси и стръмни. Всъщност вече не и могили, а кристални стени с пропасти между тях.

Та това е „Окото на урагана!“ — помисли си Ева. — Центърът му. Откъдето трудно се намира спасение.

Край! Нека! Нека е по-скоро!

Чудно беше как виждаше. Наистина, нощта бе настанала. Но очите ѝ, привикнали вече, различаваха какво става навън.

По-добре да не го бе видяла. Страхотна водна стена се издигна над борда тъй внезапно, като че ли изригнала от бездната. И в нейния кипнал зъбер Ева зърна кичур саргасови водорасли.

После яхтата литна във въздуха, понесена от невидима исполинска ръка.

Това, което последва, не беше трясък, не беше гръм. То беше въздушен взрив над границите, до които можеше да го долови човешкото ухо. Усети го цялото ѝ същество. Полетелият кораб изведнъж спря, стените се разлюляха, после се нагънаха пред очите ѝ, масичката се отскубна от скобите.

Морската болест изчезна мигновено. Ева лежеше, ударена зле, но с пълно съзнание, върху невероятно укротилия се под, изхвърлена от койката. И може би само изхвъркналата ведно с нея възглавница предпази главата ѝ от пръсване при страшния удар.

Нямаше нужда да ѝ го каже някой. Яхтата се бе блъснала в риф. Безсъмнено — разбита. Дори в тоя грохот се чуваше, или само се усещаше, как клокочи водата, която нахлуваше в трюма през пробойната.

Инстинктът за самосъхранение, еднакъв при животните и при човека, бе притъпил изцяло морската болест, бе ѝ дал неподозирани сили за борба. Ева опита да отвори вратата. Не ѝ се удаде. Заяла бе. А през счупения илюминатор нахлуваха порои вода.

Нима трябваше да загине тъй, удавена като мишка, в тясната каюта?

Учуди се, когато успя да се провере през невероятно тясната пролука на вратата. Пълзешком се добра до палубата. И там, прегърнала с отчаяно напрежение планшета, огледа наоколо. Бурята не преставаше. Та всъщност това не можеше да се нарече буря. То беше нещо, за което няма име. Клокочещ ад от разлюлени водни зъбери и бездънни ями.

А корабът се поклащаше като везна, набучен по средата върху рифа. И вълните, ту отляво, ту отдясно, преминаваха над палубата, смитайки всичко по пътя си: хора, пейки, въжета.

Ведно с тия, които бяха оцелели, Ева запълзя към мостика, догонвана от вълните, които посягаха да я сграбчат в ледените си обятия.

Достигна го, вкопчи се почти вцепенена за безполезния вече щурвал. И видя. Заловен за разговорната тръба, Циклопа изстрелваше една подир друга сигналните ракети. Защото радиорубката, откъдето можеха да изпратят призив за помощ, беше напълно залята. А всички бяха убедени, че вече никой няма да ги види, нито ще поиска да се притече на помощ. Защото дори и да поискаше, не би могъл да помогне. Обречени бяха.

И все пак не униваха. Бореха се. Та те не бяха случайни хора. Ездаци на акули не губят тъй лесно самообладание. Преценили набързо, в мълчаливо съгласие, едва удържайки се във въжета и пристройки, всички се отправиха към единствената неотвлечена от бурята спасителна лодка.

Нямаше нужда да я спускат със скрипците. Тя и без това лежеше на вълните. С големи усилия успяха да се настанят вътре и да я откачат от стойките. В същия миг следващата вълна ги вдигна върху гребена си. Сякаш хвъркнаха върху облак от пяна.

Но не се преобърнаха. Заловиха веслата, насочиха се срещу вълните. Но срещу коя вълна? Та те връхлитаха отвред.

Ева се залови да изгребва нахлуващата вода. Но се сети.

— Ами Хекуба? — изкрещя тя.

И се изправи, за да погледне нататък, където очакваше да види клетката с косатката.

Ей това кратко отпускане, това изправяне реши всичко. Налетялата вълна я близна леко с протегнатото си пипало и я увлече със себе си. За миг я отнесе на двадесетина разкряча от лодката.

Улисани да спасяват собствения си живот, уплашените хора дори не погледнаха подир нея. А може би станалото не бе достигнало до съзнанията им, затъпели от преживяванията. Гребяха, напрегнаха всички сили в борбата със стихията. Това е то — крайната необходимост.

Единствен разбрал, единствен Циклопа не остана безучастен.

— Наляво! — изкрещя той с нечовешки глас. — Обръщай!

Никой дори не погледна към него.

— Чувате ли? — дереше гърлото си доскорощният им шеф. — Гребете към Ева!

Ала те не чуваха, не искаха да чуят. Улучили бяха някакво подреждане на вълните, срещу които опитваха да се насочат. И съвсем не възнамеряваха да им подложат борда си.

— Обръщай! — не спираше Циклопа, побеснял от безсилна ярост.

И се хвърли да изтръгне веслото от ръцете на най-близкия гребец. Но оня не го пусна. Изрита нападателя си с крак.

В този миг Циклопа зърна отново Ева. Безредните вълни я бяха подхвърлили до самата лодка.

Преценил мигновено, той се приведе, посегна да я хване, за да я извади.

Не успя.

Следващата водна грамада помете и него, подхвана го върху кипналия си гребен.

А той беше отличен плувец. Не изгуби самообладание дори сред тая адска стихия.

Вълните, а вълни ли бяха те или размятани водни каньони, го подмятаха настървено към черното, сипещо водопади небе. После изведнъж го запокитваха в зиналите между тях провали, запълнени с две педи кипнала пяна, която покриваше раменете и главата му, която го задушаваше. И трябваше да изчаква следващия хребет, който да го измъкне нагоре, та там, от върха му, да поеме отново въздух.

И да се озърне. Като от кристална канара. Понесен от вълната, той успяваше да се подхвърли като делфин над нея, да се завърти

около себе си и да разгледа морето околоръст.

Веднъж-дваж! Уви, все напразно! Нещастницата не се виждаше никъде. Не се виждаше и лодката.

— Ева! — крещеше, заглушен от грохота на урагана, Циклопа. —
Ева!

Едва сега прозрял какво означаваше тя в живота му.

13.

Това за морските твари беше дар от небето — пиршество, каквото не бяха и сънували. Трагедията, както я наричат хората, всъщност е ежедневие за природата. За едни трагедия, за други щастие. Бурята вилнееше някъде на юг, но и далечните ѝ отгласи все стигаха дотук. Огромни водни насипи налитаха към брега ведно с необичайно високия прилив. Те заляха трупове на косатките, върху които пируваха орляци морски птици и раци, отмъкнаха ги обратно в морето. А течението довлече някои от тях пред лагуната, във владенията на ослепената акула чук.

Миризмата на мъртвото месо, разкъсвано от хиляди месоядци, лъхаше навред. Мамеше с непреодолима сила и населението на лагуната. То се знае, едни от първите, които я усетиха, бяха акулите: малки и големи, пясъчни, бавачки, тигрови, пък и Еднооката, която все още не бе свикнала с неприятното чувство, че половината свят се губеше от погледа ѝ. И все предпочиташе да се крие из кораловите подмоли, където в сянката и през деня се виждаха отворени венчелистчетата на полипите и където от всяка дупка се подаваха мустаци на лангусти и омари, а по таваните висяха с коремите нагоре огненочервени риби скорпиони, които усещаха близостта на твърдата стена със страничните си линии и, ще речеш неподвластни на земното привличане, се пристрояваха към нея като към пода.

Еднооката не устоя повече. Зашари ниско над дъното, все още боязливо. При нейното приближаване се разбягваха не по-малко възбудените от нея, но много по-страхливи коралови риби. Муре-ните с толкова големи зъби, че не могат да си затварят устата, вече съвсем излезли от дупките си, се врътваха бързо назад. Шарещите над пясъка в търсене на зарилите се змиорки морски змии се разлитаха на всички посоки като духнати от вятъра златни панделки. Амфиприоните се напъхваха сред пипалата, даже в устата на актиниите, а кардиналовите риби — между бодлите на ежовете диадеми. Дори старият групер, подал огромната си дебелобърнеста глава, рязко се дръпна назад. А ято

млади риби ежове мигом се струпа в плътно бодливо кълбо, което никой хищник не би нападнал.

Ала акулата не ги и погледна. При носещото се ухание, което обещаваше ситост до пресищане, нямаше намерение да си губи времето с такива бодливи мръвки. И продължи нататък, накъдето я насочваше еднометровата ѝ ноздра и откъдето страничната ѝ линия усещаше възбудената врява на ония, които я бяха преварили.

Не можеше да се владее повече. Макар и с половин видим свят тя се устреми нататък, подплашила все още колебаещите се пред протока за лагуната лакомци: риби, октоподи, раци, та и плъзналите по дъното морски звезди.

До самия край на външния риф бе спрял трупът на Белязания. Една огромна трапеза, около която се трупаха неканени хиляди, милиони натрапници. Не гощавка, а направо вакханалия, кървава оргия, в която не можеше да се разбере нищо. Хаос от блъскащи се тела, всяко от които се мъчеше да откъсне по-голяма за неговите уста мръвка. И все пак имаше някакъв ред. Въпреки бъркотията никой не дръзваше да оспори първенството на акулите. Дори и тук всички им правеха път. Те налитаха светкавично, впиваха челюсти с вирнати носове, разклащаха настървено глави, друсаха се с цяло тяло, докато отрфнат налания към месо и отстъпваха, колкото да го погълнат, след което отново впиваха зъби. Всякакви акули: бели, тигрови, пясъчни, чукове, лисици — отвред, от дълбините, от крайбрежието, вече преяли или току-що пристигнали мършавци с прилепнали към гръбнаците коремни.

Сини акули и акули мако, по-нетърпеливи, неуспели да се вредят в блъсканицата под водата, се мятаха върху обърнатия нагоре корем на жертвата и там, преди да се отърколят отново сред вълните, успяваха да отгризат полагаемата им се хапка.

А кълвящите отгоре птици, покрили трупа напълно в такова множество, сякаш една връз друга, побягнаха при тяхното нападение, отново кацаха на предишните си места, дори доволни, че акулите бяха разкъсали дебелата кожа на мъртвата косатка и бяха направили подстъпна откритата се сланина и месото. Какви ли не птици: чайки, корморани, буревестници, фрегати. Те се виеха с оглушителен крясък и плясък на крила, блъскаха се, удряха се и гледаха да натъпчат гушите

си, за да отлетят тозчас към гнездата си, където ги чакаха, и те вече преситени, малките им.

А под водата, невидима отгоре, но не по-миролюбива, кървавата делба не спираше. Издебнали отдръпването на някоя акула, баракудите се стрелваха напред, отскубваха това, що им се полага, и отскачаха назад да си го изядат на спокойствие. Объркали стопаните си, в навалищата сновяха лоцмани и прилепала, зобаха изтърваните от устата на покровителките им по-дребни мръвки и после дълго търсеха хищници за своя род, към чиято свита да се присламчат, докато огладнеят наново. Дори предпазливите мурени се бяха престрашили и след дълго дебнене успяваха да се промушат в суматохата, да грабнат дела си и да бягат тозчас към скривалищата си. И риби ежове; и миксини, които бързаха да се вгризят в оголените тъкани; и скариди, малки като странни насекоми и големи колкото кривите раци, които бяха облазили отвред гигантския труп; и ту побледняващи, ту потъмняващи октоподи; та дори морски звезди, кой знае как успели да се доберат до плаващата планина от месо. И облаци по-дребни риби, които пърхаха наоколо да докопат някоя трошица от угощението на по-силните.

Вярна на акулската си предпазливост, акулата чук направи само един кръг наоколо. Повече не устоя. И макар че не виждаше половината от пищната гощавка, се хвърли право напред. За беда тъкмо в тая невидима половина в тоя миг се оказа Схванатата.

Гладувала дълго, побесняла от глад, след като цял час бе плувала насам с най-големи усилия, на каквито беше годно скованото ѝ тяло, бялата акула се бе насочила направо към целта, без да поглежда по-малките си сроднички, които дори в тая суетня успяваха да я забележат и да отскочат от пътя ѝ.

Единствена Еднооката не я видя, а в непремерения си устрем се удари в хрилете ѝ с набучените по ослепения си очен израстък шипове на скатове.

Схванатата не устоя срещу това предизвикателство. Раззина зъбатите си челюсти и само с едно мръдване отгриза частта от чука на акулата със сляпото око. После, не поглеждайки я повече, впи трионените си зъби в косатката.

В жестоката вакханалия никой хищник не усети новата струя кръв, която бликна от обезобразената акулска глава. Ако я бяха

усетили, частта на Еднооката щеше да бъде решена веднъж завинаги. За нейно щастие, тя успя да се измъкне незабелязана. Отцяло ѝ се бе пиршеството. От болка, от загуба на кръв. Имаше само едно желание, един нагон — по-далеч от настървеното множество, от побеснелите си роднини. Да се махне, да се скрие, да се защити — къде да е?

И ръсейки подире си алени облаци, акулата чук се втурна обратно в лагуната. За миг зърна как един амфиприон мъкнеше донесено от вълните късче месо, пет пъти по-голямо от него, към своята актиния, как го пусна сред пипалата ѝ и след това ведно с нея почна да го огризва. Видя и връщащата се от угощението преяла мурена, която тоя път мина съвсем непредпазливо покрай дупката на стария меру, и как изчезна като по вълшебство, всмукната от огромната му уста.

Единствен меру не се бе поблазнил заради обилието на месо да напусне замъка си, предпочел да се възползва от последиците на всеобщата пресита, като докопа някоя и друга преяла жертва. Не току-тъй бе доживял до тая старост. С присъщата си предпазливост щеше да живее още дълго в тоя свят, тъй безмилостен към слабите и неблагоприятните.

Еднооката имаше цел — една тясна пролука в основата на мадрепоровия масив, през която минаваше мощно подводно течение. Имаше нужда от укритие. Но всяко друго укритие можеше да се окаже фатално, смъртен капан, защото, за да диша, тя трябваше да се движи във водата. А там самата вода щеше да се движи и да промива хрилете ѝ.

Ранената акула успя да достигне скривалището си. И се намъкна вътре. Наистина, тесничко беше. Принуди се да прилепи към тялото дългите си плавници. Свикнала на движение, създадена за вечно движение, тоя път тя стоеше скована, като в затвор. Но на сигурно, в безопасност, при това с достатъчно кислород, свряна в неудобната дупка, подобно на меру, тя щеше да дочака оздравяването си.

Трябваше да го дочака!

Искаше да живее. И щеше да се бори за това. С цялата си акулска стръв и жизненост.

14.

Сграбчена от вълната и всмукана в падината между две сблъскани водни планини, Ева едва успя да запази съзнание. И главно — самообладание. Знаеше, че е под водата, че не бе сварила да си поеме дъх и че трябваше миг по-скоро да излезе на повърхността, само дето не знаеше къде е тази повърхност, къде е горе и долу в тоя подмятащ я бесен безпорядък.

Стори ѝ се, че мина цяла вечност, докато с най-големите усилия, на които бяха способни мускулите ѝ, ѝ се удаде да се измъкне от плътната вода. Но ужас! И сега не можа да вдъхне, да пречисти задушните си дробове. Над това, което можеше да се нарече вода, се мяташе дебел пласт пяна, негодна за дишане, не по-малко опасна смес от въздух и вода.

Изглежда, това вече беше краят. В пяна не се плува, пяна не се диша. Веднъж на ски Ева бе попаднала с главата надолу в преспа пръхкав сняг.

Преди удавяне човек си припомнял целия живот. Тя няма време за целия, само за това изпитание — когато трябваше да диша сняг, когато щеше да се удави в сняг. И добре, че свари да се хване с ръце за ските, които се бяха задържали над преспата, та успя да се спаси.

А сега нямаше ски, нямаше нищо, в което да се залови. Само вода и пяна!

Трябваше да направи нещо, какво да е, само да не стои бездейна! Не секунди, частица от секундата сега решаваше всичко. Решаваше живота ѝ.

Впрочем живот ли бе нейният?

Но над разума, над отчаянието надделя инстинктът. Не току-тъй природата го е заложила във всяко свое творение. От амебата до човека. Безусловната си наследствена заповед.

Без да го съзнава, без да си спомня после как го е направила, Ева преодоля страха от бездната и се потопи още повече във водата, след което с рязък замах се отхвърли нагоре, изскочи от водата, главата ѝ

проби пяната и за миг, подобно на делфин, тя успя да напълни дробовите си с живителния въздух. После — втори път, трети път? Докато следващата водна грамада я повдигна нагоре, нагоре-нагоре, сякаш да я изстреля в шибачното водни куршуми черно небе. И да я измъкне за малко от коварната пяна. Да се надиша както трябва.

Впрочем не успя да се надиша. В следния миг корабокрушенката се озова отново в прегръдката на две вкопчани вълни, отново сплъстените едни върху други мехури покриха главата ѝ. И тя отново трябваше да подскача по делфински, за да не се удави.

Е, добре! Щеше да подскача, но докога? Докога щяха да стигнат силите ѝ? Минута, две, час — а после? Щеше ли някога да спре тази буря? Буря! Каква буря бе това? Ураган! Нима можеше да се назове с човешка дума това нечовешко беснееие на стихиите? Ева сякаш бе попаднала в някаква космическа каменотрошачка, която я подхвърляше на всички посоки, блъскаше я с хиляди стоманени чукове, превърташе я, смилаше я в безчувствената си жестокост.

Някога, преди години, лодката ѝ бе застигната от ледохода в реката. Снегът в планината се бе стопил изведнъж и придошлата река бе повлякла сковаващите я дотогава ледове в неколкометров трошляк, който се подмяташе по-мътната вода, сбиваше се в цели ледени хълмове, вълнуваше се, кипеше. И блъскаше с метални удари крехката лодка. Блоковете я притискаха от страни, подхлъзваха се над нея, промушваха се под нея.

Такива ѝ изглеждаха вълните сега — като ледени блокове. Подвижни, гъвкави, пластични. Но не по-меки. Тласкаха я като ледени буци — тъй плътни и тъй студени. Лъхаци мраз. Бурята бе извлякла от дълбините студените водни маси. Малки и големи вълни, закръглени или изострени като стъквени лезвиета, оголени все едно полиран метал или покрити с пяна, сякаш навети със сняг. И в същия безпорядък, и със същата безстрастна настървеност за унищожение.

И като че ли другото не стигаше, та и това. Една странична вълна плисна отгоре ѝ купчина водорасли като великанска къделя, която я омота цяла с лигавата си жилава вълна. Скова ръцете и краката ѝ, намъкна се в устата ѝ. Водорасли и пяна! Нима можеше да издържи повече, така преуморена, зашеметена от тая сатанинска въртележка! Нагоре-надолу, двадесет метра надясно, двадесет метра наляво. И пак?

И пак? Но тоя път обратно. И все различно, без никакъв ритъм, без никаква закономерност. До оглупяване?

А тя, вече не самата тя, а инстинктът, единствен още мъждукаш в подсъзнанието, продължаваше да издава своите заповеди до мускулите — да движат ръцете, да подхвърлят тялото над пяната, да дишат?

Навярно вече и инстинктът бе угаснал, навярно в следната секунда премаялото ѝ тяло щеше да се отпусне на произвола на вълните, когато пръстите ѝ докоснаха нещо различно от водата.

Преди тя да осъзнае, че е дърво, пръстите ѝ сами се бяха вкопчали с непускаща хватка в него.

Дърво! То можеше да бъде греда, можеше да бъде весло, можеше да бъде клонка, довлечена от бурята. Можеше да бъде спасение или последна жестока подигравка на съдбата.

Не беше подигравка. Удържа я. За пръв път от толкова време тя намери опора в този ужасяващ безопорен свят. Залови се и с другата ръка за него, увисна върху му. Сякаш срасна с него.

Почти изгуби съзнание. Но безсъзнание, в което може би единствени ръцете ѝ бодърстваха, грижеха се за цялото тяло, не пускаха. Не пускаха. Навярно и след смъртта ѝ щяха да държат.

Когато се опомни, тя усети с крак и друго дърво. И трето. Видя и над главата си една такава греда.

— Клетката! — почти изкрещя Ева.

Случаят я бе отнесъл до косатката.

Наистина, неизчерпаеми са човешките възможности. Тя сама не повярва как бе успяла да се покатери над дървения кафез, извън ледената вода. Покатери се, просна се по очи, заловена с ръце и крака, праметнати под решетката. Вълните продължаваха да налитат, преливаха над гърба ѝ, блъскаха я, но вече безсилни да я откъснат от опората ѝ. Вече високо над задавящата пяна.

Сети се изведнъж. Ами Хекуба? Къде беше Хекуба? Какво правеше сега пък тя?

И чу. Макар че не можеше да допусне, че ще го чуе сред грохота на стихията. Чу кашлицата на болната косатка. А всъщност не беше само кашлица. Беше и нещо друго. Някакво бълбукане, гъргорене. Безспорно от дихалото ѝ. И усети ударите по клетката. Не от вълните. Удари на плътно тяло в дърво.

Тозчас си даде сметка. Затворена в клетката, косатката не можеше да регулира дишането си, при това нарушено от белодробното възпаление, с пристъпите на вълните. Тъкмо когато трябваше да поеме дъх, при подема на вълната, клетката потъваше и притисваше гърба и главата ѝ надолу.

Нямаше съмнение. Болният гигант се давеше. И в отчаяните си опити за спасение блъскаше с плавници дървената решетка, която го обезсилваше още повече от болестта. Напразно! Клетката нарочно бе направена яка, да държи затворена тъкмо такава огромна пленница.

И щеше да загине! Не можеше да се освободи сама. Трябваше някой друг, някой човек да ѝ отвори. А кой друг човек имаше тук — освен Ева?

Тя трябваше да помогне!

Тъжна мисъл се мерна в съзнанието ѝ. Тя и без това беше обречена на гибел. Дори върху клетката. Защо преди да загине, не опиташе да спаси едно друго същество?

И бавно, търпеливо, пропълзявайки сантиметър по сантиметър по хлъзгавата, подмятана от бурята дървена скара, Ева докосна скобите, които придържаха вратата.

Добре, докосна ги. А после?

Силите ѝ все не достигаха да ги отмести така, заяли от ръждата. При всеки неин опит те се изплъзваха от премръзналите ѝ длани.

И все пак, дори в тая сатанинска люшканица, тя успя да размисли. Прецени при кое поклащане на клетката би могла да очаква отпускане на скобите. И в такъв миг натисна. Първия път не успя. Но при втория желязната кука отскочи. Ева се премести на втората. По същия начин освободи и нея. Вратата се преметна, откри изхода. И Хекуба след съвсем кратко поколебаване бързо съобрази. С мощен тласък на опасния плавник изскочи навън.

Сякаш чакал само това, в следната секунда дървеният кафез се удари в рифа. Разби се на парчета, които се запремятаха, начупени и преплетени, из кипналите въртопи.

Ева излетя встрани, подхваната от следващата вълна, която я преметна няколко пъти и я понесе към брега.

Дори не размисли, дори не разбра. Нямаше време да схване, че това трябваше да бъде краят. Остави се безводна на съдбата.

И почти в несвяст усети как някакво меко тяло се мушна под нея и я извади над водата. Колкото да вдъхне отново. Друга вълна пак я смете обратно. Ала Хекуба повторно я измъкна на повърхността. Тоя път не остави да я измами морето. Понесе дребната си приятелка, закрепил я на главата си с такава ловкост, с каквато балансираше топката на носа си при игрите им в лагуната.

Кашляше, даваше се, но не спираше, не изоставяше скъпия си товар. С неподозирано умение успяваше да я закрепил върху хлъзгавия си гръб. Може би както някога, когато бе изнесла след раждането му своето първо дете, което така и не можа да направи първото си вдишване, родено мъртво. И го бе придържала три дни поред, докато ѝ го отмъкнаха глутница акули мако.

Ева не можеше да издържи дълго върху главата на кашлящото и лъхащо вътрешна жар дихало. Затова предпазливо, доколкото можеше, пропълзя трите метра, които я отделяха от гръбния плавник, и се вкопчи с ръце и колене в него, гърбом към връхлитащите вълни, сред които Хекуба се носеше бързо, по чудо успяваща да намери пролука между тях, където те не връхлитаха тъй настървено.

Плискана от водните пръски, клетата корабокрушенка постепенно се опомняше. Даваше си сметка за станалото. За невероятната си борба със стихията, за още по-невероятното си спасение от косатката. И сърцето ѝ, изцедено от предишната скръб и преминалите изпитания, отново се изпълваше с нежност. И благодарност. И обич. Към тоя доскоро съвсем непознат, чужд хищен звяр. Към тая „тигрица на океана“.

15.

Огромната китова акула усети свръхкалмара Откъснатото пипало, който шареше в дълбините под нея. Усети го със страничната си линия по бумтежа на мощната му помпа, като претърсваше водните простори. Поначало той отбягваше повърхността. Особено денем. Сега ловуваше дребни калмари — дребни според неговите мерки и според мерките на китовата акула. Най-много два метра дълги.

Ала акулата не беше в състояние да предвиди какво ли можеше да му хрумне в следната минута. Нямаше доверие на тези лигави исполини. Предпочете да се махне по-скоро от ловното му поле. Не че се боеше много. С нейния ръст и по-едър калмар не би изглеждал опасен враг. Но не желаше излишни разправии. Сега диреше две неща: храна и спокойствие. Толкова месеци бе прекарала на океанското дъно в зимен сън. Дори и да не бе спала, дори да бе поискала, не би могла да яде. Хрилните ѝ цедилки по това време се атрофират и не задържат дребната си плячка. Дишането почти изчезва, сърцето едва бие. Почти мъртва. Студена като самата вода. Тъй студена, че дори свръхчувствителните топлоуловители на калмарските опашки не могат да я открият.

Спала бе месеци поред, ако можеше да се нарече така това полумъртво съществуване, без спомени, без съновидения. Самотна в черната бездна.

После организмът ѝ по собствения си календар бе издал заповед за събуждане. Пулсът се бе учестил, хрилете бяха запомпали водата. И тя трябваше да тръгне отново на път, за да диша. Хрилните мрежи бяха израснали отново и цялото ѝ тяло бе обхванато от ненаситен глад. Всяка година, все по това време. Откак се помнеше. А помнеше отдавна. Такъв гигант не израства за година-две.

Макар че и тя отбягваше повърхността, при заплахата отдолу предпочете да се изкачи там. При това облаците полупрозрачни крилоноги охлювчета, които пърхаха припряно с ципести крилца,

също се бяха издигнали нагоре, замъглили водата с неспокойна опалесцираща мътилка.

Акулата раззина уста, три метра широка като бездънна пещера, застлана с петнадесетина хиляди зъбчета, все едно ситни сталактити и сталагмити, и пропусна през нея водния поток, който, преди да се изтече през хрилните отвори, остави в гъстата им цедилка всичко живо, което пърхаше в него.

При всяко отваряне на устата ѝ дузина пъстри черно-бели лоцмани мигновено се намъкваха вътре, за да попощят полепилите се около зъбите паразитни веслоноги рачета. И щом усетеха, че приближава затварянето ѝ, мигновено излитаха навън, за да се пристроят отново пред носа ѝ, възседнали вълната ѝ на водното триене.

Охотата на гиганта беше гигантска, но и богатствата на морето отговаряха на нея. Накрай китовата акула усети приятната тежест в стомаха. И в сладко блаженство се отпусна на повърхността, наподобила облепен с морски жълъди и бели лишеи скала.

На двадесетина крачки от нея прецеждаха по същия начин живата супа двете манти, майката и детето. И пред тях играеха лоцмани, и под техните коремни плуваха, почти залепени за тях, множество прилепала. Под закрилата на странните си покровители те се чувстваха в безопасност. При това под тяхното прикритие имаха възможност да се приближат незабелязано до своята плячка. Всъщност тъкмо това правеха и те. Докато повелителките им пируваха с голите крилати охлювчета, прилепалата отскачаха от коремите им, лапваха някоя заляпала се рибка, улисана в гонитба на охлювчета, нагълтваха я и пак се подреждаха на предишните си места.

Изведнъж старата манта трепна, доловила бумтежа на приближаващата моторна лодка. Тя размаха плавници-крила и отплува нанякъде ведно с детето си.

Китовата акула не помисли да бяга. Уверена в своята неуязвимост, необезпокоявана от повърхността през милионите години на своята еволюция, тя продължи да се излежава, плакната от равномерно прииждащите вълни.

Катерът угаси мотора и продължи напред по инерция, явно с намерение да доближи жертвата си незабелязано. Желанието на тъмнокожите ловци съвпадна с желанието на гигантската риба. Само

едно помрачаваше пълното ѝ бездейно блаженство — китовите въшки около щръкналата ѝ гръбна перка. За да намали омразния сърбеж, да изстърже мъчителите си, тя реши да се почеше в кила на лодката.

Харпунерът, по-черен от другарите си, това и чакаше. Вдигна ръка със замах. Но от разклащането на лодката, при което той едва се удържа прав, харпунът се отклони и вместо в хрилете попадна в левия гръден плавник.

Никой не разбра дали дивечът им усети болка. Защото с нищо не издаде това. Продължи все тъй настойчиво да се търка в дъното.

Харпунерът се приготви отново, замахна. Ударът сполучи — до самите хриле. Но след първия удар акулата се бе подготвила за втория. Острието не можа да пробие опънатата от болката кожа, прегъна се в нея като тънка ламарина.

Хората се развикаха недоволно. Капитанът наруга недоумяващия мерач, който, посрамен и разярен от неуспеха, се реши на това, за което само бе слушал от стари моряци. Скочи направо върху акулата, грабнал вързаната с яко въже стоманена котва, и притича по гърба до равната ѝ, подобна на исполински сом глава. И там, легнал по очи, опита да забие импровизираното си оръжие в горната ѝ устна. Макар и по-мека от останалата кожа, котвената кука не можа да я пробие. Бе ръждясала, облепена с морски жълъди, се бе притъпила.

Харпунерът изглеждаше досетлив ловец. Вместо да се връща по обратния път до моторницата да търси истинска въдица, а за това време кой знае какво можеше да хрумне на жертвата му, той започна да наточва куката в грапавата акулска кожа, подобна на едър гласпапир.

Смаяна от нахалството му, акулата го разглеждаше с неправдоподобно малкото за величината ѝ око, на вид тъй смислено и живо, неподходящо живо за това лениво туловище, да разбере какво прави.

Прииждащите вълни смиваха от главата ѝ оцветилата я като мътна кръв ръжда от куката. В лодката хората бяха зяпнали от изненада пред дързостта на другаря си. Дори капитанът беше престанал да ругае.

Харпунерът отново се приведе над раззиналата уста-пещера и с рязък замах впи острието в дебелията устна. И вече убеден, че е направил всичко както трябва, с два скока се метна на борда. Наистина навреме. Защото в същата секунда отпуснатото лениво страшилище

като по чудо се преобрази. Подскочи от болка, подобната на петметров полумесец опашка се размаха с неочаквана мощ, та едва не потопи катера, и го понесе с пълна скорост напред.

Ловецът бе предвидил и това. Тозчас оправи въжето и го пусна да се размотава от макаратата, на която беше навито. Сто, сто и петдесет, двеста метра. Тогава даде знак и моторът заработи леко. Теглено от гигантския дивеч и противодействащия мотор, въжето се опъна като струна, затрептя от напрежение. Мотористът прибави нови обороти на витлото. И още? И още?

Ала лодката, с тонаж двойно на акулата, не можа да устои срещу нейната невероятна сила. Продължи да се плъзга подире ѝ с кърмата напред, като витлото ѝ пенеше в безсилна ярост водата.

Цяла миля ги мъкна подире си акулата. И видя насреща си двете манти. Какво ѝ хрумна при тази среща, но изведнъж реши да промени посоката. Заби отвесно надолу.

Отклоненото въже наведе борда, водата взе да прелива вътре. Явно, теглена от оная сатанинска мощ, щеше да отмъкне в бездната цялата лодка.

И капитанът се намеси. С два удара на брадвата срязва въжето. Пожертва и котвата, и скъпото корабно въже, за да запази катера. Ала не можа да го запази.

Влачен на буксир, той се отнесе настрана, мина над малката манта, която не свари да отскочи навреме. Пресиленото витло докосна върха на крилото ѝ, резна го като нож. Водата порозовя.

Видяла всичко, усетила кръвта и мъчителния стон на рожбата си, старата побесня. Превъртя се и с един замах на крилото преобърна лодката. Всички моряци се изсипаха в морето.

Тъкмо това ги спаси. Защото в следната секунда след страшен скок във въздуха, литнала като древен птеранодон, мانتата се стовари с цялата си двутонна тежест отгоре ѝ, начупи мачти и надстройки, нагъна перила и бордове, смаза компаса и руля, после, и тя зашеметена от страхотния удар, но доволна от отмъщението си, отплава настрани, повела след себе си и детето, готова да го брани до смърт срещу привличаните от мириса на кръвта акули. Не погледна ловците, които, уплашени и мокри, бързаха да се покатерят върху повредения си катер, по-далеч от ужасиите на океана. За нея враг беше лодката, не хората. Те представляваха нещо като прилепалата към корема ѝ.

А китовата акула с котвата в уста продължаваше да се гмурка все по-дълбоко и по-дълбоко, развяла подире си като вимпел на победата отрязания край на въжето.

16.

Циклопа лежа дълго върху натрошените корали, захлупен по очи, с кървящи рани по тялото и по лицето, докато успее да си даде отчет къде се намира. Трябваше да се повдигне малко на лакти, за да види налитащите вълни с пречупени гръбнаци в рифа, обезсилени, и тогава да си припомни всичко: и ужасния циклон, и корабокрушението, и спасителната лодка, падането на Ева във водата и неговия несполучил опит да я спаси.

При това му движение пълчищата раци се пръснаха уплашени и за секунда изчезнаха от поглед. Едни се намъкнаха в дупките си, други мигновено се зариха в пясъка, като оставиха непокрити само поставените на дълги стълбчета очи, като пясъчни перископи.

Човекът помнеше само това — как се бе борил с побеснялата стихия, как го бяха подмятали и мачкали връхлитащите отгоре му водни грамади? Само това — освирепелия воден хаос. После паметта му се губеше. Какво се бе случило после? Блъснал ли бе главата си в нещо, или всичко бе станало тъй бързо, че не бе оставило следа в съзнанието му? Бе се видял захвърлен върху брега, почти пребит от страшния удар, но с достатъчно сили да пропълзи по-далеч от вълните, които продължаваха да го заливат — тоя път в настойчиви опити да го придърпат отново със себе си, да го запремятат в гърмящия им бял насип в прибоя.

Впрочем какъв насип? Същински ад от смесени вода и въздух, и адски бяс, сборище на хиляди демони. Не му се ставаше. Хубаво му бе така, проснат по очи, без никаква мисъл, обезсилен, с несравнимото чувство, че отново лежи върху родната твърд, извън враждебната чужда стихия. Грохотът на океана вече не го плашеше. Може би не го и чуваше. Може би той го приспиваше още повече, преминал в странна грохотеща тишина. Нали това е тишината — когато не можеш да различиш отделния шум?

Лежеше без мисъл, без чувство. С единственото сладостно съзнание, че още е жив? Жив? Жив?

А защо ли?

Защо му бе нужен повече животът? Нямахше нищо: нито бъдеще, нито минало. По-добре да не го бе имал — това зловеццо минало! По-добре да го бе забравил. Но не забравяше. Злото не се забравя. Щастнето — може, мъката — никога.

Тая страшна мъка, кошмарът на нощите му. От оная вечер, когато загуби всичко. Дотогава беше като другите — въобразяваше си, че е щастлив. С другата Ева, някогашната Ева, която той обичаше и за която си въобразяваше, че също го обича. Танцуваха прегърнати, влюбени, когато избухна пожарът. Луксозният локал блестеше в светлини и багри. И разкош. В действителност — разкош от пластмаса. Тя не се запали, тя се взриви като динамит. Огънят заслепи празнуващите, и те, невиджаци, се втурнаха като подплашено стадо към изходите. Жарта подпали дрехите им. Също — изкуствени тъкани. Знаете ли как гори човек в такива дрехи? Като неугасима факла. Пластмасата не гори. Тя се стопява, полепва по кожата във връщ слой, който не може да се избърше.

Ева, оная Ева, почна да се задушавя. Припадна в ръцете му. Нима можеше да я остави, а той да се спасява? Без да размисля, метна сакото си върху главата ѝ да предпази поне нейната красота от убийствената жар и я понесе на ръце. Впаничените хора се блъскаха, газеха се, прекатерваха се един връз друг. И си пречеха, задръстили изходите като жива, вайкаща и крещяща от ужас запушалка.

Съобразил мигновено, той се вмъкна в асансьора, който още работеше. Но по пътя и асансьорът пламна. Зафуча, запръска нажежени пластмасови капки, които се забиваха в плътта като огнени куршуми. Въпреки всичко спасителят все пак успя да се измъкне, премаял от жар, усещаш как кожата му се спича жива. Успя да изнесе скъпия си товар на улицата. Задушен, полусляп, но щастлив. Защото Ева беше почти невредима, с незначителни обгаряния по нозете.

А той още там изгуби съзнание.

В болницата разбра, преди да му го кажат. Беше ослепял с едното око. Между омоталите главата му бинтове беше оставена малка пролука за оцелялото око. В бинтове лежеше овързано цялото му тяло.

Два месеца го лекуваха, докато раните позаздравяха. А Ева не дойде да го види. Нито веднъж. Той се безпокоеше най-много за нея. Жива ли е, здрава ли е? Питаше, разпитваше. Накрая една медицинска

сестра му го каза. Годеницата му дошла в болницата на следния ден след нещастieto. Попитала лекаря. И като разбрала, че годеникът ѝ, ако оживее, ще остане едноок и с обгорено лице, без да каже нищо, си отишла. Отнесла си обратно и цветята, които му носела.

Когато махнаха превръзката му и видя в огледалото новото си лице, подобно на еднооко сбръчкано чудовище, той я оправда. Нима можеше да ѝ се сърди за това, че не бе свързала живота си с такава грозота? Той самият се отдръпна от огледалото с погнуса, какво трябваше да направи една нормална жена? Макар и жив, вече бе мъртъв за нея. По-добре, че не го бе видяла! Поне да го запомнеше като някога, да запазеше един хубав спомен.

Не я и срещна повече, не я и потърси. Чу, че се е омъжила. Нека бъдеше поне тя щастлива! Какво от това, че за да спаси нейната красота, го бе пожертвал своята? И щастieto си?

Неусетно почна да се развиделява. Болезнена дрезгавина полази по небосклона. И крушенецът едва сега забеляза, че облаците се бяха разнесли и над него лежеше ясно небе, по което догаряха последните звезди. Забеляза, че и бурята почва да утихва. Раздвиженият въздух вече не налиташе като всепомитащо наводнение, утихнал бе, превърнал се най-сетне в това, което хората обикновено наричат вятър. Но талазите не се укротяваха. Дори обратно — нарастваха все повече и повече. Вече докосваха захвърления на брега човек, заливаха го. И се надигаха още по-нагоре. Та му се наложи, волю-неволю, да пропълзи още няколко метра по-навътре.

Скоро водата го достигна и тук. Циклопа разбра. Трябваше да стане, да стори нещо! Това вече не беше само бурята. Към бурята прибавяше мощта си и приливът.

Той се изправи, изкуцука няколко крачки навътре. Навътре? Насреща му лъсна пак вода, наистина не тъй разярена, както от наветрената страна, но все вода. Море. Оказа се, че случаят, щастлив или злорад щеше да се разбере сетне, го бе запокитил върху един малък коралов риф, тясна камениста ивица, дълга тридесетина метра и широка десетина. Впрочем при отлив можеше да става по-голяма. Но сега имаше прилив и спасителната му суша всяка минута се смаляваше.

Докога ли?

Крушенецът огледа кръгозора. И не видя нищо освен разбунтувания океан и малкото коралово късче сред него, част от рядката броевица подаващи се над водата рифчета. Това беше сега неговият свят. Отвъд грохотещия прибор, бълващ гейзери пръски, в които искреше многоцветна дъга, навремени се мярваше кърмата на разбитата яхта. Само кърмата, която след всяка вълна се отдръпваше по-назад и потъваше по-надолу. Докато изчезна съвсем, завлечена нанякъде от подводните течения.

И никаква следа от спасителната лодка, от екипажа му. Никаква следа от Ева!

Ева!

Тази мисъл го душеше за гърлото като орлови нокти. Какво бе станало с Ева? Дали бе успяла да се качи в лодката? Или?

И ако ѝ се бе случило нещо, нещо лошо, нещо зловещо, имаше ли смисъл той да мисли за своето спасение? Не беше ли по-добре да легне на земята, да изчака безпощадно настъпващия прилив, който безсъмнено щеше да залее малкото късче суша. С побеснелите си талази, с настървените си, гладували досега в дълбините хищници.

За косатката се сети, когато зърна премятащите се из приборя останки от клетката ѝ. Надеждата тозчас се прокрадна в душата му. Греди! От тях става сал? А салът сега значеше ако не спасение, то поне опит за спасение?

Не можа да ги достигне. При всеки опит да ги наближи, вълните го отхвърляха освирепели назад. И по ръцете и краката му избликваша нови рани от ударите в острите корали.

Трябваше да изчака укротяването на морето. Ако дотогава приливът не го залееше, ако не го удавеше.

Той седна върху най-високата скала на тая малка суша, метър по-висока от останалата неравна повърхност на рифа. Под нозете му зееха като кратерчета входовете към подземията на пясъчните крабове. Ако не друго, тук имаше поне храна. Тия раци са много вкусни. Стигаше му само да мушне тояжка в дупката, да притисне с нея плячката си, а после да изгребе отстрани пясъка.

Ала това щеше да стане после, при отлива. Не сега. Сега му предстоеше друго, по-важно, съдбовно.

Приливът се надигаше все по-нагоре, безчувствен и безпощаден, обливаше вече нозете му. Все по-нагоре и по-нагоре.

И видя подмятаната в плитчината, сред кипналата пяна, зелена костенурка, не успяла да избяга коварната суша, с разбита в скалите коруба. Сред увисналите ѝ вътрешности се виждаха едри жълти яйца.

Циклопа нагълта няколко от тях сурови. Да по-залъже глада си. Повече не можа. Стана му тежко. После извлече мъртвото животно до камъка, на който седеше, да му се намира в запас. Ако не откриеше начин да си запали огън, щеше да го яде сурово. Какво са правели маймунските му прадеди, преди да изнамерят огъня?

Над морето се стрелна орляк буревестници, ниско-ниско, докосвайки водните гребени, сякаш бягане с препятствия. Буревестниците били душите на удавените моряци — такава е поверието. Дали сред тях се намираха и неговите хора?

Над главата му прелетя фаетон, най-красивата океанска птица, разпуснала дългите си опашни пера като шлейф. Тя също не му вдъхваше надежда. Знаеше клетият корабокрушенец, че и фаетонът не издава близост на земя. Защото навлиза на стотици километри в морето.

Загледа го почти със завист. Заради крилата му. Ех, ако имаше крила! Пък да литнеше, да огледаше. Да подиреше Ева! Та ако ще би да намереше само трупа ѝ. Да не го оставеше на морските лешояди?

Водата вече заливаше и камъка, върху който беше седнал. И Циклопа стъпи отгоре му прав. Губеше напълно надежда, определил времето така, на око, по височината на слънцето. До най-големия прилив оставаха още два-три часа. Тогава нямаше къде да се качва повече. Двуметров воден слой щеше да покрие рифа. Само два метра, но напълно достатъчни да го погубят.

Тогава забеляза, че с повдигането на морското ниво гредите от клетката на косатката почваха да се прехвърлят през рифовата бариера. Той се спусна нататък да ги пресрещне. Хвана една и я довлече до малкото си владение, останало вече само две квадратни педи. Закрепи я за него да не я отвлече водата. Докара и втора?

Тогава зърна лодката. Подхвърляна от вълнението, с нацърбени бордове, с дъното нагоре, тя прелетя над заплашително приближаващия прибой и премина покрай него.

Колко усилия, колко нови рани му струваше борбата с тая лодка — да я задържи, да я преобърне с кила надолу, да влезе в нея, да

изгребе водата с шепа, да нагласи вътре двете греди. И мъртвата костенурка.

Ако не бе го преживял, друг път не би повярвал, че това е възможно, че е по силите на един човек. При тези вълни, които, макар и омаломощени, все още имаха достатъчно сили да го запокитят отново сред кипналата пяна. Да начупят и лодката, единствената му надежда сега.

А не беше лодката на екипажа му, беше друга та спасителна лодка, която бурята беше отнесла от борда преди корабокрушението.

Седнал в нея, по-право вкопчан с ръце и крака за седалката, той едва се удържаше да не излети навън при страшното люшкане. Не можеше и да помисли за управлението ѝ така, без весла и платно.

Това беше първата му грижа: весла и платно. С колко мъки, с колко усилия успя да поиздялка една греда с помощта на джобното си ножче и да я закрепил като мачта, върху която вместо платно опънал ризата си. А здравата половина на костенурчената черупка прикачил към другата греда, едновременно за рул и гребло. Нарязал месото на ивици и го окачил да съхне. За по-дълго време. Нямаше представа колко още щеше да се лута из океана. И дали щеше да му падне друга такава плячка.

Свечеряваше се, когато свършил работата си. И се прострял обезсилен в дъното на лодката, преуморен, но странно доволен.

Колко прав е бил Диоген! Човек се нуждае от толкова малко. Имал си древният философ и бъчва, и канче. Но като видял едно дете, като пиело с шепа, захвърлил канчето. Оказало се, че и то било излишно.

Циклопа сега разполагаше не с бъчва, а с лодка. И в нея се побираше цялата му вселена, една малка вселена, запокитена сред бушуващия воден ужас.

17.

Ева едва се удържаше с вкочанени ръце и нозе в хлъзгавия плавник на косатката. Гърбът ѝ, плискан от преливащите вълни, се бе вледенил и тя с мъка възпираше порива си да се обърне. Не го правеше, защото се боеше, че ако го изпуснеше веднъж, повече нямаше в какво да се хване. Бушуващият край нея океан ѝ вдъхваше страх, такъв страх, какъвто по-рано не познаваше.

Нощта отминаваше. Вятърът омиташе последните облачни парцали, които се носеха ниско над самата повърхност. Бурята видимо отслабваше. Или циклонът се бе отклонил от пътя им, или Хекуба знаеше добре как да се измъкне от яростта му. Над сребърния диск на луната, трептяща от морската влага, сияеше лунна дъга, някакъв недействителен, изтъкан от прозрачни багри мост по небето, проснат от кръгозор до кръгозор, който неусетно се стопяваше, разтваряше се в заревото на настъпващата утрин. И океанът вече не беше тъй черен, не беше син, не беше и зелен като вчера. Макар и под просветващото синьо небе той изглеждаше индигов, лъскаво тъмно индиго прозираше през размятаната бяла мрежа на пяната.

А косатката се носеше все напред и напред към някаква само ней известна цел. Пъргаво, неподозирано умело се изкатерваше и спускаше по водните хълмове с явно разбираемото намерение да предпази ездачката си от шипащите им гребени. Мощна, устойчива сред този безпорядък, вдъхваща увереност. И в същото време тъй уязвима, тъй безпомощна да се справи с мъчителните напъни на кашлицата, раздираща гърдите ѝ, подобно на огромна бъчва, в която се търкаля насипан чакъл. Ева усещаше с цялото си тяло всяко нейно идване. Усещаше как се тресе силното туловище в пристъпите на убийствената треска. Усещаше и пулсът на сърцето ѝ, необичайно забързан, сякаш многосилов мотор на катер.

Виждаше клетата, че приятелката ѝ е болна, тежко болна, но как можеше да ѝ помогне? Човешките вируси се предават лесно на още неизработилите у себе си имунитет делфини. Безобидни при мъничкия

човек, те могат да погубят такъв исполин. Колко нелепо! И в тоя случай човешките лекарства щяха да помогнат, то се знае, в нечовешки дози. Ала откъде да се сдобие с такива лекарства?

Колко ли бяха плували така, сред ревящия океан, под жарещите слънчеви лъчи? Ева не можеше да си отговори. Грохнала от преумора, замаяна от клатенето, тя имаше само една мисъл — да се държи, да не се пуска! Да не се пусне!

Може би бе заспивала така, вкопчана в „косата“ на Хекуба, може би бе спала дълбоко, може само да бе задрямвала за миг, но не пускаше.

Виж, това вече не беше сън. Вълните наистина се укротяваха, заприличваха на вълни, опитващи да се построят в някакво подобие на редици. И надеждата все повече се прокрадваше в сърцето ѝ. Бяха се спасили от бурята, нямаше съмнение. Спасила я бе Хекуба, милото кръвожодно чудовище, но как после щеше да се спаси от спасителката си? Къде я носеше Хекуба? Този въпрос сега излизаше на преден план. Не ли сред някое друго косатско стадо, сред своите подобни, където съвсем не беше мястото на един човек? И как щяха да я приемат другите косатки? Какво щеше да прави тя сред тях, дори ако не я разкъсаха на часа? Дали я смяташе свое дете? Или съзнаваше, че е различна?

И отново се унасяше в кошмарната си умора.

Океанът постепенно просветваше. Някъде в далечината играеха делфини, но щом усетиха приближаването на вековния си враг, изчезнаха към хоризонта. Навярно така бягаха от пътя им и по-едрите риби: тонове, платноходи, акули.

Наоколо им, видими в прозрачните гребени като в аквариум, се стрелкаха сребристи рибки, профучаваха над главите им свистящи като куршуми калмарчета и подобни на едри водни кончета летящи риби.

А това? Това наистина беше фрегат. А фрегатите не се отдалечават от сушата. Той се носеше ниско над вълните, без да ги докосва, и ловеше изхвъркващите от тях риби и калмари.

После съгледа тъмното облаче към кръгозора. Скоро разбра, че не е никакво облаче, а кръжащите птици. В такова множество те се събират само над суша.

Значи имаше суша!

С целия нагон на сухоземния жител Ева се приведе нататък. Земя, земя! Дали усети по някакъв тайнствен начин, направо от съзнание в съзнание, волята на приятелката си, или тъкмо тази беше нейната цел, но Хекуба явно се носеше натам.

Може би с последни сили. Защото от време на време намаляваше устрема си, дори се поваляше на хълбок, тялото ѝ сякаш се вдървяваше, но после изведнъж трепваше и размахваше трескаво опашка, поемаше напред.

Напред — към сушата!

Наоколо прехвърчаха все повече птици, улигани в риболов. И скоро под неспокойно пърхащата им тълпа Ева видя приборя. И скалистия бряг зад него. И премятащите с в пяната тъмни тела. Камъни или?

Позна ги — лудуващи тюлени. Но, види се, усетиха и те страшния си враг. Защото с неподозирана бързина се втурнаха към спасителния бряг, достигнаха го и заподскачаха върху обливаните от водата скали като чудовищни бълхи. Подплашени от тях, гнездящите птици се разлетяха още по-възбудено, засенчиха небето.

Ала Хекуба не се отклони от пътя си. Продължи. После се насочи към един тих залив, съвсем подобен на лагуната, където бяха играли с Ева. Навлезе вътре. И спря. Застоя се секунда-две неподвижна, после изхриптя през дихалото си като стон. И се преобърна на гръб.

Ева се озова във водата. И да искаше, не би могла да помогне. Как? С какво? С какви сили? Та тя самата едва се държеше над водата, от която по тялото ѝ се полепваха лигавите нишки на водораслите, дърпаха я, сякаш не желаеха да я пуснат.

После стъпи на дъното, застлано с режещ чакъл от мидени черупки, морски звезди и ежове, обрасли със zostera. Едва успя да се удържи за хлъзгавия, обливан от вълните камък, обсипан с бодливи морски жълъди, по който се разбягаха пълчища мокрици и грееци се на слънцето крабове.

С последни сили тя се просна отгоре му. Заспа мигновено. Заспа непробудния сън на смъртно уморения човек.

Никога не би могла да каже колко бе спала — часове или дни. Защото когато се събуди, беше пак привечер. И океанът извън залива

бучеше все тъй сърдито. И птиците грачеха все тъй оглушително. А откъм тюленовото лежбище долиташе същият непреставаш рев.

Ева седна на чакъла, обхванала колене с ръце. Какво диреше тук? Цялото тяло я болеше, трепереше като в треска. Ала не беше от треска, беше от студ. Тя скочи и заподскача на място да се сгрее. Дрехите ѝ вече бяха изсъхнали. А това можеше да стане и за час, и за денонощие.

А Хекуба?

Ева се изкатери на един камък. Косатката беше жива. Заела отново естественото си положение, тя кръжеше близо до брега като часовой. И мъркаше. Както там, в тяхната лагуна.

— Хекуба! — извика Ева. — Моята Хекуба!

Косатката я чу. И трепна. Опита да подскочи над водата както порано. Не успя. Едва подала зъбата глава над повърхността, и отново се отпусна. Отмаляла. Нямаше съмнение — още беше болна.

Всъщност какво бе правила Ева? Цялата борба със стихията бе изнесла на плещите си Хекуба. При това болна. Заразена не от друго, а от тая, която спасяваше.

Дали щеше да оздравее?

А трябваше! Трябваше! Ева не би могла да преживее загубата ѝ. Тук, в тая пустош, сама?

По какво ставаше? Къде отиваше великанската ѝ приятелка? Изоставяше ли я?

Косатката наистина се отдалечаваше. Ето, излезе от залива. Дали пък не искаше да се нахрани с някой тюлен? Но не. Тръгна наляво, не надясно, където шумеше тюлененото поселение. Изчезна от поглед.

Сбогом, Хекуба! — помисли си Ева. — Не ти се сърдя! Ти свърши доброто си дело. Вече можеш да се върнеш при своите.

И с клюмнала глава се покатери на една по-висока скала да огледа оттам, от високото, околността. Смая се от картината, що се откри пред очите ѝ. То не беше сборище на отделни животни, то направо беше един жив плътен килим, застлал брега така, че не можеше да се види земята под него. Сякаш морето продължаваше и извън бреговете си, но затрупано с дебел слой сухи водорасли, които се люлееха безредно от преминаващите под тях вълни.

Ева с труд различаваше отделни индивиди в тази обща, външно неразличима маса. Най първо — по-едрите мъжкери, вирнали глави

сред ухажващите ги самки и ревящи непрестанно. Ту на една, ту на друга страна, срещу всеки съсед.

Тя опита да се приближи към тях незабелязано. Всъщност сега те бяха единствените ѝ съседи. Едни от най-досадните съседи, които бе имала. Глъчката им беше тъй оглушителна, че Ева не можа да чуе и собствения си глас. Знаеше, че птиците над главата ѝ също грачат, но техният грач се губеше, заглушен от врявата на морските лъвове.

Тя пристъпваше крачка подир крачка. От камък на камък. Но достигнала ги на стотина стъпки, крайният самец обърна към нея глава. И изрева заплашително. Разбута самките, но не излезе пред тях. Не посмя. Защото усети как съседът му посегна към една от неговите самки.

Корабокрушенката не продължи повече. Знаеше, че мъжкарите са нападателни към хората. Слушала бе, че ако се наведе и запълзи като тях, няма да я закачат, ала не опита това. Отложи го за друг път, след като позакрепнеше малко.

Почна да ги наблюдава отдалеч. Вълните продължаваха да налитат, все още огромни, ала това съвсем не смуцаваше тюлените, които играеха безгрижно, подхвърляни от прибоя. Само малките не се осмеляваха да се отдалечат от брега и се търкаляха безгрижно в плитчините.

А врявата не пресекваше. Джавкаха се помежду си и съскаха заплашително женските. И самците трябваше постоянно да ги разтърват, след което отново почваха да се зъбят един на друг. Скимтяха децата, попаднали по пътя на завръщащите се от водата плувци.

Толкова животни, толкова темпераменти! Едни непрекъснато се заяждаха със съседите си, други лежах безгрижно и се прозяваха шумно, трети се чешеха ту с една, ту с друга лапа, четвърти стояха с вирнати глави и високомерен изглед на присвитите си очи. Някои майки кърмеха децата си, други изблъскваха грубо, озлобено опитващите да бозаят от тях чужди деца, трети търсеха с призивно мучене отлъчилите се от тях палавници.

А встрани от другите една майка бе положила глава върху трупа на малкото си, навярно смачкано от тежките туловища на възрастните или пък удавено от скорошната буря. С такова отчаяние, такава неизразима мъка!

Ева усети сълзи в очите си. Колко мъка! Защо има толкова мъка по света? Лежеше сиротницата, неподвижна като статуя, някаква животинска „Пиета“, нито първата, нито последната в света.

Над тюленовото поселение, на втория етаж, се простираха колониите на морските птици, които излитаха шумно и прелитаха с храна за излюпените си пилета или за мътещите си другари. А наоколо опитваха да се прокраднат чайки, готови всеки миг да отмъкнат от някоя заляпала се птица я малкото, я яйцето ѝ.

Ето, една успя. Грабна яйцето в клюн и отлетя настрана, изпратена с гневен крехот от ограбената и от близките ѝ. Ала никой не я последва, никой не посмя да изостави своето гнездо, защото тозчас дебнещите отстрани други чайки щяха да се възползват от отлъчването им.

Удачливата крадла кацна на камъните и с добре заучено движение, без да се колебае, удари яйцето в камъка. После се залови да обира лакомо съдържанието му, като в същото време опитваше да гони налитащите свои сроднички, които все посягаха да си поделят нейната законна плячка.

Сред тюлените настана нова олелия. Навлезлите във водата животни забързаха презглава към брега. И Ева видя виновничката за тая паника. Един голям черен плавник преряза вълните.

Акула?

Не, не беше акула. Тя не е нашарена в черно и бяло. Косатка! Дали пък не беше нейната Хекуба?

Една морска лъвица изостана от другите, като пицеше пронизително, догонвана от хищницата.

Тогава от множеството се отдели един мъжкар. Ева безспорно не знаеше, че това е Черния, пък и да го знаеше — какво би могла да помогне или да попречи на случая?

Черния се хвърли във водата с неподозирана за големината си пъргавина, гмурна се, изплува и се метна между самката и нападателката, захапа я в безполезна саможертва за плавника. Длъжен беше да го стори. Водач не значи само права, водач преди всичко значи задължения. Ева тозчас се поправи мислено: при животните?

Косатката го тръсна леко от себе си, после с един скок го захапа през средата. Не откъм главата, както прави обикновено при нагълтване на плячката. Защо ли?

Трагедията за едного често носи щастие на другия. Стария, който при настаналата суматоха се бе изправил на лапи с наострени уши, преценил мигновено, преплува набързо до лежбището. Тоя път никоой не успя да го превари. Той премина на два скока чакълестата ивица, като пътем смаза едно неуспяло да се махне навреме тюленче, и зае мястото в някогашния си харем. Изправи се с вирната глава преобразен. Не допреди малко умърлушеният старик върху Скалата на излишните, а — отново самоуверен самец с дързък поглед, с накъсани мустаци и безброй рани и белези от предишните битки. Той нададе победоносния си рев, огледа се свирепо да види дали няма да се покаже някой съперник и в знак на притежание захапа леко за врата най-близката самка, която най-бързо бе забравила предишния си съпруг и повелител, която първа бе пристъпила да спечели благоволенията и нежността на новия. Който впрочем съвсем не беше нов. И може би тъкмо затова го бе посрещнала тъй ласкаво — защото не го бе забравила още.

Ева си тръгна обратно. Потисната. Недоволна. От всичко. От цялата уредба на света.

И зърна изхвърлената от вълните кукла. С мокри дрешки и разпилени коси като русалка. Но здрава, съвсем запазена. В неудържим порив тя я вдигна и притисна към гърдите си.

— Ма-ма! — изплака куклата.

Кой знае откъде я бяха довели теченията, а механизмът ѝ още действаше.

Ева не можа да се удържи повече. От очите ѝ покапаха сълзи. И тя се отпусна върху чакъла, като обсипваше с целувки малкото пластмасово личице. Задавена от спомени. А гърбът ѝ се тресеше от несдържани ридания.

И чу. Можеше да различи призива ѝ сред хилядите други звуци на морето. Изправи се. Достигнала допустимото за величината ѝ плитководие, Хекуба я викаше с нежни подсвирквания. Изглеждаше по-добре, по-жизнена, по-бодра. Вече не кашляше тъй мъчително. Преодоляла бе и тя болестта.

И Ева, обърсала набързо сълзите и прегърнала куклата, нагази във водата към нея.

Едва тогава видя полумъртвия тюлен в устата ѝ, който, облян в кръв, правеше отчаяни опити да се измъкне от безпощадната ѝ захапка.

Стъписа се от жестокостта, показана в цялата си голота пред очите ѝ. Понечи да се върне.

Тогава Хекуба пусна Черния. И той, омаломощен, понечи да побегне.

Видяла, че приятелката ѝ стои безучастна, косатката го хвана отново. И отново го пусна пред Ева. И трети път, и четвърти?

Най-сетне корабокрушенката проумя. Не можеше да има друго обяснение. Хищницата я смяташе свое дете. И като всяко безпомощно дете я учеше да ловува. Така котката упражнява котенцата си с уловената мишка. И лисицата, и тигрицата?

Ева закри очи с ръка и забърза към брега.

Не след дълго Хекуба се върна отново. Отново изцвърча нежния си призив. Тоя път Ева разгледа добре устата ѝ. Не беше тюлен — някаква риба.

Риба! Виж, това можеше!

Едва сега тя усети мъчителното усукване в корема си. Едва сега си даде сметка откога не бе яла. И нагази във водата. Погали челото на Хекуба. Умница! Убедила се бе, че това не е рожбата ѝ. Освен това бе съобразила, че морският лъв не е хапка за устата на една жена, и ѝ бе предложила подходяща плячка. Една добре угоена корифена.

Милата! Не стига, че я бе спасила от бурята. Ами сега беше поела върху си и грижата на ангел хранител. Как бе успяла да прецени, че приятелката ѝ не може да се сдобие сама с храна?

Какъв „инстинкт“ — както казват учените — ѝ го бе подсказал? И можеше ли да се нарече така тоя низ от необясними постъпки, тая снизходителна грижа към същество не от своя род, към по-слабо чуждо същество?

Ева се озърна. Преди малко бе видяла изхвърлено върху чакъла острие на акула трион. То можеше да ѝ свърши хубава работа сега, така, без нож, без нищо. Намери го скоро, встрани от мястото, където лежеше куклата. С негова помощ отрязва късче от рибата. Сложи го в уста. Какъв противен вкус! Но трябваше! Защото освен от храна имаше нужда и от вода. Ален Бомбар препоръчва сурова риба или изцеден сок от нея.

Успя да глътне само една хапка. Повече не можа. И се сети за другото. Имаше часовник, чието стъкло беше изпъкнало. Знаеше, че ако го напълни с вода, то се превръща в лупа. С тая лупа щеше да

запали огън от изхвърлените по камънаците вече изсъхнали водорасли и съчки. Щеше да се нахрани добре с печена риба.

И всичко това благодарение на Хекуба.

18.

То беше божа казън, то беше гняв Саваотов! Да беше Содом или Гомор, Бог не би ги наказал тъй жестоко. А то — едно малко туземно селище, което още не бе вкусило от покварата на големия град. Имаше само два велосипеда и толкова транзистора. Но патер Себастиан заповяда и тях да захвърлят в морето. Та да не остане никакво творение на Изкусителя, да отклони някак от паството си връхлетялото зло.

Нов беше за тия места мисионерът, дошъл от вътрешността на страната да помага на бедните си братя. Да ги учи на четмо и писмо, та да разбират сами що пише в Светите книги. Да проумеят самите те силата на Разпнатия, да молят сами от Божията майка помощ и крепкост за понасяне на страданията. Да следват Христовите повели, тъй чужди за техните все още езически душици.

Намразиха го ония, дето раздаваха тук закон и правда, своя закон и своята правда. Задето винаги оневиняваше с незнание простъпките на енорияшите си; задето изобличаваше всеки опит на дошлите търговци да излъжат в цената тия прости деца на природата. Задето все намираще довод да не допусне ни хотел, ни завод да замърсят нито душите, нито водите на своите хора.

Види се, не ги бе опазил. Някакъв грях тежеше, страшен грях! Негов или техен, или на дедите им. Та чак сега ги осъждаше. А отде да знае — дали не и заради ония киноснимачи, които той не прогони. Ония нарушители на божия ред, които е трябвало да прогони. Да спере цялото село и с камъни да ги пребият. Както в библейски времена?

Та как не го позна? Кой друг можеше да бъде техният „шеф“ освен самият Велзевул? Тъй отвратителен на лице, едноок и куц! С такива сквернословия! Навярно оттам идеше всичко. Задето патер Себастиан изгърпя богохулствата му. И не защити, както се полага, вярата си.

Те бяха докарали и болестта, и стихията. Веднага след отплаването им. Отначало неколцина само хремясаха, повтресе ги,

покашляха. Та и патер Себастиан с тях. После налетя ураганът, помете половината колиби, изкорени кокосовите палми, издави кокошките и прасетата. Дори две жени отнесе с вълните.

А когато водното бедствие отмина, когато грейна слънцето и народът излезе да потяга съборените си жилища, да сади нови палми, почна морът. И вече не само хрема и кашлица. Болните, един подир друг, допреди час здрави и читави, изведнъж се тръшваха в леглата, а то какви легла след бурята, мятаха се в огън, бълнуваха и се задавяха от кашлицата. До днес Бог бе прибрал при себе си, отървал от земните мъки, точно дванадесет души. Колкото апостолите му. Мисионерът едва сварваше да ги опява, самият той останал без сила след болестта и с патерици заради раните от акулата. Но злото нямаше да спре дотук. Повечето от хората бяха все на легло. И колко от тях щяха да оцелеят — само Бог знаеше.

Та и храна нямаше. Не само здравите, и болните трябва да хапнат нещичко. Прасетата и кокошките — издавени, орехите — обрулени и отнесени от пороите, запасите — прогнили.

Оставил им бе Милостивия само риба, само това, що дава морето. На лов ходят здрави мъже. Но колцина бяха останали те. Двама-трима, прекарали болестта, които едва се тътреха. И патер Себастиан. Въпреки че нищо не разбираше от риболов, трябваше и той да тръгне с тях. Длъжен беше. Бог го бе поставил тук да осигурява не само духовна храна, но и телесна.

Четирима бяха излезли с кануто. Все добри ловци. Мисионерът повече щеше да работи с веслата. Той беше ловец на души, не на риба. Ала сега, види се, трябваше и това да научи.

Тоя ден щяха да ловуват с прилепало. С него се хваща едър дивеч. Я костенурка, я акула, я дюгон. Ако уловяха дюгон, месото му щеше да стигне за цяла седмица. Но тия животни вече се срещат рядко. Изтребени, наплашени.

Лодката се носеше бързо по притихналата повърхност на лагуната, а рибарите, подканяни от свещеника, шепнеха полугласно в хор молитвата си:

— Света Мадоно! Защити ни от зъбите на акулата и от шиповете на каменната риба! Дай ни сполука! Да се свети името ти во веки веков! Амин!

Над главите им прелитаха фрегати, дебнещи завръщащите се птици към гнездата си, хе там, на брега на запад. Буревестниците — по пясъка, кормораните — по панданусите. Сребристи чайки дебнеха да се примъкнат до някое гнездо, та да отмъкнат я яйце, я пиле.

А във водата лудуваха делфини. Изглеждаха сити и доволни. Подскачаха по два, по три едновременно, премятаха се и се гмурваха ту напълно безшумно, ту с плисък, както пожелаеха. Явно, само за игра. Гонеха се, прескачаха се.

И Свадливата беше с тях. Но не ѝ се играеше. Схванатият от артритата гръбнак заболяваше при всеки опит за скок. Затова предпочиташе по-тихи забавления. Предпочиташе да занимава детето си, да го учи на сложната делфинска наука, да му предава богатия делфински опит. Делфините нямат книги. Всяко знание трябва да се изцвърчи с писък от един на друг, да се покаже с пример.

Патер Себастиан я видя ясно под водата. С един замах тя хвана отзад една бодлива скорпена и следвана от сина си, се спусна към дупката, където се бе скрила избягалата им змиорка. И там започна да тика шипестата риба в отвора. При тая неочаквана поява на опасните шипове змиорката излетя като куршум навън. Делфинчето чакаше само това. Захапа я през средата, а майка му пусна на свобода изгубилата ума и дума скорпена. Повече не им бе нужна. А бодлите ѝ, изглежда, не бяха по делфинския вкус.

При вида на тая неподозирана съобразителност мисионерът почна да се кръсти:

— Колко чудни са делата ти, Господи!

Рибарите не обичат близост на делфина. Затова и кануто на мисионера отплува по-далеч от стадото на Свадливата. И когато се убедиха, че са се отдалечили достатъчно, най-старият, най-опитният се залови да подготви живите си въдици. До борда, вързани за него, плуваха две прилепала. Щеше да опита с по-малкото. Ако то откриеше плячка, щеше да пусне и по-голямото. За дюгони, за едри костенурки са нужни много повече „въдици“. Но не бяха хванали. Ако им се паднеше едра плячка, дано Мадоната бъдеше милостива, някой от ловците щеше да скочи във водата и да върже жертвата с допълнително въже.

Старият ловец отвърза прекараната през устата и хрилете на рибата връвчица и размота другата връв, която при единия си край

беше вързана за лодката, а при другия — за опашката на прилепалото. А за още по-сигурно — и през една дупка в опашката. После постави пръст на устните си:

— Тихо! Не го смущавайте! Осланяйте се на него!

Всички знаеха — прилепалото на лов е по-умно от човека. Ако не иска да се отдели от лодката — значи е лош ден. И да упорстват, все едно лов няма да видят. И трябва да се прибират. Ако то се насочи натам, накъдето те не искат, не бива да му пречат. То си знае работата. Няма да ги остави с празни ръце.

Днес прилепалото отплува веднага от кануто. Добър знак! С леко гребане го последваха. Не забелязаха къде отиде, но скоро усетиха по опъването на връвта, че се е прикачило за нещо. Започнаха да го притеглят бавно. Ала то не се даваше. Дърпаше се на резки тласъци, съвсем неподходящи за уловена костенурка.

Един от лодкарите се приготви да скочи на помощ с въжето, когато видяха изплувалата на повърхността плячка. Огромна акула чук, още по-уродлива с отгризан наполовина „чук“, в която бе впило вендуза си прилепалото.

Ами сега?

Но додето се опомнят, с рязък скок акулата се отскубна от връвта и потъна. Когато изтеглиха връвта, хората видяха на края ѝ само опашката на ловната си риба. Другата половина не се бе пуснала от пляката, държала се бе тъй здраво, че се бе откъснала от опашката си.

Няма що, трябваше да опитат с второто прилепало! И дано то не излезеше тъй глупаво!

На петдесетина крачки от тях се виждаше огромна зелена костенурка, на тегло поне колкото пет-шест души. От нея две трети са месо, крехко, вкусно, само за болни.

Плувецът почна да се готви за влизане във водата на помощ с въжето.

Но спря. Проклетите делфини идваха насам. Какво ги бе прихванало?

Минаха далеч от лодката. Ала Свадливата, все накрая, се оказа до самия борд. Рибарите почнаха да викат, да я пъдят. И додето се занимаваха с нея, детето ѝ се стрелна встрани и на лапа живата им въдица. Замята се то на връвта.

Това наистина не можеше да се претърпи. Заради това проклето животно да се върнат пак без нищо. Да оставят селото пак гладно. Стариият ловец почна да придърпва към себе си уловеното делфинче. И докато мисионерът разбере какво възнамеряват, единият гребец го прасна с все сила по главата с веслото.

От предсмъртния му скок връвта се скъса и то, агонизирайки, почна да потъва.

Жалко! При липса на друго месо, можеха да се задоволят и с неговото.

Обсипвайки го с ругатни, мисионерът с анатеми, а рибарите — с незабравени езически проклетия, хората обърнаха назад, да се готвят за друг вид лов.

А Свадливата, едва проумяла какво става, се спусна надолу, достигна потъващото трупче и го изнесе с гръб на повърхността. Така китообразните спасяват пострадалите си близки, с такова своеобразно изкуствено дишане. Ала то не пое въздух. Отново потъна. И тя отново го издигна. И отново? И отново?

Сродниците ѝ се въртяха наоколо, потресени от скръбта ѝ, цвърчаха и те нещо, опитваха да я утешат, доколкото могат, ала тя не ги и чуваше. Скимтеше, скърцаше със зъби, ридаеше с нечути за човека стенания.

Накрая може би разбра какво я бе сполетяло. Но не го остави. Нямаше да го остави на акулите! Нито на другите лешояди, които, верни на безпогрешния си усет, вече се трупаха край нея.

Тя го подпря на челото си и скимтейки тихо, го понесе по повърхността подир отминаващото стадо.

Нямаше да го напусне! Нямаше! Щеше да си го носи, да си го пази!? И след смъртта щеше да го брани от окръжаващата го жестокост? Щеше?

19.

Бавно се пътува с едно гребло от костенуркова черупка и платно от съдрана риза. Вече трети ден Циклопа се носеше с лодката по океана нататък, накъдето все се надяваше да намери суша, а сушата все не се показваше.

Поуспокоените вълни не го подмятаха тъй настървено, както преди. И той вече намираще време да подремне, свит в дъното на лодката, да поотпочине от страшното напрежение. Месото на костенурката, макар и сурово, при изсушаването заприличало на гъон, успяваше да позасити глада му. Само дете нямаше с какво да уталожить жаждата си. Първия ден опитваше да пие от полусолената локва, смес от прелялата през борда морска вода и дъжд. Но тя скоро се изпари. И той, ще не ще, трябваше да наквасва уста направо в морето. Като не забравяше — с мярка. Пийне ли повече, жаждата става непоносима. Донякъде допълваше нуждата на организма си, като плуваше извън борда. Но не можеше да изтрае дълго така. Бурята бе изнесла дълбочинните студени слоеве и той скоро трябваше да се измъкна с разтракани зъби.

Решил бе друго — повече да лежи. Да не хаби сили. Вятърът и теченията щяха да го откарат където трябва. Помнеше посоките им. Главното беше да не губи надежда. Знаеше ги, корабокрушенците умират от страх. А той поначало не беше страхливец. Още повече сега, когато нямаше нищо за губене? Съвсем нищо?

Както тогава, когато излезе от болницата. След пожара. Та нали затова, да запълни някак празнотата, бездната, в която се бе озовал, се записа доброволец. Не той, а други да мислят заради него; не той, а други да решават вместо него; пък ако съдбата се окажеше благосклонна, да получише някой милосърден куршум в сърцето.

Уви! Не намери и там забравата, която диреше. Човек навсякъде носи със себе си своя ад. Макар и едноок, взеха го веднага. Защото никой друг от кандидатите не се оказа по-добър стрелец от него.

И отиде. Натириха го нейде из блатистите джунгли. На война, която нито проумяваше, нито одобряваше, нито пък го беше еня за какво се бие. Внушаваха му, че ще защитава цивилизацията. Едва покъсно го разбра — беше за петрола. Повечето войни днес се водят заради петрола. За него беше по-важно да се бие, да върши нещо, да търси по-силни преживявания, в които като в алкохол да притъпи болката на своите лични преживявания.

Там му прикачиха и прякора „Циклопа“. Не само заради сляпото око, а и заради безстрашието му. Като циклопите от митологията, които дръзнали да се опълчат на страната на Кронос против Уран.

И видя цялото зло, и цялото човешко падение. Знаеше, животът сам по себе си е лош, поначало зле сътворен. Но защо трябва хората, уж разумни твари, да го правят още по-лош? С ненужно, безсмислено зло. Толкова много ненужно зло! За хората днес има и земя, и хляб. Защо им са потребни войните, които унищожават и хляба, и земята, и тези, които произвеждат хляба? Това противоприродно зло — следствие на чисто човешката алчност и властолюбие.

Колко много жестокост видя — жестокост, за която не подозираше, че може да се крие под човешкия образ! И обезлистени с дефолианти гори, хиляди декари, за да не се крие там неприятелят; и безразборни бомбардировки с напалм; и изтезавани хора; и трупове?

Смяташе, че е затъпял пред страданието. А тъкмо такава беше целта на тия, които го бяха пратили — да създават тъпи убийци.

Ей такъв безсмислен, затъпял убиец беше Циклопа. Убиец на хора, които никога преди не бе срещал, които не му бяха сторили нищо лошо, които нито мразеше, нито обичаше. По-лош от акулите — убийци по необходимост.

В последния ден, на път към летището, откъдето трябваше да отлети за родината, залутан куршум раздробил коляното му. Притури нов недъг към предишните?

Циклопа скочи мигновено. Някой клатеше лодката. Не вълните. Друг. И видя огромния черен гръб. Висок човешки ръст гръбен плавник. И бяло петно като седло зад него.

Нямаше съмнение — мъжка косатка!

Само тя му липсваше!

Той се хвана с две ръце за скамейката. Чувал бе, че тия зверове обръщали ледовете под набеязаните тюлени. Дали сега искаше да

обърне лодката заради човека?

Но не! Не това. А друго. Искаше да се чеше. И все там някъде, около опашката. Имаше стара рана. Изглежда, тя го сърбеше така.

Но не само рана. От нея се подаваше някакво ръждясало острие. Какво ли можеше да бъде?

Човекът изтръпна. Позна го. Харпун граната! Забит, но не избухнал. А животното не знаеше това и се търкаше най-безгрижно, без да подозира, че всеки миг, при някой по-силен удар гранатата може да се взриви. И да го прати по дяволите. А ведно с него лодката. И човека в нея.

Трябваше да го прогони! Но как?

Вдигна веслото и го заудря с дръжката му. Самеца с гранатата все едно не усети ударите му. Налагаше му се да измисли нещо по-действено. И той върза набързо ножчето си към дръжката на греблото. Приспособи си някакво подобие на копие.

Но преди да го довърши, косатката потъна. Изглежда, начесала се бе добре. Остави корабокрушенеца отново да се отпусне да си отдъхне и от това премеждие.

Всъщност защо трябваше да се вълнува толкова? Дали днес или утре — не е ли все едно? Та нали във всеки от нас е заредена бомба със закъснител — смъртта? Ала ние нехаем като тая косатка. Пък и така е по-добре. Какво би станало, ако мислехме непрекъснато за невзривения си харпун?

Чу шумно пръхтене. Отново се надигна. Тоя път не бе само една косатка, тоя път край него играеше цяло стадо финвали, които минаваха до самия борд и го разглеждаха с малките си очички, почти незабележими между обсипалите главите им китови въшки и коронули, като от време на време изхвърляха високи фонтани водни пръски. Край тях летяха с крясък чайки и буревестници, които се спускаха често-често към водата, за да обират трохите от трапезата им — изпадали от устата им рачета или калмарчета.

Личеше си, че нямат намерение да се чешат в него. Случайно се бяха срещнали, безразлични един към друг. Беше попаднал на „пасището“ им, където те се хранеха, като за удобство се обръщаха настрана, когато отваряха огромните си уста, замрежени с черни „китови мустаци“.

Сториха му се по-древни от ръста, който той знаеше. Пък и не се учуди. Познат китобоец му бе разправял за това. Забранен е ловът на малки китове и на майки с деца. Тези, които достигнат определена дължина, могат да бъдат стреляни. Ей от това се интересува харпунерът — от дължината. Пък и не може да прецени на око възрастта на кита, който е взел на прицел. Това е все едно при хората да бъдат избивани всички, които достигнат един метър и шестдесет сантиметра. Повечето младежи ще бъдат отстранени, преди да са станали годни за семейство, а ще оставят потомство дребните, които и до старост няма да превишат нормата. Тъй и при китовите човекът неволно провежда подбор на издревняване. И не само това. Явява се и другият въпрос — когато отстраняваме старите, кой ще учи младите на житейските умения? Кой ще ги напътства? Тъй смяташе китобоецът. Затова издревняват и китовите, затова намаляват. Пък не само китовите, и рибите също, за които важи все тази норма за големина.

Дори след като те си отидоха, Циклопа повече не легна. Отця му се. Хвана веслото копие с една ръка като кормило и насочи лодката си на запад. Налагаше му се да стори това, понеже течението се бе обърнало на север.

Откъм десния му борд морето се чернееше, отразило мрака на трупащите се към хоризонта дъждовни облаци, а откъм левия водната повърхност искреше под ярките слънчеви лъчи в безброй златни отблясъци. В сянката на лодката, сметнали я за добро укритие, играеха безброй рибки.

Както изглежда, днес беше ден на премеждия. Още неизгубил от поглед финвалите, ето че от синята бездна се надигна друго туловище на големина колкото тях, само че с по-едри и по-многобройни бели петна по кожата.

Китова акула! Безобиден великан. Безобиден, но ако не му хрумне да се почеше малко Уви, хрумнало му бе тъкмо това. Още с изплуването си се насочи към лодката. И човекът с учудване зърна окачената за устната му котва. Кат чудовищна обеща.

Опря се в борда и почна да гърка в него устната си, и то тъкмо там, където висеше котвата, с явното намерение да я махне от себе си.

Вдигнал на часа веслото, лодкарят замахна да нарани акулата с вързания към него нож. То се знае, не успя. При допира с твърдата

кожа ножът се размести във възела си, хлътна назад. Добре, че не падна в морето.

Какво не опита клетият корабокрушенец да я прогони? И викове, и пляскане по водата, и удряне, и отблъскване с греблото. Все едно, че не съществуваше. Настойчиво до безнадеждност, чудовището продължаваше да блъска котвата в дървената обшивка, настървено да се отърве най-сетне от тая досадна украса.

Накрая успя. Не да махне куката, а да пробие с нея лодката. Шурна тънка струйка и почна да залива дървената скара. Ала акулата не се задоволи и с това. Продължи да блъска със срасналото в плътта ѝ желязо. Както беше почнал, можеше да превърне лодката на трески. А тя беше единствената му надежда.

Нима можеше да я остави така?

И той стори най-безразсъдното на пръв поглед. Скочи върху огромния шарен като шахматна дъска гръб и се хвана за ухото на котвата. Разтърси я с все сила. Да я махне той. Не му се удаде. Ала постигна друго. Усетила най-сетне болка, акулата се отказа от намерението си и бавно, като подводница, потъна. Потъна накрай като перископ и гръбната ѝ перка.

Циклопа побърза да се прехвърли на борда. Защото в същия миг зърна мярналата се наблизко сянка. Не можа да я познае веднага. Едва отвътре, на сигурно, се вгледа в тъмния силует, който плуваше редом с него. Странно същество, уродлива химера, рибешки сиамски близнаци. С две опашки.

Всъщност — нормална акула, тигрова акула с обезобразена гръбна перка. А втората опашка принадлежеше на налапаната, но все още ненагълтана докрай акула лисица.

Раздраната перка плуваше досами лодката и го разглеждаше с въглено черното си око с опасен и властен поглед. Беше съвсем безобидна така, със запушена уста, и все пак вдъхваше трепет. Не беше гладна, защо тогава го преследваше?

По зачестилите птици човекът се досети, че приближава сушата. После, преди да я е видял, преди да е чул и шума на прибоя, долови рева на морските лъвове.

А лодката вече потъваше, пълна с вода. Започна да я изгребва с шепи. Само който е опитвал да го прави, може да разбере колко трудно

е то. Струваше му се, че след всяка изхвърлена от него шепа нахлуват две.

Никак не държеше да излезе на брега, където са тюлените. Сигурен беше, че няма да го посрещнат дружелюбно. Затова закрепил приспособения си рул така, че да го насочи малко по-вдясно. При това там безспорно имаше хора. Виждаше се отвявания от бриза стълб дим.

С големи усилия успя да задържи лодката на повърхността, докато достигна плитководието. Той скочи от нея и потънал до гуша, прегази до чакълестия бряг задъхан. Насреща му се зададе човек, някаква жена в дрипи.

Не можа да повярва на очите си. Халюцинираше ли? Та това приличаше на Ева! Неговата Ева! Жива и невредима!

С радостен вик Циклопа се затича към нея, самозабравил се от радост, разперил ръце за прегръдка. Но в последния миг съзря как се присвиха недоволно черните ѝ зеници. И той се овладя. Намали крачки и протегна студено ръка.

Колко нелепо изглеждаше това ръкостискане тук, на пустинния остров, между двама полуголи несретници!

— Радвам се, че ви виждам! — само това банално приветствие успя да се откърти от устните му.

Без да отговори на поздрава му, тя извика:

— Първо лодката! Ще ни трябва!

И двамата нагазиха отново в морето, за да я хванат и изнесат на брега. После щяха да я позакърпят. Повредата не изглеждаше чак толкова голяма. Наоколо се намираха изхвърлени от вълните дъски.

Заловиха се веднага за работа. Не искаха да губят време. Трябваше да отплават колкото може по-рано.

Той облиза пресъхналите си устни.

— Умирам от жажда!

При престоя си тук Ева вече бе успяла да открие един малък ручей наблизко и бе напълнила от него една охлювена раковина. Приела незабелязано ролята на домакиня, тя опече малко месо от донесената ѝ от Хекуба риба тон.

И докато Ева се суетеше край огъня, Циклопа, уталожил жаждата си, се загледа към тюленовото поселение. Така успя да види края на властването на Стария, последните минути на последното му семейно щастие.

Доскорошната му любимка, тая лекомислена самка, която първа опита да спечели благоразположението му, предизвика суматохата. Вече нещо не ѝ харесваше в новия ѝ повелител, затова бе решила да напусне семейното огнище. Докато той се забавляваше с една от сестрите ѝ, тя хукна да бяга, вече избрала съседния харем.

Забелязал бягството ѝ, Стария изрева гневно и се спусна да я настигне.

В същото време друг самец реши да се възползва от случая, за да обогати своя харем. Захапа за главата най-близката от жените на Стария и я повлече подире си, въпреки нейната привидна съпротива и вяръност към досегашния дом.

Попречи му друг прелъстител, който, завидял на лекия му успех, реши да му оспори плячката. Той пък я захапа за гърба. Задърпа я към себе си. Нещастницата запищя от болка. По козината ѝ избликнаха алени петна от зъбите на прелъстителите.

Изключено беше да не чуе този писък. Стария се поколеба за миг. И в този миг прелюбодейката успя да се свре сред другия харем, под покровителството на новия султан. И Стария предпочете да спаси поне онази, която опитваха да му отмъкнат. Изрева както някога и се хвърли срещу съперниците си. Види се, остарял бе много, защото той път ревът му не уплаши никого. Още по-освирепял от това явно незачитане, той се хвърли да защити семейната си чест с единственото правосъдие, което признава природата — със зъбите си. Захапа втория грабител за шията и той, ще не ще, пусна причинителката на раздора. Но така, захванал се с тоя безсмислен вече дуел, законният владетел всъщност помогна на първия нахалник безпрепятствено да му я отнеме.

Цялата тая разправия не остана незабелязана от предишния водач. И докато двамата мъжкарци продължаваха да се ръфат със зъби, вече без никаква цел, а само да излеят другиму гнева си поради несполуката си, Отхапания плавник прецапа набързо плитчината откъм Скалата на излишните и зае предишното си място.

Когато най-сетне изподран и окървавен, Стария прекрати битката, за да се върне в семейството си, той намери мястото си заето. Отхапания плавник не му позволи да се опомни, а налетя мигновено, да се възползва от умората му. Заудря го, загриза го с такова

настървение, че клетият не устоя пред яростта му и посрамен, облян в кръв, с висящи парцали козина, хукна да се спасява с бягство.

Спря се чак на Скалата на излишните. Отпусна глава върху мокрия камък, задъхан, със стичащи се по тялото му кървави ручейчета.

Отчаян! Вече нямаше никаква надежда!

Мечтаният бряг оставаше непостижим. Завинаги. Отсега нататък Стария щеше да се мъкне подир стадото, но винаги излишен. И в морето, и на сушата. Ведно с другите излишни, които редом с него изчакваха края си върху малката, обливана от вълните скала.

20.

Младата баракуда, спотаена сред водораслите, дебнеше отдавна рибата еж, която, привидно напълно безгрижна, зобаше нещо по кораловите клончета. Неопитна беше малката хищничка. Иначе, ако имаше представа за нрава на плячката си, отдавна щеше да я зареже.

Току до очите ѝ раждаше миниатюрните си конченца мъжко морско конче, подобно на крехко скелетче, окичено с дрипи, за да бъде незабележимо в своята подводна джунгла. Преди време женската бе снесла хайвера си в коремната му торбичка, където хайверът се бе излюпил и сега рожбите му, едно по едно, изхвъркваха като изстреляни и почваха да се въртят около грижовния си баща.

Наоколо кипеше животът. Във водата висяха като кристални полилейчета медузи, под чиито куполи се криеха наскоро явили се на света сафридчета. Източваха се стада кефали. Сред коралите сновяха пъстри риби. Леко замрежили водата, преминаваха прозрачни като стъкло калканови личинки. Гънеха се като черно-златни панделки морски змии с малки главици и широки опашки и се завираха из дупките на змиорките. На дъното лежаха едри холотурии, от чиито вътрешности като от крепостни кули надзъртаха боязливо рибки фиерасфери. Прекрасно оцветени охлюви морски зайци плуваха над подводните ливади, избирайки по-крехки листенца. А когато усетеха приближаване на риба или краб, изблъбваха като октоподите пурпурни или бели димни завеси.

Над алената актиния пърхаха два амфиприона. Зобаха несмлените костици на изядената рибка и ги отнасяха като съвестни чистачки по-надалеч от приятелката си. Внезапно един друг мъжкар от техния род се отправи към живия им дом. Но собственикът го прогони ядно според правилата — самката гони чуждите самки, самецът — чуждите самци.

Само дето не можаха да опазят пазителката си от нейния враг. Един месояден плужек я бе нападнал и ръфаше късче по късче от пипалата ѝ, без да се бои от отровните им нишки. Нещо повече —

складираше ги в своята кожа, та да се защитава и той с това трофейно оръжие.

Както бързаше по навик настрана, едър краб не свари да избяга от връхлетялото октоподче. Сборичкаха се, сплетоха се в едно премятащо се кълбо. После крабът побягна. Само че без едната щипка. Беше си я откъснал сам и я оставил впита в мъртва захапка в октоподското пипало, вместо него да залисва врага му.

И наистина успя да се спаси с това самоосакатяване, с тази скъпичка цена. Всъщност не и толкова скъпа. Трябваше само да внимава повече, докато му израстеше нова.

Но октоподът за малко не изгуби живота си, улисан да се отърве от острата щипка. От съседната пукнатина се подаде озъбена мурена и мигновено се метна върху желаната си плячка. За негово щастие, което беше равностойно на нейното нещастие, главоногото успя да я зърне навреме и понеже не му оставаше друг изход за отстъпление, изблъвна чернилното си облаче, скри се под него, прилепнало към кораловата буца. Неприятелката му го изгуби от поглед. И не само от поглед — чернилката на октопода притъпи нейното обоняние. Тя се повъртя, повъртя безпомощно, после се врътна недоволно в скривалището си. Нямахше желание толкова дълго да стои на показ пред дебнещите отвред врагове.

Пъстра риба санитарка приближи безстрашно до баракудата. Спокойна. Родът ѝ е неприкосновен. Хищниците не го нападат от благодарност, че ги почистват от паразити. Тоя път баракудата имаше по-важно занимание. И санитарката изпърха към рибата еж, залови се да опосква дребните ракообразни сред иглите ѝ. Кой знае защо, тоя път ежът отхвърли помощта ѝ. Дърпаше се като дете при бръснар. Отскачаше напред-назад в напразни опити да се избави от досадния си доброжелател.

Ей това чакаше баракудата. И го дочака. Когато ежът приближи на достатъчно разстояние, тя се метна като стрела отгоре му. И все пак не съвсем бързо. Защото преди това жертвата бе успяла да разпери шиповете си. И хищницата се дръпна с набодени устни. Повтори атаката си. Тоя път още по-неуспешно. Ежът вече бе сварил да нагълта вода и да се превърне в опасна бодлива топка. И не само чакаше да го нападнат, ами и той налиташе срещу неприятелката, целейки да я боцне по-здро. Досуц като съименника си на сушата.

Баракудата едва в последния миг усети появата на Еднооката. Лишена от едното си око, принудена да оглежда целия подводен кръгзор само с другото, акулата чук не можа да хване с първия напад заетата със своя лов жертва.

Баракудата се стрелна към кораловия храсталак, намислила да се скрие в някоя цепнатина. Проклет живот! Та то на всяка крачка дебне опасността! Светът е пълен с опасности, особено когато си се поддад на паниката. В последния миг ѝ се мерна една огромна уста, която смукна поток вода, та да увлече и жертвата си с него. Стори ѝ се, че докосна с опашка устните на стария меру, когато отскочи от коварния му капан.

С безразличен вид дебнещият великан затвори уста и се дръпна в дупката си. Целият му вид издаваше пренебрежение. Сякаш искаше да каже, че за такива глупаци няма място под небето, по-право под водата. Че такива няма да доживеят дълбока старост.

Акулата я настигаше бързо, предшествана от лоцманите си. На корема ѝ още седеше прикачена мъртвата глава на прилепалото, чиято задна част се бе откъснала с връвта на ловците от кануто на патер Себастиан. И баракудата трябваше да дири ново укритие. Понечи да се мушне в друга пролука, но оттам я пресрещна злобно озъбената глава на мурена. Ужас! Целият свят беше препълнен с врагове, всяко скривалище — заето.

Тя се втурна презглава към повърхността. Стори ѝ се, че би могла да се притули зад голямото нещо, което лежеше на повърхността.

В лодката седяха само мисионерът при веслата и един вече преболедувал рибар с копие в ръка. Другите оздравяващи ловуваха в източната част на лагуната.

Ловецът, който отдавна се взираше безполезно във водата, съзря баракудата и додето тя да се опомни, замахна с копието, промуши я през средата.

После посегна да я измъкне в лодката, доволен, че щеше да отнесе в селото хубаво късче месо. При тоя глад, що ги бе налегнал.

Щеше — ако я нямаше акулата. Тя връхлетя на лова му, захапа го и посегна да отскочи назад с пълна уста. Но в бързината на лапа и копието. Докато сгризе и него, се забави повече от секунда.

В тая именно секунда я видя патер Себастиан.

— Изчадие Велзевулово! — пошепна той, като замахна с веслото.

Здравата акула чук е отвратителна, тая осакатена хищница направо вдъхваше трепет.

Сполучливият му удар попадна тъкмо върху старата рана. Кръвта рукна, замъти водата в бледо разсейващо се облаче. Акулата знаеше какво означава това. В следната секунда всички нейни сродници от цялата околност щяха да налетят отгоре ѝ.

Сега не беше както тогава, край заседналите косатки, когато Схванатата отгриза половината от „чука“ ѝ. Тогава морето беше пълно с месо и кръв. И никой не подуши нейната кръв. Сега гладът отново бе дошъл — вечният глад, който родът ѝ не е заситил, откак се е появил на света. Морето гъмжеше от такива като нея, които дебнат да подушат поне капчица кръв.

И тя реши мигновено единствено правилното. Втурна се направо към предишната си дупка в мадрепоровата скала, където течението щеше да промива хрилете ѝ, без да става нужда тя да се движи и да примамва враговете.

Пътем, през мътилката на собствената си кръв, вече усетила настървените си преследвачи, Еднооката видя как се зари в пясъка едно електрическо торпедо, как побягна към своята дупка преbledнял октопод, как забързваха да се скрият всички по пътя ѝ.

И се намъкна в тесния тунел. Тъкмо навреме. Защото чу как щракнаха зад опашката ѝ челюстите на една пясъчна акула, която иначе, додето беше здрава Еднооката, не би посмяла да се мерне пред погледа ѝ. Закръжиха настървено около убежището ѝ и други побеснели от мириса на кръвта гладници. Но Еднооката вече не се плашеше. Беше в безопасност, в тесния си замък.

Наистина трудно се дишаше така, разчитайки на течението. Тя стоеше с раззината уста, като отваряше и затваряше учестено хриле. Полузадушена, но жива. Излезеше ли да подиша на свобода, щеше да загине на часа. Поне това съзнаваше отлично.

И нямаше да излезе. Докато кръвта не спреше напълно.

21.

Три дни им бяха нужни, за да закърпят как да е пробитата лодка. Циклопа даже остана доволен, че това все пак им се удаде с примитивните сечива, с които разполагаха. Едно ножче, едно назъбено острие на риба трион и няколко камъка вместо чукове и наковалня. Добре поне, че през това време нямаха никаква грижа за храна. Хекуба им носеше редовно едра риба: тонове, баракуди, платноходи, корифени — толкова редовно, че хранениците ѝ вече се чудеха как да я спрат. Нито можеха да изядат донесеното месо, нито пък да го съхраняват. И все пак Ева успя да направи малък запас от сушени на слънце риби, преди това осолени в събраната от една скална вдлъбнатина морска вода, сгъстен от изпарението солен разтвор.

И когато прецениха, че са готови за път, с дружни усилия избутах лодката във водата, опънаха платното, всъщност ризата на Циклопа, и хванаха всеки по едно приспособено гребло, та така, с възможната бързина да се измъкнат от нестихващия прибой.

Това им се удаде по-лесно, отколкото се опасяваха. Вятърът се оказа попътен, а веслата им улучиха най-удобния момент за прелитане над рифа. Когато се озоваха отвъд кипналия в бяла пяна воден насип, двамата се спогледаха доволни и учудени, неповярвали в сполуката си.

Тогава доплува с шумно пръхтене и Хекуба. Подаде глава и замърка от радост. Прегърнала като малко момиченце намерената на брега спяща кукла, Ева протегна ръка да я погали, но тозчас я отдръпна. Косатката посегна да я захапне. Ева беше сигурна, че не е от злоба. Друго целеше приятелката ѝ. Искаше да я свали от лодката при себе си.

И така, само от борда, недосегаема за колебливите опити на животното, Ева продължи да му говори и да му отвръща със същото нежно мъркане.

Началото изглеждаше добро. Небосводът се бе издул над главите им като огромен син парашут, през чийто отвор се подаваше ослепителното слънце и сипеше върху успокоения океан с пълни шепи

огнени блясъци. Наоколо всичко преливаше в синева, ясна, неповторима — и небето, и морето. Само край борда налитаха леко накъдрени талази като течен изумруд. Вятърът вееше в нужната посока. Ако всичко вървеше благополучно, най-много след два-три дни според Циклопа щяха да достигнат брега на Австралия.

Постепенно островът на морските лъвове изоставаше назад, потъваше зад гребена на приборя.

Заглъхваше и подобната на гръмотевица врява на неспокойните животни. Само птиците, ловуващи далеч от гнездата си, все още прелитаха ниско над лодката и ги разглеждаха с безучастни очи, въртейки като играчки главите си.

А Хекуба все ги следваше. Не изоставаше, не ги изпреварваше. Плуваше редом с тях тъй леко, с невидими трепвания на опашния плавник, че изглеждаше неподвижна, като вързана за лодката. И мъркаше, скимтеше, пръхтеше леко, като не отделяше поглед от приятелката си както над водата, така и изпод водата. Топъл, необичайно нежен поглед, съвсем неприсъщ на страшната озъбена муцуна. Или пък само така ѝ се струваше на Ева, жадна за топлината и нежността, които бе намерила в тоя див звяр.

Циклопа се изправи, заслони с ръка очи. Към хоризонта се виждаше остров, нисък коралов атол, обрасъл с живописно разкривени палми. Възможно ли бе това? Тук, в близост с тюленовото поселение?

Значи? Значи, беше сбъркал нещо в мислените си изчисления, значи не бе тъй близо до континента. Заблудил се бе, заблудили го бяха тюлените.

И той изви платното, загреба нататък.

Но когато отново вдигна поглед, островът беше изчезнал. Никаква суша, никакви палми. Само вода, от кръгозор до кръгозор.

Ясно, мираж! Как не се бе досетил отведнъж? И друг път по тия места те му бяха изигравали своите шеги. Но тогава той не се поддаваше на коварните им уловки. Защото повече се доверяваше на картите си, на лоциите, на секстанта и хронометъра.

Отново промени курса, пак на запад. Отпусна веслата. Докато имаше благоприятен вятър, трябваше да пестят силите си. На море не се знае в кой миг ще ти потрябват.

А косатката ставаше все по-неспокойна. Издаваше явно недоволството си. Искаше приятелката ѝ да бъде по-близо до нея, да я

чувства до себе си, да я носи върху себе си, да играе с нея, да се грижи за нея. Дразнеше я присъствието на другия човек, сякаш я ревнуваше от него. Пръхтеше все по-нетърпеливо. Подаваше все по-често глава в плахи опити да я досегне с уста, да я дръпне при себе си. И Ева трябваше при всеки такъв опит да отскача към отсрещния борд.

Безспорно нещо не одобряваше и в избраната посока. Защото се превърташе на гръб, обхващаше корпуса отдолу с плавници и така опитваше да я откара на изток, отново към тюлените.

Ева донейде се забавляваше от това, дори усещаше известно доволство от тъй явно засвидетелстваното ѝ чувство. Ала Циклопа губеше търпение. Той бързаше. Нямаше време да се мотае из океана поради своенравието на един див звяр. Океанът е още по-своенравен. Отде можеше да знае каква нова изненада щеше да му поднесе не утре, ами дори след час?

При това кръпката върху обшивката не беше тъй здрава, че да устои на непрекъснатото блъскане в това великанско туловище. Трябваше да прогони някак си косатката, да се освободи от досадната ѝ привързаност.

Той ѝ изкрещя няколко пъти да се маха, удари я с все сила с греблото. А тя, сякаш не усетила ударите, само го погледна с едно око изпод водата, както му се стори, високомерно и пренебрежително.

Налагаше му се да действа по-решително. И той почна да връзва меча на акулата трион към веслото. Такива са били някога копията на маорите. Хекуба трябваше най-сетне да бъде убедена какво я очаква, ако досажда повече.

Когато се досети какво е намислил, Ева възмутена изтръгна от ръцете му недовършеното оръжие. Той едва го опази да не го хвърли тя във водата. Да ги остави съвсем беззащитни.

Какво ли си помисли Хекуба, като ги видя тъй, вкопчани да изтръгнат един на друг от ръцете веслото? Дали не сметна, че оня противен човек е нападнал приятелката ѝ? И че като приятелка тя е длъжна да ѝ помогне? Тъй и кучето се хвърля в помощ на господаря си.

Без да се колебае повече, тя вдигна високо над водата глава и се просна с цялата си тежест върху борда. Така сродниците ѝ ловуват спасяващите се по ледените блокове тюлени и пингвини. Лодката, то

се знае, не удържа, бордовете ѝ изпращяха, превърнати на трески, после се наклони и се преобърна.

Циклопа изплува мигновено над водата, досетил се за явното ѝ намерение, опитвайки да го осуети. Не успя. Хекуба се оказа по-бърза. Когато я видя, тя вече носеше съпротивляващата се жена, която крещеше, заканваше се, опитваше да скочи от гърба ѝ, но похитителката винаги успяваше да се мушне под нея и да я понесе върху си. И всеки път, след всеки несполучил опит на Ева — все по-далеч и по-далеч. Докато изчезнаха от погледа му.

Вече трябваше да мисли за себе си. Защото веднага след отдалечаването на косатката наоколо му закръжи една разкъсана акулска перка. Още не нападнаше, въртеше се край него по своя си акулски обичай. Можеше да се върти с часове без никакво враждебно намерение, можеше да нападне в следната секунда.

Ако искаше да се спаси, Циклопа трябваше да намери опора, по-право преграда между него и неизброимите подводни заплахи. Само лодката беше в състояние сега да му даде тая относителна сигурност. И той се залови за борда ѝ. Кой знае колко време се бори, докато я върна в естествено положение. И добре, че дотогава Раздраната перка не го нападна. Наскоро бе нагълтала изцяло заловената акула лисица, още не бе огладняла дотолкова, че да получи смелост за ново нападение.

Лодката наистина се бе изправила, но пълна с вода. Щом се прехвърли в нея, крушенецът тозчас се залови да я изгребва. И сега не с шепи, а с веслото от костенурчената черупка.

Това не му се удаде напълно. Защото колкото вода изгребеше, горе-долу толкова преливаше отново през смачкания от косатката борд.

Намираще се в безопасност. Лодката го отделяше от акулата. А това съвсем не беше малко. Но не можеше да трае вечно. Налагаше му се час по-скоро да достигне суша. А най-близката суша се оказа тюленовият остров. Ще не ще, трябваше да се върне пак там. Там поне имаше месо, хилядите морски лъвове. Все щеше да измисли как да убие някой от тях. Освен това на сушата имаше възможност да позакърпи лодката си.

За да тръгне отново на път. Да търси Ева! Да я отърве от тази страхотия, която я бе отвлякла! Какво ли искаше тя от нея, какво ли търсеше? Дали си въобразяваше, че Ева ще замести загиналата ѝ

рожба, или пък я смяташе за жива играчка? Или пък — косите му настръхнаха при това ново допускане — чисто и просто си играеше с нея, както котка играе с мишка?

Внезапно съгледа във вълните спящата кукла. Тя принадлежеше на Ева, тя беше единственото, което му оставаше от Ева!

Пресегна се и я извлече от водата. Предстоеше му само едно — да стигне до континента, да наеме самолет. И с него да тръгне по дирите на косатката, да я намери, да спаси Ева!

Да намери самолет! А как, като вече нямаше пари, нямаше филми, нямаше нищо? Дори можеха да го съдят за потопената яхта. Оставаше му само това, последното! Наричат го „инверсия“ — вътрешните му органи бяха разположени обратно, не като в нормалните хора. Сърцето му биеше вдясно. И за неговия труп, ако им го продадеше приживе, много институти му предлагаха десетки хиляди долари.

Това щеше да направи, да продаде трупа си. После да наеме самолет. И да търси Ева. А след това?? Нека първо да я спаси! После да става каквото ще?

Той правеше няколко гребвания към брега, после почваше да изплисква нахлупата за това време вода. Пак гребане и пак изплискване, И пак? И пак? Сякаш цял живот бе правил само това — гребане изплискване?

В това време плуващата редом тигрова акула с пулсиращи хрилни отвори го стрелкаше със злобен и ведно с това безучастен поглед. Акулите са търпеливи. Могат да чакат. И тая щеше да изчака, докато лодката му потъне.

Най-сетне, когато залязващото слънце си издърпваше огнената пътека за сън, човекът достигна приборя. Доколкото му бе възможно, в гребане и изчерпване на водата, опита да премине подводния праг.

Не успя. Лодката се изви настрана. Една по-голяма вълна я подхвана на борд и запокити върху оголената скала. В миг я превърна на купчина греди и дъски.

Крушенецът има щастие да прелети над рифа. И да бъде повдигнат навреме от следващия воден хребет, с който премина това кипящо и ревящо препятствие. После заплува към брега, без да поглежда гмуркащите се край него тюлени.

Най-сетне стъпи на дъното и продължи, като газеше водата до гърди. Излезе на сушата. Пое дълбоко дъх. В този миг отгоре му налетя с рев Отхапания плавник. Циклопа не устоя пред яростта му, а хукна да бяга. Но навред го пресрещаха озъбени зли мъжкарци. Ето, оградиха го в плътен пръстен, заподскачаха тромаво към него, като показваха страшните си зъби и ревяха гръмогласно.

Сам се учуди, че се сети за това. Мъжките морски лъвоци демонстрират силата си, като вирват колкото може по-високо глави. Тази стойка е и призив за бой. Бяха сметнали, че изправеният човек предизвиква всички към саморазправа.

Трябваше да опита! Иначе беше загубен. И той се просна по очи сред стесняващия си ревящ обръч. Престори се на мъртъв. При този му вид самците се заковаха на място разколебани. Позата на покорство в доскоро предизвикващия ги нахалник успокои яростта им. И един по един почнаха да се завръщат в харемите си, обезпокоени, че в това време някой от дебнещите отстрани ергени могат да им ги отнемат.

Циклопа дълго лежа така като труп, хем да не ги дразни повече, хем да си почине от преживените прекеждия, докато се реши да тръгне отново. Но вече не прав, а с пълзене, на четири крака, опитващ да наподобява щапукането на малко тюленче.

Възрастните го оглеждаха с недоумение, ала не го нападаха. Само се чудеха може би какво е това непознато дребосъче, което се мотаеше сред тях.

Най-сетне успя да се измъкне от множеството. Изправи се тогач на крака и хукна с все сила към онова място, където бяха прекарвали с Ева ония три дни. Тъй тревожни. И тъй щастливи за него.

Но спря. Върху чакъла лежеше евината кукла. Той я грабна и продължи да тича, като я притискаше до гърди.

Щеше да намери Ева и да ѝ я даде! Щеше?

22.

След разточителното пиршество върху труповете на заседналите косатки гладът отново я загложди. Вечният незаситен акулски глад. Те, здравите, рядко намират нещо за ядене, какво да се каже за една схваната акула?

Вече не беше годна да догони не само здрава риба, ами и болните успяваха да ѝ избягат или пък ѝ ги отмъкваха други по-малки мародери, които, ако беше невредима, не биха дръзнали да се мернат пред очите ѝ, а сега тутакси усетили недъга ѝ, досадно нахално се въртяха пред носа ѝ подобно на огромни лоцмани.

Такава беше ориста ѝ, ориста на целия ѝ род, прокълнат отпреди милиони години, обречен на вечно движение. Макар и така осакатена, Схванатата също трябваше да се движи, да търси храна, да търси кислород. Тялото ѝ, сковано от натрошения в мускулите ѝ рибешки меч, искаше почивка, но хрилете налагаха своето. Спреше ли, те почваха да се задушават.

И все пак и за да се движи, и за да живее, акулата трябваше да се храни. И то каква храна? Недоизядена мърша (но как се намира в океана неогризана от по-пъргави лешояди мърша?); изхвърлени отпадъци от кораби (но и тях унищожават на часа съпровождащите ги нейни посестрими). Разчиташе почти изключително на костенурките, въпреки че и те не бяха тъй безпомощни, а умееха ловко да се отклоняват от нападенията ѝ. Пък и напоследък се срещаха все по-рядко. Отде можеше да знае неразумната хищница, че разумните същества на планетата унищожават яйцата им, че ловуваха и тях неограничено, че превръщаха в плажове бреговете, които доскоро служеха за люпилни на яйцата им?

Наоколо кипеше животът. Микроскопичните водорасли служеха за храна на микроскопичните животинки, които биваха унищожавани от милиардите ракообразни. С ракообразни пък се хранеха малките риби, които ставаха жертва на по-големите. А всички те, малки и големи — на акулите, които имаха едно огромно предимство, можеха

да режат късове от телата и на по-големите от тях, а не да търсят само по-дребна плячка, която са в състояние да нагълтат цяла, както постъпват повечето морски обитатели.

Тогава Схванатата усети играещите наблизоманти — майката и дъщерята. От тях можеха да се отрѣфнат вкусни хапки. Безсъмнено по-лесно достъпна беше малката манта. Но по акулския си обичай Схванатата не се нахвърли изведнѣж, а закрѣжи предпазливо наоколо, докато издебне най-подходящия миг.

Това позволи и на майката да се приготви за отбрана. И когато накрая хищницата се стрелна към детето ѝ, тя успя да я превари. Подхвърли се във въздуха и се строполи върху ѝ от пет метра височина. После я зашиба яростно с огромните си криловидни перки.

Пак подскочи. И пак падна отгоре ѝ. И отново?

Схванатата не устоя срещу тая майчина самоотверженост. Обърна се и отплува назад, отнесла между зѣбите си само късче от крилото на майката.

Няма що! Трябваше пак да се гладува!

И видя морските змии, двуметрови ленти, черни отгоре и със златисти коремии, които лежаха съвсем неподвижни до повърхността с отпуснати надолу глави и опашки, на прѣв поглед безпомощно. Всъщност съвсем не безпомощно. Защото щом някоя рибка приближеше любопитно да разгледа какви са тия странни висулки, тозчас някоя змийска глава се стрелваше напред и я налапваше.

За Схванатата това представляваше най-лесно достъпната плячка. Само че твърде дребна. Цял ден да лапаше, нямаше да засити глада си с тия лентовидни дребосъци.

Тогава разбра, че преминават делфинии, шумнии и игривии. Вече не можеше да се мери с тях по бързина. Разчиташе на друго — заради което сестрите ѝ обикновено следват делфийските стада, разчиташе на изоставена: от тях неизядена риба, на умъртвена при самозащитата им акула, на изтощена от лудите им игри костенурка, на мъртвородено делфинче или на изостанал болен делфин.

Опитът ѝ не я излъга. Наистина след множеството, което се движеше вкупом, плуваше самотна самка. Акулата я наближи, заобиколи я веднѣж-дваж. И видя. Самката мъкнеше на главата си трупа на детето си. Откога ли го носеше? С непогрешимото си

обоняние Схванатата без особени усилия определи, че го е носила твърде дълго, дни наред.

Това заслужаваше. Рано или късно майката щеше да го изостави.

А защо пък да я чака? Защо не ускорише хода на нещата? Защо не я принудеше да го пусне още сега?

И Схванатата връхлетя отгоре ѝ с възможната си скорост и пъргавина. Да я уплаши, да я прогони. Не разчиташе да настигне един здрав делфин. Целта ѝ беше само да го пропъди. Само това. Не заради майката, а заради трупчето.

Още при първия замах на опашката ѝ Свадливата изпищя призова си за помощ. Във водата звукът се носи по-бързо и по-далеч. Самците от стадото я чува и мигом свърнаха назад, сякаш не плуваха, а летяха, едва докосвайки върховете на вълните.

Нападателята не устоя срещу настървения им устрем. Наведе глава и се гмурна в дълбочините. То се знае, само да ги заблуди. И когато те отново се върнаха при стадото, тя повторно изплува на повърхността редом с осиротялата майка, която пак бе изостанала от сродниците си. Не можеше да ги следва с този скъп товар, който трябваше да придържа постоянно на главата си.

Така, в търпеливо преследване на жертвата си, без да я доближава много, за да не предизвика повторното връщане на самците, акулата дочака нощта. Огнено блестящото слънце потъна зад кръгозора като залят от вълните вулкан. По причернялото небе заблещукаха звездите, подобно на заблещукалите във водата светещи твари. Грейнала и тя като огромна дълбокоморска светеща риба, Свадливата продължаваше да се мъкне, насочвана от мириса на сродниците си, останал във водата, и от все по-отслабващата им глъчка.

Съзнаваше го ясно, убедена, че вече не могат да я изчакват, оставили я на произвола на съдбата. Нямаха това право — за да не изпуснат източващия се пред тях рибен пасаж. Стадото не чака. Неговото благополучие е по-важно от живота на отделния негов член.

Ако поискаше, Свадливата можеше да изостави мъртвото — та тя отдавна знаеше, че е мъртво — и да догони сродниците си. Но не можеше. Клетото майчино сърце не позволяваше. Дори и мъртво. Не можеше?

А чуваше добре. Стадото се готвеше за нощувка. Като всички номади по света стягаше редиците си. Майките с децата се събираха към средата. Отстрани се подреждаха младежите, а най-отвън зрелите самци, най-сигурната охрана. Ако успееше да ги достигне, щеше да бъде спасена.

Сега тя не мислеше за себе си. Мислеше единствено за умрялото. Да не го пусне, да си го носи със себе си? Додето може. Щом го нямаше него, и нейният живот губеше смисъл. Всичко друго ѝ бе безразлично. И акулите? И мракът, сред който просветваха едновременно като гасени и палени лампиони стотици хиляди медузи. Готвеха се за брачното си тържество, докато клетата майка се готвеше за смъртната схватка.

Схванатата прецени. Делфините нямаше да оставят стана си беззащитен, за да отърват закъсалата майка. Вече можеше! И тя се спусна напред, опита да избута Свадливата, та да захапне детето ѝ. Ала майката я превари. Не мислеше да го отстъпи, щеше да си го пази? Додето можеше?

Обърна се и се блъсна с всички сили в хрилете на хищницата. Многократно по-голяма от нея, акулата сякаш не усети удара. Делфинката се хвърли във втора атака, още по-безразсъдна от първата. В майчината си самоотверженост продължи да налита в това напълно безсмислено сражение. Предварително загубено.

При едно от тия нелепи връхлитания не свари да се отклони навреме. И акулата я сгриза. Смъртоносно. Острите ѝ зъби отсякоха като гилотина главата ѝ. Обезглавеното тяло почна да потъва. На акулата оставаше само да раззине уста, за да го донагълта цяло.

Не го нагълта. Сви встрани, размахала лудо опашка да напусне по-скоро полесражението. Макар и незаситила глада си. Отстъпи плячката си на издигащата се от дълбините нейна братовчедка, друга бяла акула, поне два пъти по-голяма от нея.

Ако не можеше да уварди плячката си, завладяна с толкова усилия, да увардеше поне себе си.

Гладна наистина, но жива?

23.

Не, не беше сън! Макар и преуморен, грохнал от тревоги и умора, патер Себастиан бе поседнал за малко в черквицата, където всяка неделя сбираше богомолците си. Напоследък въобще не ги сбираше, а той самият обикаляше от хижа на хижа да помага къде със слово, къде с малкото церове от своята аптечка: против треска, против главоболие?

Не беше сън! Толкова ясно, толкова отчетливо! Както седеше на стола си с обронена глава, смазан от грижи — и за умиращите, и за умрелите, и за глада — той чу глас. Отчетлив, звънлив като фанфара. Вдигна очи и видя насреща си Сан Себастиан, светеца, чието име бе приел ведно с мисионерското поприще. Позна веднага, че е той, при все че, никога преди това не бе го виждал.

Сан Себастиан положи ръка върху главата му. Такава топла, мека ръка. И продума:

— Патер Себастиан, ти си единственият, който е способен да спаси паството ти. Пази го! До гроб! Затова Бог те е поставил тук.

— Но от кого да го пазя? — запита мисионерът.

И светецът отвърна:

— Бог ще ти даде знак. Ще ти посочи Врага човечески, който ще ти се яви прикрит. Лукавия никога не се показва пред хората в истинския си образ.

— А кога ще свърши това проклятие, отче? Кога?

— Когато Бог реши, че е изтекъл срокът на изпитанието. А дотогава ти се моли! Моли се от сърце! Дано смилиш по-рано сърцето му?

И изчезна. Сякаш не бе стоял насреща му, сякаш не бе разговарял с него.

Патер Себастиан повтори наум целия им разговор. Дума по дума. Помнеше ги тъй ясно, че никога нямаше да ги забрави. И това — тая истина, че Лукавия никога не се явява пред хората в истинския си лик.

Че нали, ако се явеше такъв, какъвто го рисуват по иконите, с копита и рога, никой няма да го слуша?

И мисълта му отново отскочи назад, в недалечното минало, откогато започна бедата. Жестокият мор, ураганът, гладът. И колкото да се мъчеше, все не успяваше да отхвърли от себе си зловещото съвпадение — пристигането на филмоснимачите и началото на злото. Дали бяха обикновени хора? Или пък самият Сатанаил — особено оня, едноокият — и свитата му? И затуй Бог го наказва, а ведно с него и цялото селище, заради това, че бе говорил с тях, че не бе ги изгонил тутакси, че бе слушал кощунствените им слова. И така, със своята мекушавост, бе докарал божие наказание и върху главите на невинните простодушни хорица?

Той, той беше виновник за всички беди; той трябваше да ги изкупи! Трябваше! Но как? Трескавият му, изтощен от преумора и безсъние разум не можеше да роди никаква разумна мисъл. Как?

Тогава чу тревожната глъчка на брега. Каква ли нова злочестина ги бе слетяла? Той излетя навън, като едва не се препъна в протритото си расо. Лъхна го веднага соленият дъх на океана, който за него, жителя на сушата, приличаше на огромно синьо чудовище — стихия, свърталище на всички дяволски изчадия. Нали затова бе дошъл тук, на крайбрежието, с тая подсъзнателна мисъл — тук, до неговите владения, да се пребори с Антихриста. А не бе успял, оказал се съвсем слаб. С Непосилна задача се бе наел.

Отсреща, откъм белия прибой, с всеки полъх на вятъра долиташе глухото ръмжене на океана, досущ както би ръмжал апокалиптичен звяр.

Хората, няколко отслабнали, едва удържачи се на нозе хорица, сочеха към средата на лагуната, където плуваше някакво кану. А вътре лодкарят, коленичил за по-голяма устойчивост, удряше с веслото си огромната акулска глава, която се подаваше от водата и опитваше да го сгризе.

И ето, при един такъв скок тя успя да захапе веслото. Изгубил равновесие, човекът падна във водата. Толкова! Подаде се само веднъж с протегнати нагоре ръце, колкото да изкрещи за помощ, и изчезна.

Патер Себастиан стоеше потресен, безпомощен като другите, шепнещ набързо безредни молитви. Значи не помогна и това! Написал бе молитви върху листчета, които раздаваше на енорияшите си, та да

си ги носят като амулети, когато излизат на риболов. Но явно и тия молитви бяха безполезни?

Господи, господи!

Какво ли още го очакваше?

А на брега хората пицяха, плачеха, стенеха. От скръб, от страх, от ужас пред неизвестната заплаха, която тегнеше като проклятие върху им.

Когато го съзряха, те го наобиколиха, жени, старци, мъже, коленичили, дърпаха го за расото и плачеха затрогващо:

— Отче, моли се за нас!

А в ушите му още кънтеше предсмъртният вик на нещастника, отвлечен пред очите му в дълбините за пиршество на демоните. И молитвите не бяха помогнали. Нищо не помагаше. Напълно ли бе отвърнал лице от него Бог?

Никой не го забеляза, пък и да го бе забелязал, не би повярвал, че е възможно. Едно момче, както изглежда, примряло от глад, бе нагазило до самия бряг да търси миди, червеи и холотурии. По едно време то изохка и вдигна крака си, порязан в остър корал. Нещо тъй обикновено. Във водата бяха попаднали две-три капки кръв. Не повече. Ала те се бяха оказали достатъчни. Когато хората от брега я видяха, вече беше късно. Същата бяла акула, която отмъкна рибаря, се насочи към момчето. Стрелна се към плитководието и там с търкаляне и пълзене по дъното го доближи. Момчето се обърна, видя я и в ужас опита да избяга. За беда кракът му попадна в някаква дупка. То не можа да го извади и запиця пронизително. Мъже и жени, ведно с мисионера се спуснаха нататък. Схванатата ги превари с една секунда. Захапа жертвата си и все така, с превъртане и подскачане на дълбочина малко над коляното, се върна в по-дълбоки води. Изчезна. Сякаш нищо не бе било. Преди тя да потъне, всички видяха, че ведно с момчето, бе отмъкнала и малката тридакна, захапала крака на нещастното, която му бе попречила да се избави.

Потресен от тая нова трагедия, мисионерът закри лице с ръце и търти разплакан към черквицата си. Проклятието все още тегнеше над главите им.

И той беше длъжен да смили Бога, Милостивия!

А не можеше да изгони от главата си светотатствената мисъл: „Нима е милостив, щом наказва тъй жестоко!“

Той се мушна в храма, затръшна вратата зад себе си. И се просна по очи на пода.

Трябваше да се моли! За изкупление на техните грехове, за изкупление на своите съмнения! Трябваше? И щеше да се моли? Дни и нощи? Без храна? Без вода? Дотогава, докогато Всевишният вдигнеше проклятието си? Докогато се смилеше? И му дадеше знак, както каза Сан Себастиан? Щеше да чака знака, с който щеше да му покаже виновника на злото? Лукавия, дете никога не се явява пред хората в истинския си вид?

24.

Понесла на гръб малката си приятелка, която едва бе успяла да отвлече от лодката на Циклопа, Хекуба се носеше без спиране на север, натам, накъдето я насочваше споменът. Двоен спомен — на ужас и на доволство. Споменът за жестоката трагедия, за незаменимата загуба на детето си. И на неочакваните ласки, срещата с тая чудна жена, на която вече бе отдала цялото си диво сърце. Която бе заела опразненото място в това сърце след скъпата загуба. Носеше се през вълните натам, към оня тесен залив, където бе играла с приятелката си до насита, бе се галила в нея, бе й дала и получила от нея тъй нужната за всяко живо същество нежност. За нея сега на света съществуваше единствено Ева, тази, която я бе заливала с вода, когато се задушаваше от жегата, изхвърлена на оня зловещ бряг; която бе играла с нея в залива; която я бе освободила от дървената клетка сред побеснелия океан? Все същата Ева, единственото същество във вселената?

Вече нямаше да се върне при тюлените. Защото там чакаше оня, куцият, едноокият, който отново щеше да й я отнеме. Да я откара някъде по техния си човешки път. Някъде из дълбините на заплашителната суша. И да остави Хекуба сама, напълно самотна сред цялата враждебност на света.

Небето тегнеше отгоре, плътно черно, наръсено със звезди като чудовищен калмар, от ония, обсипаните с безброй светещи точки, за които безспорно не знаеше, че са наречени от хората „чудесни лампи“. От време на време метеори чертаеха светли дири, подобни на следите, оставяни по водата от пърхащите опашки на летящите риби.

Грееше цялото море. И кипналите гребенчета на вълните, и отскачащите при нейното приближаване риби, и стрелкащите се калмарчета. А върху цялата светеща водна покривка, сякаш паяжина на огнен паяк, като росни капки искряха във всички цветове отделни огънчета: ноктилуки, перидиней, скариди, медузи.

Океанът пламтеше. Огнен океан. Все едно запален спирт, над който мъждукаха синкави сияния, заселен с милиарди сякаш нажежени

от него малки и големи твари. Като че ли облечени в млечнобели мантии, прелитаха акули. При всяко докосване избухваха в безшумни взривове медузи и калмари.

Посвикнала донейде с тоя начин на пътуване, особено сега, при сравнително спокойно време, Ева се бе нагласила по-удобно върху гърба ѝ с лице напред, подпряла гръб в плавника ѝ. Много се бе борила тя, безброй пъти бе опитвала да се отскубне от необузданата любов на исполинската си покровителка, бе скачала във водата, бе я удряла с юмрук по гърба, бе я ругала, бе я молила с шепот — напразно! Хекуба продължаваше да следва само ней известния път.

Това страхотно чудовище, дори да нямаше никакви лоши намерения, ѝ вдъхваше трепем. При нейната близост се чувстваше, колкото странно да изглеждаше това, в непозната досега сигурност, и в същото време — в някаква ужасна опасност, скрита заплаха, сякаш седеше върху неизбухнала бомба.

Насреща им се появи, подобна на лунния диск, огромна риба луна, която ръсеше във водата безброй фосфоресциращи зрънца. Рибата снасяше хайвера си, пръскаше го без никаква грижа за него, оставяше го на произвола на вълните и на неизброимите други опасности. Ева знаеше — триста милиона яйца! Това е потомството на това чудно същество, но от тях оцеляват до възрастта, когато могат да дадат и те поколение, едно-две, толкова, колкото да не се свърши родът ѝ.

А Хекуба не спираше, понесена напред сред полъхващите синкави огньове и пламтящите водни пръски. Но вече никак по-неуверено, не тъй устремно, както преди. В главата ѝ нахлуваха безброй спомени, които се блъскаха, преварваха се — спомени, и сладостни, и непоносимо жестоки. За близост и топлина — в малкия заграден залив, за леден ужас от неотвратимата загуба — в другия залив, както се бе запечатал в паметта ѝ — Заливът на смъртта. Единият я мамеше, другият сковаваше в мъчителен спазъм движенията ѝ.

На стотина крачки вдясно, успял късно да я забележи, понечи да се махне от пътя ѝ самотен син кит, подобен на увлечен от вятъра пламтящ облак. При всяко негово издишване във въздуха се пръсваше исполински огнен гейзер.

Хекуба спря разколебана. Посегна да се върне назад. Задъхана от мъка, от болка, от ужас пред отново изникналата в съзнанието ѝ трагедия. И от неясното предчувствие за нова неизвестна злочестина. Не би могла да приближи отново това злокобно място, да преживее отново предишните страдания. А в същото време някакъв друг призив я теглеше нататък — макар да съзнаваше непогрешимо цялата му безсмислица. Ами ако намери там стадото си, и сестрите си, и самецата, и детето си. Детето си?

Докато тя се суетеше, намъчена, раздвоена, Ева съгледа някаква светлинка на далечния бряг. Нямаше представа къде я бе отнесла грамадната ѝ приятелка. Но суша, светлина на сушата — това за нея сега означаваше спасение.

И тя заудря с юмруци по гърба на косатката, закрещя отчаяно:
— Хекуба, не спирай! Отнеси ме на брега! Моля те, Хекуба!

Дали я разбра? Поведението, бурно и тревожно, на дребната ѝ ездачка преодоля колебанията на косатката. И тя отново заплува. С премряло от мъка сърце заобиколи Залива на смъртта и се отправи към фиорда, където я мамеше приятният спомен.

Ето, наближи прибой, който грохотеше, подобен на наниз пръскащи стопена лава вулкани. А отвъд него, отвъд избухващите и гаснещи въглени, като разбърквано с ръжен загасващо огнище, се стелеше тихата лагуна, по която се плъзгаха като пламтящи волани притъпените в рифа вълни. На брега сновяха напред-назад запалени факли, чиито отражения се гънеха като побеснели огнени змейове.

Хекуба отмина брега. Но Ева не знаеше, че бърза към тяхното фиордче, което ѝ бе служило за дом. Тя се безпокоеше, че отново ще я понесе в открито море. Затова повторно заудря с ръце и крака, отново закрещя умолително.

В този миг видя изплувалата от дълбините като нажежена подводница бяла акула, която закръжи наоколо им. Разтревожена от близостта ѝ, не толкова за себе си, понеже знаеше, че на нея не може да напакости, а за малката си приятелка, Хекуба се метна яростно насреща ѝ. Дори не посегна да я сгризе, а по делфински я блъсна с глава в хълбока.

При тоя удар Ева неволно се озова сред вълните. И когато изплува на повърхността, вместо да се върне върху гърба на косатката,

реши друго. Загреба към приборя, преценила, че при схватката между великанките ще успее безнаказано да избяга и от двете.

Как не разпра корема си, когато вълната я прехвърли над рифа? За щастие оцеля. Продължи да плува към брега. Вече виждаше суетящите се хора с факли от палмови листа. Сред тях като вцепенен с театрално прострени напред ръце стоеше патер Себастиан.

Тя го позна. И с последно усилие, зарадвана, че тъкмо тук я бе докарал случаят, стъпи на дъното. Водата стигаше до пояс.

Ето, излезе от водата, закрета олюлявайки се напред, готова всеки миг да се строполи на пясъка от изтощение.

А защо хората отстъпваха от нея, защо не я подкрепиха да не падне?

Отстъпваха. И патер Себастиан с тях. След всички преживени тревоги, след урагана, след епидемията, след вчерашното нападение на акулата, след денонощните бдения, гладен, жаден, затъпял от ужас и изтощение, изгубил способността си да мисли, той се кръстеше трескаво и фъфлеше молитви:

— Мадоно, закрилай ни!

Не я бе познал. Хората му, потресени, го бяха извикали от черква, когато бяха видели новото чудо, новото знамение — огнена жена, възседнала огнена косатка. Това виждаше и той сега. Една пламтяща в синкави сияния жена, която се бе насочила към него. Това всъщност не беше светлина, такива са огньовете на ада. И тя не беше човек, тя беше демон, изблъвнат от преизподнята на океанското дъно, свърталището на всяко зло.

И там, където тя стъпеше, оставаше огнена дияра. Броеница от светещи стъпки бележеше пътя ѝ от морето по пясъка. Кой друг освен Нечестивия оставя огнени дири?

Изгуби способност да се владее повече, готов всеки миг да хукне назад, та да се скрие в черквата, под закрилата на Бога, той изкрещя:

— Махни се, Сатана!

А Ева, недоумяваща, продължаваше да върви насреща му с последни сили.

— Помогнете!

Мисионерът не я чу. Пък и да беше чул, щеше да го сметне за нова хитрост на Лукавия. Лукавия никога не се явява пред хората в

истинския си образ. За да го измами сега, се бе преобразил на лъчезарна девица, като ангел.

Изведнъж съзнанието му просветна. Та това беше знакът! Както му каза сан Себастиан. Бог му бе дал знака — та да срази Антихриста, да пресече козните му?

— Махни се, Нечестивецо! — почти изплака от ужас патер Себастиан. И обезумял захвърли насреща ѝ железния си кръст. Кръстът е най-мощното оръжие срещу Велзевула.

— Убийте я! Убийте морския демон!

Енорияшите му, заразени от неговия пример, обзети и те от суеверен ужас, започнаха да я замерват с коралови отломъци и тежки раковини, с каквито беше засипан брегът.

Удар след удар — по тялото, по главата?

Ева се спря, смаяна от враждебния прием, зашеметена от ударите, с рукнали по лицето ѝ кървави ручейчета.

— Моля, спрете! Аз?

А градушката от камъни се засилваше.

Видели с очите си, че съпротивата им е, разколебала злия демон, те продължиха да я замерват с още по-голямо ожесточение, решили веднъж завинаги да се отърват от злото.

Ева може би се досети, може би разбра. Отстъпи заднишком, нагазила в морето, опитвайки безуспешно да се защити с ръце от каменната им градушка.

Последната ѝ мисъл, преди да изгуби съзнание, беше: колко злокобно е невежеството! И се отпусна сред вълните.

Тогава отгоре ѝ се хвърли Схванатата, успяла да се откопчи от гнева на косатката и да се намъкне в лагуната през известния ѝ проход в рифа. Но не успя да я захапе. Побесняла от безпокойство, от страх за приятелката си, видяла станалото на брега, Хекуба я бе последвала на часа. И сега, без да се двоуми, се хвърли в атака. Нямаше време да я заобикаля, за да я удари с глава в корема. Додето стореше това, акулата щеше да нагълта Ева. Ами направо, без бавене, захапа опашката ѝ. Спря устрема ѝ. Трионените челюсти, измамени в стръвта си, щракнаха на педя от безжизненото тяло на Ева.

Хекуба не спря борбата. А без да пуска хванатата опашка, се подаде над водата и вдигна хищницата с главата надолу. Вътрешностите на акулите не са закрепени за коремната празнина. И

така, извън водата, под собствената си тежест, те се късат, натискат сърцето. Схванатата се замята, безпомощно увиснала. А косатката не спираше да я тръска, додето от хрилете ѝ рукна кръв.

Чак тогава я пусна, блъсна я веднъж с глава и я остави да потъне към дълбините, последвана на часа от еднооката акула чук, която, отново оздравяла, бе напуснала скривалището си, за да вземе участие в новото пиршество над трупа на оная, която я бе обезобразила, която за малко не я бе погубила.

А Хекуба пое потъващата Ева и я вдигна на главата си. После я понесе навътре в океана. По-далеч от това злокобно място, погубило всички, които бе обичала.

Понесе го така, както би носила и своето мъртво дете? Докрай? До последен дъх?

25.

Циклопа тъкмо привършваше сала, който бе сглобил грубо от изхвърлените на брега останки от разбитата му лодка, когато дочу шума на самолета.

Окрилен от радостна надежда, той хукна насреща му. Над морето откъм континента приближи с вой хеликоптер, който бавно се отпусна върху скалистата площадка в другия край на острова.

Задъхан от тичане, Циклопа стигна там, когато от борда му слизаха двама души. Като го видяха, те се вторачиха в него слисани. И без това безобразно грозен, сега той навярно им изглеждаше ужасен. Но крушенецът не мислеше как изглежда, мислеше за друго — за Ева, Ева, която сега отвлечена от неразумния звяр, жертва на сляпата му привързаност, кой знае къде се носеше из океана. Безпомощна, гладна, жадна, обречена на гибел. Сега единствен той можеше да помогне. Защото другите и да искаха, не знаеха нищо за нея.

— А вие? — сподави учудването си по-възрастният мъж. — Какво тук? В резервата?

Другият додаде:

— Браконьерство или?

— Какво браконьерство! — сопна се запитаният. — Не виждате ли? Едва съм се спасил, а вие — браконьер?

Гласът му, дори така ядовит, беше човешки глас, който будеше доверие, но видът му? И дрипите? И това обезобразено лице?

Първият съобрази на часа:

— Ние оставаме тук. Наблюдения върху морските лъвове. Както се досещате — биолози. А самолетът отлита обратно. Вие ще тръгнете с него. Навярно налучках желанието ви, нали?

Безспорно, налучкал го бе. Но преди това Циклопа зададе нов въпрос:

— А докато летяхте насам, да сте видели една косатка? И една жена, която я язди?

Това запитване озадачи новодошлите. Пилотът, който надничаше от кабината, дори посочи скришом с пръст челото си. Види се, нещо не беше в ред горкият! Какво ли бе преживял сам, на острова, сред тюлените?

Не, не бяха срещали.

Не му казаха, че никой нормален човек няма да вземе на сериозно въпроса му относно ездачката, която кръстосва океана върху косатка. Върху най-страшния морски хищник. А него трябваше да откарат по-скоро на сушата, безспорно имаше нужда нещастникът от бързо лечение.

След като наблюдателите на тюлените свалиха на земята снаряженията си, Циклопа зае тяхното място. И хеликоптерът се отдели плавно от скалата с оглушителен вой. Все по-нагоре и по-нагоре. Островът отдолу взе да намалява, сякаш не остров, на който се бе спасил, на който бе срещнал Ева, на който хиляди тюлени се раждаха и празнуваха любовта, а каменна трошица, крехка и нетрайна, запокитена във водния безкрай.

Наоколо се ширеше тихото, сякаш замръзнало, стъклено море, в което островът се издигаше сред концентричните кръгове, досуц подобни на картографски хоризонтални, преливащи неусетно от зеленото в безбройните оттенъци на тъмносиньото. Смалиха се като мравки останалите долу хора, които им махаха с ръце. Смалиха се също, превърнаха се в особена тъмнокафява настилка покрай морето и морските лъвове. Сляха се в едно отделните хареми, самките, султаните и децата.

После машината наведе нос и се понесе на запад. Островът с наблюдателите, с тюлените, със спомените бързо изостана назад, стопи се в омарата над хоризонта. Отдолу се ширна безкрайното море, синьо синьо, прошарено от зелени жилки, по чиято повърхност се плъзгаше като летяща риба сянката на самолета.

В далечината напреде им се появи тъмна ивица — сушата, която нарасна бързо, уплътни се, очерта се, превърна се на скали и плажове, в човешки постройки, в пристанища и кейове. И накрая машината кацна на летището.

И там, в стаята на дежурните пилоти, Циклопа отново постави въпроса, който не му даваше покой.

Те също не бяха виждали такава чудновата ездачка.

Но за една лодка със спасени подводни кинооператори бяха слушали.

Преди да излезе, за да поеме готовия за път апарат, един от тях се сети нещо. И се обърна на прага:

— Знаете ли, преди малко чух механиците да говорят нещо подобно. Новините край океана се разнасят невероятно бързо. На брега била излязла огнена магьосница, донесена от кит.

Циклопа усети нечии невидими пръсти, които стиснаха гръкляна му. Едва успя да промълви прегракнал:

— А къде? Къде?

— Почакайте! Да ги попитам!

Върна се след пет минути, които на чакащия се бяха сторили безкрайни.

— В мисията на патер Себастиан. Тя се намира?

— Знам! — прекъсна го задъхан Циклопа. — Знам?

Значи там! Пак там! Налучкал бе някаква следа.

Друго не му оставаше. Трябваше да отлети при мисионера. Да разпитва, да разбере?

— Как мога да наема машина за там? — осведоми се той веднага.

Но се сепна. Как щеше да я наеме, като нямаше ни цент в джоба си?

И тогава отново му хрумна другото. Инверсията!

Почти излетя навън. Дотича в първата банка и обясни случая. Служителките му повярваха, изпратиха телеграма до научния институт, който бе предложил да купи трупа му. Два часа Циклопа чака изтръпнал отговора. Когато най-сетне съгласието пристигна, юристът оформи завещанието му, завери го нотариално. И Циклопа пъкна в джоба си пачката наброени банкноти.

Доволен. Можеше да върши нещо. Макар че вече нямаше съвсем нищо. Дори трупът му не му принадлежеше. Но докато станеше труп, можеше да бъде все той, можеше да прави каквото той иска.

Още същата вечер наетият от него хеликоптер го свали при мисията на патер Себастиан. Не можа да познае ни селището, сринато от циклона, ни хората, отслабнали, уплашени, враждебни.

Мисионерът не го прие. Не пожела да излезе от черквата, където се бе заключил отново за пост и молитва. И на всяко негово

похлопване отвърщаше троснато:

— Махни се от мен, Сатана!

Как не опита новодошлият да го убеди, да получи какъв да е отговор? Все напусто.

— Аз не току-тъй съм дошъл — молеше го Циклопа, който за друго не би се молил. — А за Ева! Виждали ли сте Ева?

— Никого не съм виждал! — отговаряше мисионерът. — А ти се махай по-скоро! Доста зло ни докара.

Но като видя накрая, че не може да се отърве от него, изкрещя иззад вратата:

— Не вашата Ева! Дойде друга, огнена магьосница! Възседнала огнен кит!

Циклопа запита задъхан:

— А къде е тя сега? Къде е?

Мисионерът не отговори. Отговори един от наобиколилите го мъже, грохнал старец:

— Изгонихме я! Изгонихме морския демон!

Не посмя да си признае, че я бяха пребили с камъни. Смути го мъката на пришествя. Смути го и някакво все още неосъзнато чувство за виновност.

Циклопа нямаше какво още да дири тук. И тичешком се изкачи във вертолета, който се надигна с рев над океана.

Чак тогава патер Себастиан излезе от черквата. Прегърбен, смазан от тревоги. От мъчителни размисли, от необясними угризения. В ушите му кънтеше умоляващият глас на Циклопа. Нима можеше тъй да променя и гласа си Лукавия? С толкова човешка болка!

Отстрани със знак енориашите си да го оставят сам и тръгна накуцвайки покрай брега.

Нощта бе настъпила. Звездите мигаха като неподвижни светулки, накацали по синьо-черния небосклон. Между тях прелитаха метеори, душите на умиращи хора. Леки вълни безшумно пропълзяваха по пясъка и тъй безшумно се оттегляха назад.

Навън цареше мир и покой. Светът изглеждаше такъв, какъвто го бе мечтал мисионерът. В мир и покой, не в яростни бури. И в мъка. И в страдания.

А в душата му вилнееше още по-яростна буря. По-страховита, по-опустошителна от урагана, който бе разорил мисията му.

Защо Бог не му даваше обещания знак? Защо не го научеше как да различава доброто от злото, нечестивия от ангела хранител? Какво бе сторил в действителност той? Сатаната ли бе прогонил, а Сатаната е безсмъртен, или бе погубил една невинна душа? Защото наистина оная магьосница приличаше на Ева. Но Антихриста може да приеме и образа на Ева, както се бе превърнал на змия, за да измами с ябълката на познанието оная, първата Ева в Рая.

Сатаната е неуязвим, а жената, която пребиха с камъни, беше обляна в кръв от техните удари.

Господи, Господи! Дай му знак, дай му обещания знак! Да не се лута така сред пъкъла на съмненията! Просветли го, Господи!

Той понечи да се връща, но се спря, закова се на място разтреперан. С отворена уста и облещена в ужас очи. Защото видя.

И неговите следи светеха, неговите собствени следи грееха в мокрия пясък като жарава, студена синя жарава.

Какво бе това? Прокоба? Казън? Грееха с адски пламъци. Като стъпките на магьосницата. Тогава? Или и той самият беше обладан от нечистата сила? Или тя, магьосницата, не е била никаква магьосница? А невинна мъченица? Ева, която го бе превързала, след като го спасиха от акулата? И двамата негови спасители? А той?

Патер Себастиан простря напред ръце, сякаш да се запази от нечий удар, гърлото му изхриптя като ранен звяр. И се строполи подкосен на брега.

26.

Свирача продължаваше да скита като единак на океана. Кашалотите не ловуват дружно. Всеки сам се гмурка, сам гони плячката си, сам се бори с нея. Сам си я яде. И не поради уединението си оставаше винаги полугладен. Повече заради другото — заради запушеното от коронулата дихало, през което не можеше да проветри напълно дробовете си. А това му пречеше да се гмурка в ония дълбини, където се срещат големите калмари, неговото любимо лакомство. Пък и схванатият му гръден плавник от ухапването на косатския водач не му позволяваше да действа тъй ловко, както преди, при страшните сражения в морската бездна. Затова опитваше да задоволява глада си с по-дребни главоноги, с акули, тюлени, костенурки и риби тонове, ако успееше да ги изненада. Но как да ги изненада, като тази пищялка в ноздрата му оповестяваше надлъж и шир за приближаването му?

Небето отново бе забулено в облаци, ниски, прихлупени, размазани в сиво и черно, като изблъвнато от октопод чернило. И оттам се сипеха плющящи порои, едри дъждовни капки, които шибаха по повърхността и погледнати отдолу, изпод водата, играеха като хиляди въздушни сталактитчета. Двата слоя, отгоре дъждовната вода и солената под нея, трептяха като мараня в душен ден. Необичайно възбудени, рибите се лутаха насам-натам, обърквайки редиците си. По небето преминаваха разноцветни мълнии като стрелкаци се огнени калмари. Морски лястовици се рееха ниско, почти докосвайки вълните. А пред тях, след тях из водата подскачаха корифени в привидно безнадеждни опити да ги хванат.

Всъщност съвсем не безнадеждни. Ето, една по-пъргава риба, успяла да премери точно скока си, докопа със зъби лястовицата, която преминаваше над нея, и се скри в дълбините. А другите птици, сякаш невидели участта на другарката си, продължаваха безгрижни своя лов. Впрочем какво ли можеха да сторят? Нима заради това, заради риска да бъдат те изядени, трябваше да стоят гладни?

Нощта настъпи изведнъж под мрачното небе, без здрач, без ален залез. От дълбините се надигна някаква черна утайка, която удави доскоро просветващия ултрамарин на океана.

А Свирача не спираше за почивка. Как да почива, като умираше от глад? Пък и нощта не е време за отдих, нощта е време за лов, особено за него, с неговия недъг. През нощта планктонът се надига към повърхността, а подире му — и рибите, които се хранят с планктон, и калмарите, които пък гонят рибите. Само нощем Свирача успяваше да улови без дълбоки гмуркания някой по-охранен калмар.

Изморен ли беше вече, по-изтощен ли беше, но напоследък усещаше все някаква тревога дълбоко в гърдите си. Нито можеше да се отмори, нито да заспи. Защото задремеше ли, и почваше да му се привиждат зловеци сънища, доскоро непознати кошмари. Все едно и също — че се бие с огромен свръхкалмар. Успял е да го ухапе и опитва да го погълне. И гълта, гълта, гълта. И все не може да го всмукне целия. Така се събуждаше, разтреперан от ужас, задъхан от недостигащия въздух. Усещаше, че сега в дихалото му има не само една коронула, че са повече, че вече пропускаха все по-малко въздух, но какво можеше да стори, как можеше да се отърве от тях? Колко пъти се бе чесал в скалистото дъно, в срещнатите кораби! И все напразно. Не падаха, впити дълбоко в плътта му.

Внезапно, при едно такова стресване, той чу връхлитането на някакво бързо животно, по-бързо от торпила. И докато съобрази, в главата му се блъсна осакатената риба меч. Но лишена от опасното си острие, не успя да му нанесе опасна рана, та така да излее другиму мъката от гризящите хрилете й паразитни рачета. Само го раздразни. И преди тя да се опомни от безполезния си удар, Свирача се извърна и с едно всмукване я погълна.

Виж, това беше добре! Макар и дребна хапка за гигантското му тяло, тази плячка поуталожи болезнените присвивания на стомаха.

Още преглъщаше, когато чу нов шум. Насам идваше косатка. Той понечи да бяга, но не по повърхността, защото тия хищници са много по-бързи от него, а към дълбините, където се спасяват при такива срещи всички кашалоти.

Но спря навреме. Стръвницата беше сама. А с единична косатка имаше сили да се справи. Опасни са глутниците им, засадите им, ловните им коварства.

Звуковият му локатор улови и друго — едно човешко тяло върху главата на врага. Безжизнено отпуснато. Той беше виждал и косатки, и делфини, и китове да носят така мъртвите си деца. Но не и с труп на човек, на съвсем чуждо, враждебно същество.

На дълбочина десетина негови дължини се бе появил плътен звукообразен слой, в който опипващите му звукови импулси се губеха, попити от огромното струпане на планктонни ракообразни. Този слой не му позволи да открие навреме кой идва.

Не го усети и Хекуба. А продължи да плува по своя си път, стенеща от мъка и безсилие, че не можеше да съживи своята дребна приятелка. Обезумяла от скръб, оглушала за целия свят.

Откъснатото пипало връхлетя отгоре ѝ с цялата скорост, която бе могла да му придаде водната му помпа. Двете му ловни пипала успяха да лепнат вендузите си върху кожата ѝ, да впият острите си тигрови нокти.

В този миг, видял най-сетне подходяща за големината и за охотата му жертва, Свирача, неволно изпищял през ноздрата си, се втурна към него. Мигом захапа приличното на космична ракета тяло през средата, впи зъби в жилавата плът. И калмарът, разбрал мигновено кой е врагът, отпусна смукалата, с които се бе прилепил към Хекуба, и като се извъртя с мъка, ги лепна върху кожата на кашалота. Опита да се извие така, че да омотае Свирача с останалите си седем къси пипала. Не му се удаде. Противникът го бе хванал така, че да остане недосегаем за тях. В безсилен гняв Откъснатото пипало зашари с лапите на двете си дълги пипала да търси по-уязвимо място. По-право не го търсеше. Той го знаеше. Затова бе оцелял до такава възраст. Трябваше само да затисне дихалото на кита. Само толкова. Да го запуши. И да чака, да не пуска, каквото и да стане, докато неприятелят му се задуши. Сухоземните бозайници дишат през две ноздри и през устата. По някаква грешка на еволюцията, а то всъщност не беше грешка, а предимство за водния живот, кашалотите имат едно дихало. Това слабо място, тая ахилесова пета, знаеше калмарът. И опитваше да го достигне.

Но и Свирача не изглеждаше по-неразумен от противника си. Той се въртеше като пумпал, подскачаше, премяташе се. И примъкваше все по-близо до глътката си щастливо попадналата му гигантска плячка, която най-сетне щеше да утоли ненаситния му глад.

Главноното усещаше, че губи сили. Усещаше как кашалотовите зъби разкъсват вътрешностите му, как изтича синята му кръв. Предчувстваше края си. Но и накрая пак продължаваше да се бори, та да продаде по-скъпо живота си, да не загине мърцина.

Безспорно той не се гласеше да украси смъртта си с геройски лаври, чакаше само едно, поддал се единствено на нагона си за живот, настървен и неукротим. Цветът на тялото му, израз на бушуващите в дивото му сърце чувства, се променяше всяка минута: ту бледнееше, превръщайки се на гигантско бяло желе, ту потъмняваше, преминавайки през всички преходи от мрачно зеленото до тухлено червеното. Попаднал над повърхността, сифонът му вместо нужната за дишане вода всмукваше шумно въздуха като пухтящ локомотив.

Хекуба със скъпия си товар отдавна бе избягала надалеч от полесражението, а двамата озверени бойци продължаваха жестоката си битка, убедени, че тя е битка на живот или смърт.

И ето, калмарът най-сетне успя да напипа дихалото. Врасналите там коронули не му попречиха, напротив облекчиха замисъла му. Пипалото се прилепи към отвора, сякаш и то се срасна в него с множеството си вендузи и кукести нокти.

Свирача напъна в последни усилия дробовете си, та с мощната струя на издишания въздух да отхвърли опасната запушалка. Уви, изтощен беше. При това стесненият отвор не можеше да придаде нужната сила на въздушната струя. Не постигна целта си. Калмарската лапа се нагласи още по-плътно в отвора, запуши го напълно.

На кашалота оставаше само едно — да смачка със зъби врага си, колкото може по-скоро. И така, мъртъв, да го отхвърли от себе си, да се освободи от убийствената хватка. И сякаш успя. Усети, че спуска и трите му сърца. После примъкна челюсти към главата му, та да смаже и хрущялната черупка, която защитаваше мозъка му.

Оказа се, че няма повече сили. Дробовете му се свиваха в неудържими спазми, сякаш щяха да се пръснат. Задушаваше се, умираше, а в същото време виждаше, че противникът му вече е мъртъв. Но и мъртъв, пипалото му, вкопчано с вендузи и нокти в дихалото, не се разслабваше. Продължаваше да го души.

С притъмняващ поглед Свирача направи още няколко конвулсивни скока в напразен опит да се освободи от безпощадната, коварна хватка.

После се отпусна безжизнен на повърхността, вплетен в неразделна прегръдка с мъртвия си враг.

Верни на безпогрешния си усет, цели ескадрили акули се струпаха върху двойното гигантско пиршество, а във въздуха се разлетяха с радостен грач морските птици.

27.

Макар и безлунна, нощта беше ясна и светла, каквато бива след току-що отминал дъжд.

Едва дошъл в съзнание след сполетелия го мозъчен удар, със сковани дясна ръка и крак, с изкривено в страдалческа гримаса лице, патер Себастиан седеше на брега в изплетено от панданусови вейки кресло, донесен и оставен тук от своите хора. Искаше да бъде сам. Черквицата му изглеждаше тясна за бурята, която бушуваше в сърцето му. Предпочел бе да стои навън, под звездното небе, насаме с Бога, а сякаш по му се щеше да остане насаме със себе си.

Напреде му блестеше повърхността на малък вир в лагуната, прозрачен и чист като стъкло. Струваше му се, че целият подводен пейзаж сега се виждаше по-отчетливо от деня. Някакво фантастично зрелище. Иззад застиналите като сребристи призраци коралови дървета се надигаха бледи и недействителни причудливи скали като невиджани замъци. Свити през деня, всички полипи разтваряха трепкащи пипалца като губер от нежни цветя. И актинии, и четинести червеи. Морските жълъди размахваха миниатюрните си сакчета. А лилиите свиваха и разпускаха като опипващи длани нежните си ветрила. От пукнатините се измъкваха разнолики офиури и полазваха по кораловите клони.

Към прибоя водата се превръщаше на искрящ живак, кипнал в едри мехури и пяна, Такова богатство на форми, такова излишество на безброй оттенъци, от сребристосивото до черното. Нямаше ги пърхащите орляци пъстроцветни риби. Те сега спяха, сгушени из нощните си скривалища, в относителна безопасност.

Единствени хищниците се мяркаха тук-там в дирене на лесна плячка. Едра баракуда, подобна на желязно копие, надничаше ту тук, ту там под кораловите чадъри. И успя. Спря само за миг като стойка на ловджийско куче, после — скок и заспалата риба изчезна в зъбатата ѝ уста.

Брадатата акула се рееше над дъното и го опипваше леко с многобройните си кожни израстъци. Изведнъж, с едно копване на мордата си, тя изгреба от пясъка едра раковина и тозчас я нагълта. После изчезна сред каменната джунгла, явно, уплашена от по-опасен хищник.

Откъм прибоя приближи плавно, с неуловими махове на опашка Раздраната перка. Толкова изящна. И тъй нереална. Зловещо нереална. Тя кръстосваше из шубраците на зигзаг, като подушваше всяка скала, всяко вероятно укритие.

Неочаквано изпод един гъбовиден корал излетя рибата еж. И преди той да съобрази какво трябва да стори, тигровата акула го налапа. Само че не толкова бързо, колкото беше необходимо. Вече в устата ѝ, на път към хранопровода, ежът свари да всмукне вода и да се издуе, да разпери острите си шипове. И да се спре, да заседне в глътката ѝ.

Акулата се замята тревожно, опитвайки да изплюе бодливото кълбо от устата си. Но колкото тя беснееше, толкова повече се раздуваше ежът. Запълни устата ѝ, спря притока на водата към хрилете, задуши я. Не стига това, ами и загриза глътката ѝ с папагалската си човка, вгриза се в плътта ѝ. През устата и хрилете на акулата рухна кръв, замъти доскоро прозрачната вода.

Тозчас няколко други акули, като сребристи сенки, кой знае къде дебнали досега, сякаш зародени от нищото, се стрелнаха към сродницата си и я заръфаха яростно.

Патер Себастиан неволно отклони поглед. Парализираните му устни промълвиха нечуто:

— Господи, Господи! Твое ли е това дело, ти ли си сътворил тоя свят, тъй свиреп и кръвожаден? Възможно ли е, ти, Всеопрощаващия и Милосърдния, да създаваш такъв ужас? Толкова настървеност, толкова жестокост!

При неговото мръдване пълчища крабове привидения, които щипукаха наоколо, мигом се зариха в пясъка уплашени.

А той не спираше да си говори:

— Толкова зло навред! И на сушата, и под водата, и във въздуха! И сред това зло си оставил човека слаб и безпомощен, лутащ се в примките на Лукавия. Защо и ти, Господи, не ме просветли? Защо не спря ръката ми, когато захвърли кръста срещу невинната? Търсех

сламката в окоето на ближния си, без да видя гредата в своето. Дирех да сразя Сатанаила у другите, а той се бил вселил у мен. У мен, който се бях наел да уча другите как да го разпознават. И ти ме наказва, Създателю, наказва ме тъй снизходително за греха ми. Но виновен ли съм само аз, че си ме сътворил тъй слаб и невежа?

А знаеше — и да го осъдеше Бог, никоя присъда нямаше да бъде тъй неумолима, както присъдата, която той самият си бе произнесъл. Никой ад нямаше да бъде по-жесток от неговия ад? Адът на угризенията, на самообвинението?

28.

Цял ден наетият от Циклопа хеликоптер кръстосваше океана. Без почивка. Спираха само там, където можеха да го заредят с гориво, и отново политаха. Пилотът си бе разделил тая част от океана на квадранти и ги изследваше в зигзаговиден полет, като совалка, за да не пропусне нищо. А твърде лесно можеха да го пропуснат. Защото косатката с нейните черно-бели шарки не лежи над повърхността, а плува под водата и отгоре стърчи малка част от „косата“, поради което може да бъде сбъркана с акула.

Едва късно следобед един от колегите на пилота съобщи по радиото, че е видял някакво животно, което носело човешки труп, като предаде точните му координати и следваната от него посока.

Нямаше съмнение, че това е Ева. Не всеки ден се срещат косатки в океана с такъв товар.

Циклопа тозчас се насочи нататък, за да приложат и там вече изпитания начин за търсене като совалка. Не искаше да рискува, не си позволяваше дори мисълта, че може да я пропусне. Задъхан от нетърпение, разтревожен до ужас.

И скоро ги откри. Върху блесналия в цялото си великолепие океан той съгледа Хекуба, тъй малка, тъй ужасяващо нищожна от високото. И светлото петънце върху гърба ѝ, което трябваше да бъде Ева!

Самолетът почна да се снишава, догонвайки бавно плуващата косатка. Циклопа се боеше най-много от това, че тя ще се уплаши от рева на витлото.

Не се уплаши. Продължи пътя си, сякаш не го чуваше, сякаш не го виждаше, размахала уморено опашния си плавник. Сякаш не забелязваше и следващите я все още на почтително разстояние акули.

Циклопа наведе далекогледа. Нямаше съмнение — Ева! Безжизнено отпусната, обливана от вълните, със засъхнала кръв по лицето. Като мъртва!

Той усети как сърцето му учестява ритъма си.

Дали беше истина, или само му се бе сторило така? Върху бездушното, бледо като восък женско лице очите като че ли бяха помръднали, бяха се полуотворили, бяха го погледнали. Действително ли го бяха погледнали, действително ли бяха живи?

И колкото да насочваше след това далекогледа си, той не можа да открие никакво друго движение, дори трепване в тия очи. Нима бе почнал да халюцинира след всичко, което бе преживял напоследък?

Циклопа пусна трескаво въжената стълба и заслиза по нея. Вече протягаше ръка да хване безчувственото тяло, когато косатката с рязък тласък изви вляво. Пилотът отгоре проследи посоката ѝ с машината си. И Циклопа отново посегна към Ева.

А беше тъй несръчен, увиснал подобно на едър паяк върху люшкащата се като паяжина въжена стълба.

Хекуба сви вдясно, отново измъкна от ръцете му скъпия си товар.

И трети опит? И четвърти? Все безуспешни?

Неудачният спасител се изкатери в кабинката и се върна обратно с приготвената предвидливо преди тръгването кука върху двуметров прът. Посегна да закачи дрехите на Ева, да измами така похитителката. Оказа се, че и това не беше тъй лесно. Разглеждайки го с малкото си око изпод водата, той път тя се дръпна по-рано, преди прътът да достигне целта си.

Как не опита изгубилият вече всяко търпение човек да я излъже, какви хитрости не приложи — напразно!

Тогава реши друго. Върна се пак горе, остави куката и уговори с пилота следващите им съвместни действия. Той щеше да се метне върху гърба на косатката, да грабне Ева на ръце и с нея да скочи във водата, а в това време летецът щеше да докара стълбата над него, за да се залови за нея и да се покатери нагоре, да избяга от надхитреното животно.

Успя да осъществи само първата част на плана. Да грабне трупа и да скочи във водата.

Сърцето му се сви от мъка. От ужас. Очите стояха напълно неподвижни, склопени, без никакво мигване, а тялото ѝ лежеше безчувствено отпуснато в ръцете му. Но в същото време не изглеждаше тъй студено, както би трябвало да бъде един труп. Почувства някаква топлинка в него. Дали и това само му се бе сторило?

Не успя да се хване за стълбата. Хекуба го догони тозчас, него изблъска грубо с глава, неотвратима като тласък на булдозер, после отново пое Ева върху гърба си. Заплува по-бързо отпреди.

Циклопа, то се знае, не можа да я догони с плуване. Догони я със самолета, след като се изкачи горе.

Вече нямаше друг избор. Колкото и неприятно, колкото противно да му изглеждаше! Взе голямокалибрена пушка и почна да обстрелва Хекуба. Животът на Ева, дори само трупът на Ева за него представляваше несравнено по-голяма ценност, отколкото живота на една косатка. Стрелбата му се оказа все тъй точна, не току-тъй го смятаха най-добрият снайперист в частта. При всяко попадение върху кожата на улучената бликваше кърваво фонтанче.

Подплашена от гърмежите, смутена от болката, Хекуба се понесе с пълна скорост по вълните, сякаш шибана с камшик от честите пушечни изстрели. Но не забравяше товара си. При всеки улучил я куршум могъщото ѝ тяло трепваше за миг, понякога при това трепване трупът на Ева се изхлужваше във водата, но в следната секунда челото ѝ се оказваше отново под нея и я понасяше напред.

Но и Циклопа не се отказваше от преследването. Въпреки всички хитрости, които тя опитваше да приложи. Куршум след куршум набиваше в снагата ѝ. И рана след рана цъфваха по опънатата лъскава кожа.

По едно време косатката се мушна под вода. Изчезна в дълбините. Оставено на произвола, тялото на Ева почна да потъва.

Циклопа тозчас скочи във водата, за да го достигне, да го извлече отново на повърхността. Ала Хекуба пак го превари. Успя да му я отнеме, преди да се е допрял до нея, и да я понесе към своята цел.

Всъщност подиграваше ли се с него, някакво животно, див звяр да се гаври с многократно превъзхождащия го по интелект човек?

Циклопа продължи да обстрелва Хекуба, побеснял от гняв, с непознато досега настървение.

И накрая могъщото тяло на морската хищница не издържа. Улучена в някакъв жизненоважен орган, тя се отпусна неподвижно на вълните. Почна бавно, неуловимо да потъва безпомощно надолу.

Стрелецът се спусна светкавично във водата, грабна безжизнената Ева и я понесе в прегръдката си. А сърцето му се свиваше от болка. Най-сетне в обятията му! Но дали жива или?

А това? Усети го с повърхността на гърдите си — някакъв пулс, биене на нечие сърце. Но чие: нейното или неговото? Възможно ли беше такова щастие — да я намери, да я спаси?

Неговият живот, неговото щастие вече нямаха значение. Само тя да оживее! Това щеше да бъде неговото щастие — да знае, че тя съществува.

Нищо, че нямаше никога да го обикне; нищо, че щеше да го погледне отново тъй погнусена както преди, че щеше да го презира, да го ненавижда със същата сила? Че от това той щеше да бъде още по-злочест?

Нямаше право да иска от нея взаимност. Че можеше ли да разчита на взаимност той, едноокият и куц изрод? Изрод — лишен поначало с външността си от щастие? Обречен на самота? На заядливо саможивство?

По-важно оставаше другото — да знае, че тя живее, че я има на тоя свят, че съществува? Макар и без него, макар и далеч от него?

29.

Хекуба отново кръстосваше океана, но вече не сама, а редом с някогашния си водач, Самеца с гранатата. И двамата, неприсъединили се към друго стадо: той — защото чуждите мъжкарци го прогонваха лесно при всеки негов опит да се намъкне в харемите им, тя — защото не желаше да следва посоките, които други определяха. Докато си имаше свой собствен път, своя собствена посока, своя собствена цел. А самецът, изгубил напълно мъжкото си самочувствие, я следваше покорно, послушен на нейните желания, самият той останал на света без цел.

След множеството рани, които ѝ бе нанесъл оня омразен човек, който ѝ отне приятелката, който ѝ отне всичко, тя не бе загинала. Оцеляла бе. И то само благодарение помощта на някогашния ѝ другар, който я бе следвал няколко дни поред, безсилен да я настигне, и бе чул сигналите ѝ, когато тя потъваше.

Не толкова като самец беше длъжен да се отзове на всеки подобен призив, повече защото бе разпознал гласа ѝ, нежния глас на една от своите предишни любимки. Бе се втурнал презглава нататък, тъй като ведно с това бе усетил и стесняващите се спирали на акулите; бе ги разгонил пътем с настървение, влязъл изведнъж в длъжността си на водач (макар и водач на двучленно семейство) и бе настигнал ранената самка в дълбините. Подложил под нея якия си гръб, без да обръща внимание на болката от куките на невзривения снаряд, я бе издигнал на повърхността. Това е обичайният начин за спасяване у всички китообразни. При изваждане на дихалото над водата по нервен път се предизвиква рефлексът на вдишване. Неколкократно повторен, той постига въздействието на усилено изкуствено дишане.

Така бе успял да съживи и Хекуба. После дни наред, редом с нея, я бе защищавал от настървените акули, бе я издигал отново за въздух при все по-редките ѝ припадъци. Хекуба оздравяваше неусетно. Раните ѝ вече се бяха покрили с кораца. При липсата на кървавия мирис бяха изчезнали и хищните риби.

Самецът с гранатата се намираще неотлъчно край нея, подкрепяше я, когато силите не ѝ достигнеха, носеше ѝ храна: акули, тюлени, риби тонове, калмари. Грижите, които един водач разпределя между двадесетина самки в харема си, той бе съсредоточил само върху една.

След тежката загуба на кръв косатката трябваше да се възстанови бързо. А за това беше нужна храна. Къде другаде можеха да я намерят в по-голямо изобилие освен край поселението на морските лъвовете?

Ей затова двамата бързаха нататък. Известно им бе, женските тюлени с децата вече бяха напуснали брега, поели по своите женски пътища из океана. Предстоеше отплуването на самците, които по своето разписание щяха да кръстосват водните простори месеци наред, та да наберат сили за новите двубои, когато на следната година трябваше да издържат месеци наред, без да ядат, на Мечтания бряг, само с натрупаните запаси при тези ергенски плавания.

Дори не се отбиха да погледнат китовата акула, с която се разминаха на разстояние десетина свои дължини. Не искаха да губят време и сили в схватка, от която не бяха сигурни дали ще извлекат някаква полза.

А огромната акула, попривикнала към забитата в устната ѝ котва, сякаш сраснала с тая ръждива обеща, както търпеше и прилепалата по корема си, продължи да дреме до самата повърхност, унесена в своите акулски сънища, или чисто и просто смилаща на спокойствие, без никаква мисъл, като истински дебелак, нагълтаните тонове планктон.

Когато двете косатки наближиха острова, във водата навлизаха последните тюлени, като от време на време обръщаха глави назад да погледнат за сбогом Мечтания бряг, това кътче от земното кълбо, където за пръв път бяха видели светлината и където или бяха изпитали своето щастие, или пък се надяваха някога да го изпитат. Мечтания бряг, който хората биха нарекли „родина“.

Последни, след дълги колебания, със страхливи опити и нерешителни отстъпления назад, върху Скалата на излишните, навлязоха сред вълните болните и недъгавите. С тях — и Стария. Може би предчувстваха, че вече няма да се върнат тук, че това ще бъде последната им раздяла с родния бряг, но нямаха сили да устоят срещу властния призив на своята същност. Не можеха, не смееха да останат сами, макар и тук. Предимно водни жители, които идват на сушата

единствено за продължение на рода, те предпочитаха да завършат и живота си сред водната стихия, с другарите, подир другарите, ако щете, ала не сами. За общественото животно самотата е равносилна на гибел.

Косатките вече уговаряха с тихо цвърчене начина за нападение, ненадминатата си ловна тактика, когато чуха отлитащия от острова вертолет.

Недоверчив към всичко, което има някаква връзка с човека, Самецът с гранатата изпищя сигнала за опасност и опита да отведе другарката си по-далеч от задалото се летящо страшилище.

Но спря озадачен. И разтревожен. Защо не го следваше Хекуба, както предписва в такива случаи косатският закон? Какво се суетеше? Нещо повече — защо бе хукнала подир сянката на отминалия самолет?

Отде можеше да допусне клетият, че тя се бе поддала, без да се замисля, без да си дава ясна сметка, на по-властния призив — призива на измъченото си сърце? Че тя не гонеше някаква сянка, някакъв метален звяр, че тя сега не мислеше за своята безопасност; че в нейната душа този рев бе събудил един неугаснал спомен, един жесток спомен за деня, когато, обезсилена от куршумите, бе допуснала да ѝ отнемат любимата другарка?

Нея търсеше тя сега, търсеше Ева, сляла в животинското си съзнание в едно и нея, и хеликоптера.

Тя размахваше лудо плавник в напразен опит да догони плъзгащата се върху вълните сянка с надежда, че ревящата гигантска птица най-сетне ще спре, ще увисне като невидан албатрос във въздуха и от нея, от огромната ѝ уста, където я бе отнесъл оня омразен куц човек, ще се появи Ева и ще слезе при нея. За да я възседне, да плуват, да играят, да бъдат заедно?

Но хеликоптерът не спираше, отдалечаваше се все повече и повече. Смаляваше се към хоризонта, превръщайки се в малка точица. Заглъхваше бързо и ревят му.

Хекуба намали ход. Не можеше да го догони, не можеше да се мери с него, както не се мереше и с птиците.

Едва сега тя чу, едва сега проумя повика на изостаналия далеч назад самец. Едва сега у нея заговори законът на рода. И тя се обърна, заплува нататък, откъдето се носеха тревожно-сърдитите викове на другаря ѝ. Тъжна, обезверена, отчаяна?

Въпреки всичко нямаше да се откаже. Щеше да дебне и в бъдеще, до края на живота си, всеки минал над нея самолет, щеше да гони сянката му. И да чака Ева?

Щеше да чака? Да чака?

Издание:

Петър Бобев. Тигрицата на океана

Издателство „Български писател“, София, 1996

Художник: Ани Бобева

Коректор: Янка Енчева

ISBN 954-443-137-3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.